

Univerza v Ljubljani  
Fakulteta za socialno delo

Jana Korber

**Vloga socialnega dela v šolski svetovalni službi  
v srednji šoli**

Diplomsko delo

Ljubljana, 2021



Univerza v Ljubljani  
Fakulteta za socialno delo

Jana Korber

**Vloga socialnega dela v šolski svetovalni službi  
v srednji šoli**

Diplomsko delo

Mentorica: doc. dr. Alenka Gril  
Somentorica: as. dr. Tadeja Kodele

Ljubljana, 2021



## ***Zahvala***

*Mentorici doc. dr. Alenki Gril in somentorici as. dr. Tadeji Kodele za pomoč, strokovno usmerjanje, spodbudo in razumevanje pri pisanju diplomskega dela.  
Doc. dr. Liljani Rihter za usmeritev na področju metodologije.  
Vsem sodelujočim socialnim delavkam za podeljene izkušnje in znanje.  
Mentorici na študijski praksi, ki me je navdušila za delo na področju vzgoje in izobraževanja.  
In ne nazadnje družini, prijateljicam in prijateljem za ljubezen, podporo, spodbudo in pomoč na moji poti.*



## **PODATKI O DIPLOMSKEM DELU**

**Ime in priimek:** Jana Korber

**Naslov diplomskega dela:** Vloga socialnega dela v šolski svetovalni službi v srednji šoli

**Kraj:** Ljubljana

**Leto:** 2021

**Število strani:** 114

**Število prilog:** 4

**Mentorica:** doc. dr. Alenka Gril

**Somentorica:** as. dr. Tadeja Kodele

### **Povzetek:**

V diplomskem delu raziskujem vlogo socialnega dela v šolski svetovalni službi v srednji šoli. Z raziskavo sem želela ugotoviti, katera področja dela opravljajo socialne delavke v svetovalni službi v srednji šoli, na katere socialnodelovne koncepte se pri tem opirajo in kakšen pomen pripisujejo prisotnosti socialnega dela v šolski svetovalni službi. Zanimalo me je, katere kompetence in znanja, ki jim pomagajo pri delu v svetovalni službi, so dobile tekom študija na Fakulteti za socialno delo in katere pri delu v šolski svetovalni službi. Želela pa sem tudi raziskati, s kakšnimi izzivi so se socialne delavke soočale pri svetovalnem delu v času epidemije COVID-19. Rezultati raziskave so pokazali, da socialne delavke opravljajo vse naloge šolske svetovalne službe, ki jih predvidevajo Programske smernice (Nagode, 2008a), pri čemer največji delež predstavlja področje dela z dijaki, opravljajo pa tudi naloge, ki jim jih naloži vodstvo šole, ki sicer presegajo okvirje Programskih smernic. Rezultati nakazujejo, da je bilo delo na daljavo naporno, socialne delavke pa so bile obremenjene in izčrpane. Raziskava je pokazala, da pri svetovalnem delu socialne delavke uporabljajo metode socialnega dela, najbolj pa se opirajo na koncept delovnega odnosa soustvarjanja. Kot specifično socialnega dela v svetovalni službi socialne delavke prepoznavajo praktična znanja in širok spekter znanj, ki ga pridobijo na fakulteti, prispevek socialnega dela za šolsko svetovalno službo pa jim predstavlja uporaba socialnodelovnih načel, metod in konceptov. Raziskava nakazuje, da so socialne delavke na Fakulteti za socialno delo pridobile širok spekter znanj, največ kompetenc pa so v času študija pridobile na področju komunikacije, vzpostavljanja delovnega odnosa in skupinskega dela. Na delovnem mestu so socialne delavke pridobile znanje o zakonodaji s področja vzgoje in izobraževanja, največ kompetenc pa so na delovnem mestu pridobile za delo s starši in karierno orientacijo. Večina socialnih delavk pripisuje prisotnosti socialnega dela v šolski svetovalni službi velik pomen.

**Ključne besede:** šolsko svetovalno delo, socialno delo v šoli, kompetence, epidemija COVID-19





**Title:** The Role of Social Work in the School Counselling Service in Secondary Schools

**Graduation Thesis Abstract:**

In my bachelor's thesis I analyse the role of social work in the school counselling service in secondary schools. The aim of the research was to find out which areas of work are performed by social workers in the counselling service in secondary schools, which social work concepts they lean on and what meaning they attach to the presence of social work in the school counselling service. I was interested in which competences and knowledge pertaining to their work in the school counselling service they gained during their studies at the Faculty of Social Work and which ones at the workplace. I also researched what challenges social workers had to face during the COVID-19 epidemic. The results of the research show that social workers perform all school counselling service tasks predicted by the program guidelines »Programske smernice« (Nagode, 2008a), with the largest share being the field of working with students. Besides that they also perform tasks beyond the scope of the program guidelines, assigned to them by the school management. The results indicate that remote work was strenuous, that social workers were overburdened and exhausted. The research shows that social workers use the methods of social work in counselling and they lean on the concept of a co-creative working relationship the most. Social workers recognise practical knowledge and a wide range of knowledge acquired at the faculty as a specific of social work and the use of the principles, methods and concepts of social work as the contribution of social work to the school counselling service. The research indicates social workers acquired a wide range of knowledge at the Faculty of Social Work, with the greatest competences being communication, establishing a working relationship and group work. At their workplace social workers have acquired knowledge of legislation in the field of education, their greatest competences acquired at the workplace being working with parents and career guidance. Most social workers find the presence of social work in school counselling service of great importance.

**Keywords:** school counselling, school social work, competencies, COVID-19 epidemic



## PREDGOVOR

Področje socialnega dela v vzgoji in izobraževanju me je zanimalo že od začetka šolanja na Fakulteti za socialno delo, po opravljanju obvezne študijske prakse v svetovalni službi na srednji šoli v 4. letniku pa me je to področje še toliko bolj pritegnilo. Na praksi sem spoznala vsa področja dela, ki jih je opravljala moja mentorica socialna delavka, od nekoliko bolj administrativnega dela do neposrednega dela z dijaki. Pri opazovanju svoje mentorice, kako spretno uporablja različne metode in koncepte socialnega dela, sem dobila dodatno željo za delo na tem področju in potrditev, da je socialno delo pomembna stroka v šolski svetovalni službi.

Moje veselje, da sem končno našla področje dela, na katerem se resnično vidim v prihodnosti, pa je kmalu zmanjšal komentar mojih mentoric na učni bazi kot tudi na fakulteti, da socialne delavke v šolske svetovalne službe, še posebej v srednji šoli, ravnateljji neradi zaposlujejo. To me je negativno presenetilo, saj sem mnenja, da je lahko raznolikost strokovnih profilov v svetovalni službi le velika prednost – svetovalni delavci različnih strok se lahko pri svetovalnem delu namreč dopolnjujejo in učijo drug od drugega. Sama menim, da ima socialno delo veliko edinstvenih metod in konceptov, ki lahko imajo dragocen prispevek za šolsko svetovalno delo, zato sem se odločila, da to v diplomskem delu tudi raziščem.

Z raziskavo sem želela ugotoviti, katera področja in naloge opravljajo socialne delavke v šolski svetovalni službi in na katere socialnodelovne koncepte se pri tem opirajo. Zanimalo me je, katera znanja in kompetence so pridobile tekom študija na Fakulteti za socialno delo in katere na delovnem mestu šolske svetovalne delavke. Prav tako me je zanimalo, kakšne so specifikke socialnega dela v šolski svetovalni službi in kakšen pomen socialne delavke pripisujejo njegovi prisotnosti v šolski svetovalni službi. V luči trenutnih razmer z epidemijo COVID-19 pa me je zanimalo tudi, kakšne izzive in spremembe v delu je socialnim delavkam prineslo to obdobje.

V teoretskem uvodu sem najprej raziskala vlogo šole v mladostnikovem življenju, zgodovinski razvoj svetovalnega dela in opredelila šolsko svetovalno službo z njenimi nalogami, cilji ter znanji in veščinami, ki jih potrebujejo svetovalne delavke. Na koncu sem naredila pregled prispevka, ki ga ima socialno delo za šolsko svetovalno službo. V empiričnem delu sem predstavila problem z raziskovalnimi vprašanji in metodologijo. V raziskavi je sodelovalo šest socialnih delavk, zaposlenih v šolski svetovalni službi v srednji šoli, s katerimi sem opravila intervjuje. V vprašanjih sem opredelila pet tem, in sicer področja dela v šolski svetovalni službi, izzivi svetovalnega dela v času epidemije COVID-19, uporaba metod in konceptov socialnega dela pri šolskem svetovalnem delu, prispevek socialnega dela za šolsko svetovalno službo in pridobljene kompetence za delo v šolski svetovalni službi v času študija in na delovnem mestu. Sledijo predstavitev rezultatov, sklepi in predlogi za izboljšave.

V diplomskem delu uporabljam moško slovnično obliko kot nevtralno obliko, ki je vsakokrat zamenljiva. Med pisanjem mestoma uporabljam tudi obe slovnični obliki. V empiričnem delu pa za socialne delavke in delavce uporabljam žensko slovnično obliko, saj sem intervjuje opravljala zgolj s socialnimi delavkami.



## Kazalo vsebine

|        |                                                                                               |     |
|--------|-----------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 1.     | TEORETSKI UVOD .....                                                                          | 1   |
| 1.1.   | Šola in njena vloga v mladostnikovem življenju .....                                          | 1   |
| 1.2.   | Šolska svetovalna služba .....                                                                | 3   |
| 1.2.1. | Zgodovinski razvoj svetovalnega dela .....                                                    | 3   |
| 1.2.2. | Opredelitev šolske svetovalne službe .....                                                    | 5   |
| 1.2.3. | Naloge in cilji šolske svetovalne službe .....                                                | 5   |
| 1.2.4. | Znanja in veščine šolskih svetovalnih delavcev .....                                          | 7   |
| 1.2.5. | Mednarodna primerjava in kritika trenutnega stanja šolske svetovalne službe v Sloveniji ..... | 8   |
| 1.2.6. | Svetovalna služba v srednji šoli .....                                                        | 12  |
| 1.3.   | Socialno delo v šolski svetovalni službi .....                                                | 15  |
| 1.3.1. | Prispevek socialnega dela k šolskemu svetovalnemu delu .....                                  | 18  |
| 1.3.2. | Socialno delo z družino .....                                                                 | 19  |
| 1.3.3. | Šolanje v času izrednih razmer .....                                                          | 21  |
| 1.     | PROBLEM .....                                                                                 | 24  |
| 1.1.   | Raziskovalna vprašanja .....                                                                  | 25  |
| 2.     | METODOLOGIJA .....                                                                            | 26  |
| 2.1.   | Vrsta raziskave .....                                                                         | 26  |
| 2.2.   | Spremenljivke oziroma teme raziskovanja .....                                                 | 26  |
| 2.3.   | Merski instrumenti in viri podatkov .....                                                     | 26  |
| 2.4.   | Populacija in vzorčenje .....                                                                 | 26  |
| 2.5.   | Zbiranje podatkov .....                                                                       | 26  |
| 2.6.   | Obdelava in analiza podatkov .....                                                            | 27  |
| 3.     | REZULTATI .....                                                                               | 29  |
| 3.1.   | Zaposleni v šolski svetovalni službi .....                                                    | 29  |
| 3.2.   | Področje dela šolske svetovalne službe .....                                                  | 29  |
| 3.3.   | Šolsko svetovalno delo v času COVID-19 .....                                                  | 31  |
| 3.4.   | Socialno delo v šolski svetovalni službi .....                                                | 32  |
| 3.5.   | Kompetence socialnih delavk .....                                                             | 34  |
| 4.     | RAZPRAVA .....                                                                                | 36  |
| 4.1.   | Prispevek in omejitve raziskave .....                                                         | 40  |
| 5.     | SKLEPI .....                                                                                  | 42  |
| 6.     | PREDLOGI .....                                                                                | 44  |
| 7.     | UPORABLJENA LITERATURA .....                                                                  | 45  |
| 8.     | PRILOGE .....                                                                                 | 53  |
| 9.1.   | Priloga 1: Delno standardiziran intervju .....                                                | 53  |
| 9.2.   | Priloga 2: Zapisi intervjujev .....                                                           | 54  |
| 9.3.   | Priloga 3: Odprto kodiranje .....                                                             | 71  |
| 9.4.   | Priloga 4: Osno kodiranje .....                                                               | 105 |



## 1. TEORETSKI UVOD

### 1.1. Šola in njena vloga v mladostnikovem življenju

Največji in najmočnejši vpliv pri socializaciji ima za otroka<sup>1</sup> družina, pa vendar je v določenem obdobju vpliv šole večji od družinskega. V času, ko je otrokovo osebnostno oblikovanje najbolj intenzivno, je ravno šolsko okolje tisto, v katerem otrok preživi velik del svojega življenja, zato je lahko to v veliko pomoč pri otrokovem celostnem razvoju (Resman, 1999b, str. 85). V šoli otroci pridobivajo nova znanja, socialne veščine, vzpostavljajo odnose s sovrstniki in ker večino svojega časa preživijo v šoli, je pomembno, da otroci vanjo radi prihajajo, se v njej počutijo dobro in sprejeto (Mikelj, 2015, str. 39). Vključenost v šolo veliki večini otrok predstavlja zatočišče, varovalni dejavnik, po drugi strani pa je šola lahko tudi prostor stresnih doživetij, velikokrat tudi travmatskih doživetij (Openshaw, 2008, str. 1; Mikuš Kos, 2017, str. 271). V šolskem obdobju je šola najpomembnejši institucionalni prostor za zaščito duševnega zdravja otrok (Mikuš Kos, 2017, str. 271). Izhajajoč iz te predpostavke, lahko zapišemo, na kar je že leta 1981 opozorila Milošević (1981, str. 15), da je prisotnost šolske svetovalne službe<sup>2</sup> kot sestavnega dela vzgojno-izobraževalnega procesa zelo pomembna, saj je tudi bila uvedena v šolski sistem ravno z namenom, da bi se povečala skrb za otroka, za njegov telesni, intelektualni, emocionalni in socialni razvoj.

Veliko izzivov, težav, stresa, travmatskih doživetij in izgub ni možno preprečiti, zato je zelo pomembno uvažanje varovalnih dejavnikov in krepitev odpornosti, ki zmanjšujejo tveganje za nastanek motenj v okoliščinah, ki jih mladostniki ne morejo obvladovati. Šola duševno zdravje otrok varuje s preprečevanjem stresa, travm, slabih izkušenj (Mikuš Kos, 2017, str. 271) in krepi otrokovo odpornost in njegove dobre izkušnje na socialnem in delovnem področju, s čimer uravnava primanjkljaje v družinski socializaciji ali posledice socialne prikrajšanosti (Benard, 1991, str. 13; Mikuš Kos, 2017, str. 271). Benard (1991, str. 15) opisuje kot odporne mladostnike tiste, ki imajo možnost zadovoljiti osnovne človeške potrebe po socialni podpori, skrbi in ljubezni. V kolikor so jim te potrebe v družinskem okolju nedosegljive, je nujno, da šola poskrbi za priložnosti, da mladostniki razvijejo skrbne odnose tako z odraslimi kot tudi s sovrstniki. Čačinovič Vogrinčič in Mešl (2013, str. 15) poudarjata, da je sprememba v odnosih med odraslimi in otroci ključna sprememba, ki jo potrebujemo v šoli. Pozitivni izidi preventivnih programov, ki so osredotočeni na večanje socialne podpore mladostnikom v šolah, so pokazatelj, da skrbno šolsko okolje služi kot zaščitni ščit (Benard,

---

<sup>1</sup> 1. člen Konvencije o otrokovih pravicah določa, da beseda otrok označuje vsako človeško bitje, mlajše od osemnajst let, torej otroke in mladostnike (Konvencija o otrokovih pravicah, 1989).

<sup>2</sup> V nadaljevanju ŠSS.

1991, str. 15). Srednja šola mnogo mladostnikov zavaruje pred pastmi, ki bi lahko sicer njihovo duševno zdravje usmerile v nezaželeno smer, na primer v odvisnost od alkohola, drog (Benard, b.d.; Mikuš Kos, 2017, str. 273). Raziskava Brook in sodelavcev (1989 v Benard, 1991, str. 15) o dejavnikih tveganja in varovalnih dejavnikih za uživanje alkohola in drog pri mladostnikih je pokazala, da predstavlja usmerjenost v dobre dosežke varovalni dejavnik, ki celo izniči učinke najbolj pogostega dejavnika tveganja - uživanja alkohola med vrstniki. Avtorji različnih raziskav (Cameron-Bandler, Wright Edelman, Werner in Smith v Benard, 1991, str. 9) so ugotovili, da varovalne dejavnike pred različnimi dejavniki tveganja predstavljajo občutek namena, pomena in upanja. Mrežar (2013, str. 274) ugotavlja, da mladostnikom varovalni dejavnik predstavlja podpora staršev, sprejetost med sovrstniki v šoli, zadovoljstvo s prijatelji in dobro počutje med njimi, dober odnos z vsaj enim od staršem ali učiteljem, jasno določeni cilji za življenje in motiviranost za doseg teh ciljev. Mikuš Kos (2017, str. 74) poudarja vlogo šole kot varovalnega dejavnika, saj ta predstavlja prostor, v katerega se lahko vgrajujejo različni preventivni programi. Kot najvplivnejšo varovalno lastnost šole avtorica predstavlja dobro psihosocialno klimo ali etos šole in oddelka, pomembno vlogo pa pripisuje tudi ŠSS, ki nudi pomoč otrokom v stiski (Mikuš Kos, 2017, str. 74).

Šolsko okolje predstavlja enega od varovalnih dejavnikov, saj oblikuje in neguje naravno odpornost mladostnikov in jim omogoča preoblikovanje stisk. To jim omogoča preko treh področij: (1) preko skrbnih odnosov, ki prinašajo sočutje, razumevanje, spoštovanje in zanimanje, temeljijo na poslušanju in vzpostavljajo varnost in zaupanje, (2) preko visokih pričakovanj strokovnih delavcev, skozi katere izražajo prepričanje o mladostnikovi prirojeni odpornosti in iščejo njegove moči in vire in (3) preko priložnosti za sodelovanje in prispevanje, preko česar šola daje mladostniku možnosti za prevzemanje odgovornosti, sprejemanje odločitev, mu da glas in mu prisluhne ter omogoča, da lahko mladostnik s svojimi talenti prispeva v skupnosti (Benard, b.d.). Vendar pa vprašanje, kako se pridružiti otroku in slišati ter upoštevati njegov glas, odraslim predstavlja poseben izziv (Kodele in Mešl, 2013, str. 5). Odrasli morajo zagotoviti sodelovalno in soustvarjalno skupnost, v kateri se slišijo glasovi vseh udeležениh, to pa jim zagotavljata delovni odnos in izvirni delovni projekt pomoči<sup>3</sup> otroka (Čačinovič Vogrinčič in Mešl, 2013, str. 15).

---

<sup>3</sup> V nadaljevanju IDPP.



## 1.2. Šolska svetovalna služba

Namen tega poglavja je predstaviti zgodovinski razvoj svetovalnega dela po svetu in pri nas, kako in na podlagi katerih dokumentov ŠSS deluje – katere so njene naloge in cilji, kakšna znanja in veščine so potrebne za delo v ŠSS. Predstavljena je primerjava šolskega svetovalnega dela<sup>4</sup> različnih držav in kritika trenutnega stanja ŠSD v Sloveniji, v zaključku pa so izpostavljene posebnosti ŠSD v srednji šoli.

### 1.2.1. Zgodovinski razvoj svetovalnega dela

Svetovalno delo kot oblika pomoči otroku, da bi razvil svoje zmožnosti in dosegel najvišjo stopnjo osebnega razvoja, sega že v antične čase. Idejo o njem lahko zasledimo v Aristotelovem nauku o ravnovesju, ki ga človek doseže po treh poteh, in sicer:

1. preko razumnega pogovora, umskega dela,
2. dela, truda ter
3. prostega časa, počitka (Pediček, 1967, str. 104).

V srednjem veku se je svetovalno delo pojavilo v obliki religiozno usmerjenega moralnega vodenja, v času renesanse pa se je pojavilo osebno svetovalno delo. V šestnajstem stoletju je španski zdravnik Juan Huarte v svojem delu opozarjal na razlike v sposobnostih pri ljudeh in s tem odprl vprašanje individualnih razlik in poklicnega usmerjanja. V sedemnajstem stoletju pa je prišlo do zametkov šolskega oziroma vzgojnega svetovalnega dela, ki pa še ni imelo znanstvenih osnov. Te je začelo dobivati svetovalno delo v Angliji v drugi polovici devetnajstega stoletja, ko je Francis Galton raziskoval delo z otroki s posebnimi potrebami in se zavzemal za osebno oziroma individualno študijo otrok in njihovo osebno usmerjanje. Za tem je Sully ustanovil prvi psihološki laboratorij v Angliji in z načrtnim preučevanjem otroka postal utemeljitelj šolske smeri v psihologiji in močno vplival na nadaljnji razvoj ideje o svetovalnem delu. Takrat so ustanovili več centrov za psihološki študij otroka kot tudi prvo šolo za otroke z motnjo v duševnem razvoju (Pediček, 1967, str. 104–107).

V Združenih državah Amerike začetki šolskega socialnega dela segajo v začetek dvajsetega stoletja, razvili pa so se izven šolskega sistema in so bili sprva namenjeni revnim učencem (Allen-Meares, 2007, str. 27). Tam se je močno razvilo poklicno svetovanje, ki je postalo sestavni del šolskega sistema (Pediček, 1967, str. 108).

V Angliji so leta 1928 ustanovili prvo kliniko za svetovalno delo z otroki, ki je poleg pomoči otrokom nudila pomoč tudi staršem in učiteljem. Po drugih evropskih državah so se začeli oblikovati različni koncepti svetovalnega dela za otroke, in sicer v treh smereh. Prva smer je

---

<sup>4</sup> V nadaljevanju ŠSD.

bila pedagoška smer zavzemanja za svetovalno delo, ki je zmanjševala pomen psihopatologije in se zavzemala za delo z vsemi otroki, ne le otroki z motnjami v duševnem razvoju. Druga smer zavzemanja za svetovalno delo je imela izhodišče v študiju duševne podpovprečnosti otrok, s katero so se ukvarjali zdravniki, ponekod pa psihologi, in je prerasla v ustanavljanje šol in ločenih oddelkov za otroke z motnjami v duševnem razvoju. Tretja smer zavzemanja za svetovalno delo pa je izhajala iz prizadevanj za preprečevanje in zdravljenje mladinske odklonskosti (Pediček, 1967, str. 108–110).

Začetki ŠSD v Sloveniji segajo v začetek šestdesetih let prejšnjega stoletja, natančneje v leto 1953, ko so ob snovanju ljubljanske Vzgojne svetovalnice njeni ustanovitelji opozarjali na potrebe in možnosti za svetovalno delo znotraj šole. Od strokovnih profilov je bila v šoli prva zaposlena psihologinja leta 1959, pet let kasneje je bila zaposlena tudi prva psihologinja v srednjem šolstvu. Leta 1962 je zaposlitev v osnovni šoli dobila prva socialna delavka, leta 1968 pa je bila zaposlena še prva šolska pedagoginja. V tistem letu je bilo v Sloveniji zaposlenih 51 šolskih svetovalnih delavcev, od tega je bilo kar 39 socialnih delavcev, devet psihologov in trije pedagogi. V naslednjih desetih letih se je število svetovalnih delavcev povečalo, še vedno pa je bilo zaposlenih največ socialnih delavcev, ki so jim v precej nižjem deležu sledili psihologi in pedagogi. V obdobju od leta 1985 do 1995 pa je začelo kontinuirano naraščati število pedagogov, število socialnih delavcev pa upadati, tako da se je do konca tega obdobja število svetovalnih delavcev po strokovnih profilih zelo izenačilo (Bezić, 1999b, str. 95–99).

Razvoj svetovalnega dela v svetu se je opiral na razvoj pedagogike, socialnega dela, kognitivne psihologije, psihometrije in poklicnega usmerjanja (Lambie in Williamson, 2004 v Vršnik Perše, Kozina in Rutar Leben, 2008, str. 84). Postavitev teoretskih temeljev koncepta šolskega svetovanja v Sloveniji pripisujemo Francu Pedičku leta 1967 z izdajo njegove knjige *Svetovalno delo in šola* (Gregorčič Mrvar idr., 2020, str. 15; Pediček, 1967). ŠSD se je začelo s poklicnim svetovanjem, usposabljanjem, nato se je premaknilo k širšemu konceptu svetovalnega dela, ki je poleg poklicnega vseboval še osebno, socialno in šolsko svetovanje učencem. Temu svetovanju na posameznih področjih učenčevih dejavnosti je sledil premik k učenčevemu celostnem razvoju, načelo celostnosti pa še danes ostaja eno izmed načel ŠSD (Resman, 2008, str. 7–8). Kasneje se je ŠSD pridružilo še delo z učenci s posebnimi potrebami in koordinacija različnih šolskih dejavnosti (Vršnik Perše, Kozina in Rutar Leben, 2008, str. 84), danes pa je poleg naštetega v srednjih šolah vključeno še svetovalno delo z učitelji in starši, načrtovanje, spremljanje in evalvacija dela, razvojno-analitične naloge in strokovno izpopolnjevanje (Nagode, 2008a, str. 18). Razvoj svetovalne službe v srednjih

šolah se je odvijal v senci svetovalne službe v osnovni šoli, saj se je v osnovni šoli ŠSS ukoreninila najprej in tudi najbolj (Resman, 1999a, str. 7).

### ***1.2.2. Opredelitev šolske svetovalne službe***

ŠSS z vsemi udeleženci šole (dijaki, učitelji, starši, vodstvom šole in zunanjimi institucijami) vzpostavlja svetovalni odnos, preko katerega se vključuje v procese dogovarjanja, sodelovanja, povezovanja in pobude. V ŠSS se mobilizirajo strokovne in človeške moči za pomoč in podporo dijakom (Nagode, 2008a, str. 16).

Področje ŠSD v Sloveniji je formalno uredil 67. člen Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja<sup>5</sup>, sprejet leta 1996, ki je v veljavi še danes (Gregorčič Mrvar idr., 2020, str. 15). Temeljni dokument, ki opredeljuje delo ŠSS pa so Programske smernice, ki so bile potrjene maja 1999 na Strokovnem svetu Republike Slovenije<sup>6</sup> za splošno izobraževanje (Gregorčič Mrvar idr., 2018, str. 25) in so nastale na podlagi projekta Koncept svetovalnega dela v vrtcih, osnovnih in srednjih šolah iz leta 1996 (Vogrinc in Krek, 2012, str. 5).

V skladu s 67. členom ZOFVI (2007) svetovalna služba deluje v javnem vrtcu oziroma šoli, kjer svetuje otrokom, učencem, vajencem, dijakom, učiteljem in staršem, pri čimer sodeluje z vzgojitelji, učitelji in vodstvom šole pri načrtovanju, spremljanju in evalvaciji razvoja vrtca oziroma šole in opravljanju vzgojno-izobraževalnega dela ter opravlja poklicno svetovanje. Svetovalna služba sodeluje tudi pri pripravi in izvedbi individualiziranih programov za otroke s posebnimi potrebami in se pri opravljanju poklicnega svetovanja povezuje z Republiškim zavodom za zaposlovanje (ZOFVI, 2007).

ŠSD v Sloveniji poleg svetovanja oziroma neposredne pomoči učencem pri njihovem osebnotnem razvoju in učenju zajema tudi posredno pomoč, in sicer sodelovanje pri oblikovanju ustreznega šolskega prostora, vzgojno-izobraževalnega dela in procesa. Za otrokov celostni razvoj je namreč treba ustrezno organizirati šolsko okolje, za to pa je potrebno in pomembno delo in sodelovanje svetovalnih delavcev z oddelki, učitelji, starši, vodstvom šole in skupnostjo (Gregorčič Mrvar in Mažgon, 2016, str. 38).

### ***1.2.3. Naloge in cilji šolske svetovalne službe***

Krovni dokument za delo ŠSS so Programske smernice (Nagode, 2008a; 2008b; 2008c), ki jasno urejajo in opredeljujejo naloge in cilj ŠSS. V njih je navedeno, da se ŠSS preko svetovalnega odnosa na strokovno avtonomni način vključuje v kompleksno reševanje pedagoških, psiholoških in socialnih vprašanj. Naloga ŠSS je, da pomaga in sodeluje z vsemi

---

<sup>5</sup> V nadaljevanju besedila ZOFVI.

<sup>6</sup> V nadaljevanju RS.

posamezniki na šoli in po potrebi tudi z ustreznimi zunanjimi ustanovami (Nagode, 2008a; 2008b; 2008c). Leta 2018 sta Popov in Spasenović opravila primerjalno raziskavo ŠSD v dvanajstih državah, vključujoč Slovenijo. Ugotovila sta, da ima ŠSD v šolskem sistemu najbolj več-funkcionalno vlogo. Delo svetovalnega delavca namreč zajema izjemno širok spekter različnih nalog in področij. V vključenih državah je svetovalni delavec opredeljen kot strokovnjak, ki otrokom nudi podporo pri psihološkem, akademskem in socialnem razvoju, razrešuje konflikte med različnimi akterji na šoli, pomaga otrokom pri njihovih osebnih težavah, svetuje otrokom, staršem, učiteljem in vodstvu šole ter izvaja koordinacijo različnih šolskih dejavnosti (Popov in Spasenović, 2020). Čeprav svetovalni delavci opravljajo ogromno različnih nalog, jih Openshaw (2008, str. 2) razdeli na štiri osnovne naloge: (1) posvetovanje z udeleženci v šolskem sistemu, (2) ocenjevanje<sup>7</sup>, (3) neposredno intervencijo z otroki, starši in (4) pomoč pri razvoju programa.

Za cilj ŠSS Programske smernice (Nagode, 2008a; 2008b; 2008c) opredeljujejo optimalni razvoj otroka ne glede na spol, socialno in kulturno poreklo, veroizpoved, narodno pripadnost ter telesno in duševno konstitucijo. Lunenburg (2010, str. 1) ob tem dodaja, da svetovanje v ŠSS daje poudarek in moč izobraževalnemu sistemu, cilji svetovanja in svetovalne službe pa so podobni ciljem izobraževanja nasploh, in sicer podpora otroku pri zadovoljevanju njegovih psiholoških potreb, pri razumevanju samega sebe in drugih, razvoju odnosov s sovrstniki, skrb za upoštevanje in spoštovanje šolskega reda, uresničevanje dobrih in želenih dosežkov in zagotavljanje možnosti za osamosvojitev otroka. Gibson (2009 v Lunenburg, 2010, str. 1–3) poudarja, da cilji ŠSS vključujejo:

- skrb za uresničitev otrokovih potencialov: svetovalni delavec pomaga otroku prepoznati in razviti njegove potenciale,
- pomoč otrokom s težavami v razvoju: svetovalni delavec pomaga otroku pri reševanju njegovih problemov in tako razbremeni učitelja, da lahko ta svoj čas z ostalimi otroki izkoristi bolj učinkovito,
- prispevek k razvoju šolskega kurikula: svetovalni delavec lahko s svojim poznavanjem otrokovih potreb pomembno prispeva k razvoju kurikula, da bo ta zadovoljil otrokove potrebe,
- tehnično pomoč učiteljem: v večini šol učitelji potrebujejo pomoč pri svetovanju in usmerjanju, ki sta bistvenega pomena za izobraževalni program ter

---

<sup>7</sup> V tem kontekstu sama razumem besedo ocenjevanje kot zmožnost opazovanja, raziskovanja in izpostavljanja dobrih praks.

- prispevek k medsebojnemu prilagajanju med otroki in šolo: svetovalna služba je odgovorna za razvoj in vzdrževanje sodelovalnega odnosa med otroki in šolo. Svetovalni delavci in učitelji se morajo zavedati potreb otrok, otroci pa se tudi morajo prilagoditi šoli in biti odgovorni, da k njej prispevajo. Takšno medsebojno prilagajanje otrok in šole se olajša s predlogi za izboljšave programov, izvajanjem raziskav za izboljšanje izobraževanja ter s svetovanjem otrokom in krepitvijo odnosov šole in doma, kar prispeva k prilagajanju otrok (Gibson, 2009 v Lunenburg, 2010, str. 1–3).

#### ***1.2.4. Znanja in veščine šolskih svetovalnih delavcev***

Svetovalni delavci potrebujejo za svoje delo v ŠSS mnogo različnih znanj in veščin za delo s posamezniki, skupinami, družinami in skupnostjo, na primer znanje, kako vzpostaviti in vzdrževati delovni odnos, raziskovanje problema ali situacije, prepoznavanje sogovornikovih moči in talentov, razvijanje načrta, kako izboljšati problem ali situacijo, uporabo priznanih in raziskanih ukrepov in delovanje znotraj etičnih načel in vrednot poklica (Boyle, Hull, Mather, Smith in Farley, 2006 v Openshaw, 2008, str. 13–14). Geldard in Geldard (2005, str. 24) poudarjata pomembnost delovnega odnosa, ki zagotavlja zaupanje in skrbno okolje, v katerem se bo sogovornik počutil dovolj varno, da lahko s svetovalnim delavcem podeli svoje osebne stiske. Menita, da mora svetovalni delavec za takšen učinkovit delovni odnos s sogovornikom stremeti k temu, da je:

1. kongruenten, skladen: svetovalni delavec mora biti to, kar je, kar pomeni, da včasih s sogovorniki tudi podeli osebne izkušnje, pa vendar mora biti pozoren, da to počne zmerno in ne uporablja pogovora s sogovornikom za predelovanje svojih problemov. Fokus pogovora mora vedno biti sogovornikov problem oziroma situacija,
2. empatičen, topel in občutljiv: svetovalni delavec raziskuje s sogovornikom, kar ti želijo raziskovati in je pri tem topel, odprt, prijazen, skrben, pristen in dela tu in zdaj – na ta način s sogovornikom vzpostavi zaupanje, poskusi se postaviti v sogovornikove čevlje, da lahko izpostavi stvari, ki jih sogovornik sam morda ne opazi,
3. neobsojajoč in spoštljiv: svetovalni delavec sogovornika popolnoma sprejema takšnega, kot je, z vsemi njegovimi šibkostmi in slabostmi ter močmi in pozitivnimi kvalitetai, ga ceni kot osebo, ne obsoja njegovih odločitev in vedenja in mu ne vsiljuje svojih vrednot. Tako se sogovornik počuti svobodnega, da lahko varno raziskuje svoje notranje procese, ne da bi ga pri tem kdo obsojal, kar mu da priložnost za povečanje osebnega zavedanja in osebno rast,

4. pozoren, razumevajoč in podpirajoč: svetovalni delavec mora sogovornika aktivno poslušati in preverjati svoje razumevanje povedanega,
5. sodelovalen in izkazujoč spoštovanja do sogovornikovih kompetenc: svetovalni delavec verjame, da sogovornik poseduje moč in talente, in ga opolnomoči ter z njim sodeluje, da najde svoje vire moči in razreši svoje probleme oziroma pride do želenih izidov ter
6. učinkovit pri namenski uporabi svetovalnih veščin: svetovalni delavec mora vedeti, kdaj v svetovalnem odnosu je primerna uporaba določenih veščin (Geldard in Geldard, 2005, str. 16–24).

Kot osnovne veščine, ki jih morajo imeti svetovalni delavci, Geldard in Geldard (2005, str. 37–103) navajata pridruževanje in poslušanje, parafraziranje vsebine, refleksijo, uporabo vprašanj, povzemanje in ustvarjanje prijetnega zaključka. Najboljši način, da svetovalni delavec vsa ta znanja in veščine pridobi, pa je učenje preko treh različnih metod: (1) da o tem bere in pridobiva znanje v sklopu študija, (2) da je priča, kako ta znanja in veščine uporablja izkušen svetovalni delavec, in (3) da jih pod mentorstvom sam uporablja v praksi in tako pridobi dragocen »feedback« na svoje delo, ki ga nadgrajuje in izpopolnjuje. Seveda pa je to samo del procesa izobraževanja za svetovalnega delavca (Geldard in Geldard, 2005, str. 30). Za delo v ŠSS svetovalnim delavcem zagotovo pomaga, če imajo še znanje o različnih težavah v duševnem zdravju in učnih težavah, saj se s to problematiko na šolah veliko srečujejo. Dobro je, da so seznanjeni z dejavniki tveganja in dejavniki odpornosti ter na to, kateri dejavniki vplivajo na otrokovo zmožnost za učinkovito delovanje v šoli. Ker pogosto delajo tudi v interdisciplinarnih timih, je pomembno, da znajo svetovalni delavci učinkovito delati v skupini in prispevati svoj delež znanja. Kot člani interdisciplinarnih timov morajo biti soodvisni, imeti sposobnost izvajati novonastale profesionalne dejavnosti in po potrebi prevzemati nove naloge, morajo biti fleksibilni, imeti skupne cilje in reflektirati proces dela (Openshaw, 2008, str. 3–16).

#### ***1.2.5. Mednarodna primerjava in kritika trenutnega stanja šolske svetovalne službe v Sloveniji***

Za zadovoljevanje potreb otrok in mladostnikov po pomoči v osebnem, socialnem ali kariernem razvoju različne države poskrbijo na različne načine in v različni meri. Države spodbujajo, organizirajo in vsaj deloma financirajo posebne službe, ki so v prvi vrsti namenjene svetovanju otrokom in mladostnikom, namenjene pa so tudi družinam in staršem. Redkeje pa te službe neposredno vplivajo na celotno delo vzgojno-izobraževalnih ustanov,

kar pomembno vpliva na razvoj otrok in mladostnikov (Bezić, 1999a, str. 23). Popov in Spasenović (2020) sta z raziskavo v dvanajstih državah ugotovila, da se v nekaterih državah (Danska, Irska, Združeno kraljestvo) ŠSD osredotoča na podporo otrokom pri njihovem osebnem in učnem razvoju, v Sloveniji (kot tudi na Hrvaškem in v Srbiji) pa je pozornost enakovredno namenjena tudi uspešnemu izvajanju poučevanja in šolskega dela in izboljšanju celotnega delovanja šole. Med državami pa se razlikujejo tudi prevladujoče naloge oziroma načini svetovalnega dela; v Sloveniji je izhodišče in namen svetovalnega dela svetovalni odnos, v Združenem kraljestvu je svetovalno delo zelo usmerjeno v duševno zdravje, v Avstriji in na Irskem v akademsko in karierno orientacijo in svetovanje, preventivne dejavnosti so zelo pomembne v Rusiji, na Hrvaškem je svetovalno delo v veliki meri usmerjeno v delo z otroki s posebnimi potrebami (Vršnik Perše idr., 2008; Krek in Metljak, 2011, str. 481–482; Popov in Spasenović, 2020).

V Evropi se je konec devetdesetih let prejšnjega stoletja začela vedno bolj izpostavljati vloga šol pri izvajanju posameznih svetovalnih nalog. Že takrat je bil slovenski model svetovalnega dela en izmed bolj razvitih modelov, imel je dokaj jasno postavljene temelje teoretičnih in praktičnih konceptov. Za enega naprednejših konceptov pa ga je zagotovo predstavila umestitev svetovalnega dela v vzgojno-izobraževalne zavode kot del nacionalnega programa. S tem je v Sloveniji svetovalno delo postalo pravica vsakega in vseh v javnem šolskem sistemu (Bezić, 1999a, str. 23, 41). V Beli knjigi o vzgoji in izobraževanju v RS (Krek in Metljak, 2011, str. 480) je zapisano, da je posebnost slovenske šole ravno svetovalna služba. Da je ŠSS postala del nacionalnega programa, je uredil ZOFVI, njene naloge pa urejajo in definirajo Programske smernice. Ta krovni dokument (Nagode, 2008a; 2008b; 2008c) v splošnem delu navaja temeljna načela in osnovne vrste dejavnosti svetovalne službe. Te so enake za delo svetovalne službe v vrtcih, osnovnih in srednjih šolah, medtem ko se osnovna področja dela svetovalne službe med vrtci, osnovnimi in srednjimi šolami precej razlikujejo. Temeljna načela postavljajo okvir za profesionalno opravljanje svetovalnega dela v vrtcih ali šolah in so:

1. načelo strokovnosti in strokovnega izpopolnjevanja: svetovalni delavec mora opravljati delo v skladu s strokovnimi spoznanji in strokovno-etičnimi načeli – načelo dobrobiti (svetovalna služba dela za dobro otrok), načelo prostovoljnosti (vsi udeleženci morajo v svetovalni odnos vstopati prostovoljno), načelo zaupanja in zaupnosti – in se stalno strokovno izpopolnjevati,
2. načelo strokovne avtonomnosti: svetovalna služba je pri svojem delu avtonomna – vselej je dolžna posredovati korektna strokovna mnenja, svetovalni delavec pa v

skladu s svojo strokovno usposobljenostjo jasno opredeli svoj delež v projektu pomoči,

3. načelo interdisciplinarnosti, strokovnega sodelovanja in povezovanja: pomembno je povezovanje in sodelovanje svetovalnih delavcev različnega strokovnega profila v in izven šole,
4. načelo aktualnosti: svetovalna služba mora pri svojem delu vedno izhajati iz potreb šole in udeležencev,
5. načelo razvojne usmerjenosti: neposredno individualno ali skupinsko delo mora svetovalni delavec dopolnjevati s posrednimi oblikami svetovalnega dela npr. razvojno-analitičnimi nalogami,
6. načelo fleksibilnega ravnotežja med osnovnimi vrstami dejavnosti svetovalne službe: program vsake svetovalne službe mora vsebovati vse tri vrste dejavnosti<sup>8</sup> in tako poskrbeti za celostnost prispevka svetovalne službe,
7. načelo celostnega pristopa: svetovalni delavec mora pri svojem delu vselej upoštevati posameznika kot osebnost v celoti in upoštevati njegovo ožje in širše okolje,
8. načelo sodelovanja v svetovalnem odnosu: svetovalni delavec si prizadeva vzpostavljati in vzdrževati možnosti za sodelovanje z vsemi udeleženci preko svetovalnega odnosa ter
9. načelo evalvacije lastnega dela: da bi bil svetovalni delavec v prihodnje še boljši in učinkovitejši, evalvira lastno delo (Nagode, 2008a; 2008b; 2008c).

Svetovalna služba se vključuje v kompleksno reševanje pedagoških, psiholoških in socialnih vprašanj v vrtcu ali šoli preko treh enako pomembnih osnovnih vrst dejavnosti svetovalne službe, ki so med seboj povezane in prepletene (Nagode, 2008a; 2008b; 2008c). To so:

1. dejavnosti pomoči,
2. razvojne in preventivne dejavnosti ter
3. dejavnosti načrtovanja in evalvacije (Nagode, 2008a, 2008b, 2008c).

Preko teh treh osnovnih vrst dejavnosti svetovalna služba pomaga vsem posameznikom v vrtcu ali šoli in z njimi sodeluje na naslednjih področjih življenja in dela:

1. učenje in poučevanje,
2. šolska kultura, vzgoja, klima in red,
3. telesni, osebni (spoznavni in čustveni) in socialni razvoj,
4. šolanje in poklicna orientacija ter

---

<sup>8</sup> Opredeljene v naslednjem odstavku.



##### 5. področje socialno-ekonomskih stisk (Nagode, 2008a; 2008b; 2008c).

Konec leta 2012 so na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani organizirali okroglo mizo o pomenu svetovalne službe za kakovostno vzgojo in izobraževanje, ki je spodbudila refleksijo o Programskih smernicah in na podlagi tega oceno kakovosti ŠSD v Sloveniji. Sodelujoči so potrdili, da so Programske smernice aktualne, sodobne, teoretično in empirično utemeljene na programski in vsebinski ravni, vendar se kljub temu redko celovito uresničujejo v praksi. Glavni razlog, da šolski svetovalni delavci redko izvajajo preventivno in razvojno delo in spremljanje in ocenjevanje dela, je pomanjkanje časa. Veliko svojega časa namreč namenijo individualnemu delu z otroki, ki imajo učne in vedenjske težave, in delu z otroki s posebnimi potrebami (Gregorčič Mrvar, 2013, str. 112–113). V srednjih šolah izkušnje svetovalnih delavcev kažejo, da je področje izvajanja preventivnih dejavnosti zapostavljeno zaradi velikega obsega ostalih vsebinskih nalog (Novak, 2018, str. 46). Pomembno je, da je v središču korist otrok; omogočiti jim je treba izkušnjo sodelovanja, soustvarjanja in jim v celoti nuditi kakovosten vzgojno-izobraževalni proces, kar pa se lahko doseže z vzpostavitvijo pogojev za medsebojno sodelovanje, skupno delo in iskanje rešitev vseh udeležениh, ne le z individualnim delom v okviru ŠSD. Za kakovostno uresničevanje programskih smernic so sodelujoči pritrdili, da je potreben ponoven razmislek o normativih za delo šolskih svetovalnih delavcev (Gregorčič Mrvar, 2013, str. 113).

Potreba po spremembi normativov v ŠSS pa je vedno večja. 31. marca 2021 sta sekcija svetovalnih delavk in delavcev Sindikata vzgoje, izobraževanja, znanosti in kulture Slovenije in Društvo šolskih svetovalnih delavcev Slovenije na ministrico za izobraževanje, znanost in šport prof. dr. Simono Kustec naslovila zahteve po takojšnjih spremembah v svetovalni službi v vzgoji in izobraževanju. Te zahteve so vsebovale tudi predloge za spremembe pravilnikov na področju normativov za svetovalno delo. V pozivu so opozarjali, da svetovalno delo še nikoli ni bilo v tako težkem položaju, kot se je znašlo v teh časih, kar terja takojšnje ukrepanje in spremembe. Svetovalno delo v vzgojno-izobraževalnih ustanovah predstavlja edinstven sistem, žal pa pogoji, da bi tako kakovosten sistem v popolnosti zaživel v praksi, nikoli niso bili izpolnjeni. Zaposleni v ŠSS opozarjajo, da so bili normativi že pred dvema desetletjema daleč od tistih, ki so priporočeni v Programskih smernicah, od takrat pa se skorajda niso spremenili. Da bi ŠSS nudila kakovostnejšo preventivno podporo, jo je potrebno okrepiti. Sistematično preventivno delo v vzgojno-izobraževalnih zavodih po njihovem mnenju predstavlja tudi edini način preprečitve popolnega zloma sistema zdravstvene pomoči na področju duševnega zdravja. Dodajajo tudi potrebo po dodatnem urejanju položaja svetovalnih delavk in delavcev ter svetovalne službe – na ta vprašanja opozarjajo že leta,

njihova nerešenost pa sistematično spodjeda strokovno povezovanje in razvoj področja. Poziv so zaključili z opozorilom, da je danes situacija že pretežka, da bi jo sploh lahko začeli vsebinsko popravljati, ne da se pred tem številčno okrepijo. Zatorej so spremembe normativov nujne in prvenstvene – želijo si, da bi prišle v veljavo že z začetkom šolskega leta 2021/2022 (Štrukelj, Erjavec in Dekleva, 2021; Modrijan, 2021).

#### **1.2.6. Svetovalna služba v srednji šoli**

V Sloveniji se srednješolsko izobraževanje deli na splošno, ki se izvaja v programih splošne in strokovne gimnazije, ter na poklicno in srednje strokovno in tehniško izobraževanje, ki se izvaja v programih nižjega poklicnega izobraževanja, srednjega poklicnega izobraževanja, srednjega strokovnega izobraževanja, poklicno-tehniškega izobraževanja in poklicnega tečaja (Krek in Metljak, 2011, str. 183). Delo ŠSS v teh srednješolskih izobraževalnih programih temelji na:

1. posebni skrbi pri sprejemu, spremljanju in svetovanju novincem, ponavljalcem, preusmerjenim, integriranim dijakom ter pri prehajanju dijakov na naslednjo stopnjo izobraževanja in pri poklicni orientaciji,
2. upoštevanju splošnih značilnosti in posebnosti v telesnem, osebnem (spoznavnem in čustvenem) in socialnem razvoju dijakov,
3. ugotavljanju in upoštevanju značilnosti ožjega in širšega socialnega okolja, iz katerega prihajajo dijaki,
4. upoštevanju splošnih značilnosti šole kot ustanove in njenih posebnosti (velikost, programi, kadrovski in materialni pogoji) ter
5. ugotavljanju značilnosti in možnosti za izboljšanje vsakdanjega življenja in dela v šoli (Nagode, 2008a, str. 17).

Šolski uspeh v sodobni družbi ima zelo veliko vlogo pri otrokovem psihosocialnem razvoju. Boljši šolski uspeh namreč pomeni tudi priložnost za nadaljnje uspehe in kakovostno življenje v odrasli dobi (Kodele in Mešl, 2011, str. 115). S starostjo otroka in s šolsko stopnjo je šola vedno bolj storilnostno usmerjena, njeno vodilo sta učni uspeh in znanje. S tem pa se v ozadje potiska humanizacijski in socializacijski vidik dela šole, kar delo ŠSS vedno bolj potiska v individualno in klinično orientirano delo (Resman, 1999c, str. 112). Resman (1999d, str. 140) navaja, da je v srednjih šolah več neposrednega svetovanja, ki je usmerjeno v ugotavljanje individualnih zmožnosti in interesov dijakov s posebnim poudarkom na šolsko in poklicno svetovanje, poklicno usmerjanje ter spremljanje in evalvacijo. Temu botruje starost dijakov in njihova večja sposobnost za samostojno odločanje (Resman, 1999d, str. 140). Mladi, ki se v

današnjem času odločajo za svojo nadaljnjo izobraževalno in karierno pot, so še v posebej nezavidljivem položaju, zato ima karierna orientacija v srednji šoli še toliko večji pomen. Za avtonomno delovanje v sodobni družbi in na trgu dela je zelo pomembno, da se mlade opolnomoči s povezavo osebnostnega, socialnega in kariernega razvoja – z vseživljenjsko karierno orientacijo. ŠSS v slovenskem izobraževalnem prostoru skupaj z drugimi akterji (učitelji, vodstvom šole, starši, strokovno in znanstveno skupnostjo) predstavlja najpomembnejšega akterja izvajanja vseživljenjske karierne orientacije. Pri tem je soočena z izzivom, kako v današnjih negotovih in stalno spreminjajočih se družbenih in gospodarskih okoliščinah mladostnike ustrezno opolnomočiti za osebni, socialni in karierni razvoj. V ta namen sta Pedagoški inštitut in Center RS za poklicno izobraževanje v sodelovanju z Zavodom RS za šolstvo ter ob podpori Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport v letih 2014 in 2015 izvedla projekt Opolnomočimo mlade na karierni poti. Analiza projekta je pokazala, da svetovalni delavci zaznavajo, da je dijake težje motivirati za vsebine vseživljenjske karierne orientacije, saj ti v osnovni šoli niso sistematično vpeljeni v vsebine osebnostnega, socialnega in kariernega razvoja in jim zato na tem področju primanjkuje veščin in izrazoslovja. Svetovalni delavci ugotavljajo tudi, da imajo negativne družbene in gospodarske razmere neposreden vpliv na odločitve dijakov glede izbire njihove nadaljnje izobraževalne in karierne poti, na odločitve dijakov pa zelo vplivajo tudi socialne stiske v družini in usmerjanje staršev. Pri izbiri šole in fakultet so dijaki vedno bolj pasivni, svetovalni delavci pa pri njih na splošno zaznavajo pomanjkanje prevzemanja odgovornosti za svoje odločitve (Štremfel, 2016, str. 34–40).

Razvojna skupina Zavoda RS za šolstvo za svetovalno delo v vrtcih, šolah in domovih je v sodelovanju z Mihom Lovšinom, strokovnjakom s Centra RS za poklicno izobraževanje leta 2015 posodobila opis in opredelitev osnovnih vsebinskih področij karierne orientacije kot:

- spoznavanje in razvijanje osebnostnih in socialnih značilnosti mladostnikov,
- prepoznavanje lastnih močnih in šibkih potencialov,
- spoznavanje obstoječih in perspektivnih poklicev in delovnih okolij ter
- razvijanje zmožnosti za samostojno raziskovanje možnih izobraževalnih in poklicnih poti (Bezić, 2016, str. 27).

Da se bodo te posodobitve lahko udejanjile v praksi pa svetovalni delavci izpostavljajo zagotavljanje programskega časa za delo svetovalne službe na področju karierne orientacije in umeščanje karierne orientacije v redni urnik, saj se ji sicer mladostniki pogosto izogibajo (Bezić, 2016, str. 31). Gorenc Šulc (2016, str. 52) pa še dodaja pomembnost zavedanja

vzgojnih in izobraževalnih organizacij, da je za uspešen vstop na trg dela, poleg dobre izobrazbe in strokovne usposobljenosti, izjemno pomemben tudi razvojni in preventivni vidik vzgoje in izobraževanja, ki pa se, kot piše Javrh (2014, str. 10), umika kurativnemu in administrativnemu delu zaradi večanja predpisanih nalog in obveznega vodenja različne šolske dokumentacije ter vedno večje strokovne kompleksnosti zaradi večanja razlik med otroki. Da bi se lahko zgodil paradigmatški premik od krizno-kurativnega delovanja svetovalne službe k razvojno-preventivnemu, pa bi bila potrebna sprememba kulture celotne šole in šolskega sistema, zato ta sprememba ni samo odgovornost stroke, temveč tudi šolske politike (Bizjak, 2014, str. 17).

Svetovanje dijakom je usmerjeno tudi v odpravljanje problemov, ki jih mladostnikom prinaša življenje in se bolje rešujejo z individualnim stikom (Resman, 1999d, str. 140). V času pubertete mladostniki doživljajo številne telesne spremembe, ki zahtevajo čustveno, kognitivno in vedenjsko prilagoditev. Na spremembe se mladostniki odzivajo različno, zaradi njih so lahko navdušeni ali pa se znajdejo v stiski. Tveganje za razvoj stiske je večje, kadar se ključne telesne spremembe dogajajo sočasno s pomembnimi življenjskimi stresorji. Nekateri mladostniki, ki se znajdejo v stiski, poiščejo pomoč svetovalnega delavca sami in so za svetovanje zelo motivirani, medtem ko drugi svoje situacije ne zaznavajo kot problem, za spremembo niso motivirani in sodelujejo v procesu podpore in pomoči le zato, ker morajo. Nizka motivacija pa verjetnost učinkovitosti svetovalnega dela bistveno znižuje, saj znižuje vpletenost v proces podpore in pomoči in ovira usvajanje spretnosti in njihovo uporabo izven konteksta svetovalnega odnosa. Nizka motivacija mladostnika negativno vpliva tudi na odnos med svetovalnim delavcem in dijakom, ta pa predstavlja ključen dejavnik učinkovitosti svetovanja (Pečjak in Košir, 2017, str. 201–202).

Programske smernice (Nagode, 2008a, str. 18) natančneje navajajo in opredeljujejo osnovna področja in naloge dela svetovalne službe v gimnazijah, nižjih in srednjih poklicnih šolah ter strokovnih šolah in dijaških domovih na:

1. svetovalno delo z vajenci in dijaki,
2. svetovalno delo z učitelji,
3. svetovalno delo s starši,
4. načrtovanje, spremljanje in evalvacijo,
5. razvojno-analitične naloge,
6. strokovno izpopolnjevanje ter
7. druge naloge (Nagode, 2008a, str. 18).

Osnovna področja dela vsebujejo naloge, ki so predstavljene v obliki standarda, ki je ponujen v vsebini ali v obsegu posamezne naloge svetovalne službe. Standard se upošteva zgolj v primeru, ko je na šoli zaposlen en svetovalni delavec na največ vsakih šestnajst oddelkov. V kolikor ta normativ ni zagotovljen, se standarda ne upošteva in služijo Programske smernice ŠSS kot pomoč, da med ponujenimi nalogami izbere prioritete naloge (Nagode, 2008a, str. 19).

V skladu z veljavno zakonodajo (npr. ZOFVI, 2007; Pravilnik o izobrazbi učiteljev in drugih strokovnih delavcev v izobraževalnih programih gimnazije, 2015; Pravilnik o izobrazbi učiteljev in drugih strokovnih delavcev v poklicnem in strokovnem izobraževanju, 2012) so lahko v ŠSS v srednji šoli zaposleni psihologi, pedagogi, socialni delavci, socialni pedagogi, defektologi ali specialni in rehabilitacijski pedagogi, inkluzivni pedagogi, in kdor je dokončal študijski program supervizija ali osebno in organizacijsko svetovanje. Raziskave (Bezić, 1999b; Gregorčič Mrvar in Resman, 2019, str. 15–17) pa kažejo, da je v srednjih šolah zadnjih nekaj let zaposlenih največ psihologov, sledijo jim pedagogi in tem v zelo nizkem deležu socialni delavci.

### **1.3. Socialno delo v šolski svetovalni službi**

Namen tega poglavja je osvetliti upad deleža socialnih delavcev v ŠSS skozi čas, predstaviti posebnosti stroke socialnega dela, izpostaviti, kakšen prispevek ima socialno delo k ŠSD, predstaviti pomembno vlogo socialnega dela pri delu z družino in v zaključku osvetliti izzive, s katerimi se srečujejo socialni delavci v šoli v času epidemije COVID-19.

Ob formalnem prihodu svetovalnega dela v šolo v sedemdesetih letih prejšnjega stoletja in naprej v osemdesetih letih se je v svetovalni službi najbolj uveljavil strokovni profil socialnega delavca. V sredini devetdesetih let dvajsetega stoletja pa je začel delež socialnih delavcev precej upadati (Bezić, 1999b, str. 96–99). Socialne delavce so v vzgoji in izobraževanju »prehiteli« strokovni profili psihologov, pedagogov, v osnovnih šolah tudi specialnih pedagogov. Po podatkih Statističnega urada RS iz let od 2007 do 2014 je vidno, da se je število svetovalnih delavcev v srednji šoli relativno ustalilo. Najbolj zastopan strokovni profil so psihologi, ki so leta 2014 predstavljali slabo polovico vseh svetovalnih delavcev, sledijo jim pedagogi in nato v precej manjšem deležu socialni delavci (Gregorčič Mrvar in Resman, 2019, str. 17). Socialno delo je tako od začetkov svetovalne službe v Sloveniji do danes postalo od daleč najbolj zastopanega strokovnega profila do enega izmed najmanj zastopanih. Čačinovič Vogrinčič (2020, str. 173) je mnenja, da se nahajamo v položaju, ko se moramo boriti za socialno delo na šoli, saj ta potrebuje prakso socialnega dela tj. vsakdanje

strokovno delo za podporo in pomoč otrokom in njihovim družinam, ki brez pomoči ne morejo biti uspešni, še posebej danes, ko šola pogosto spregleda velike socialne razlike med otroki.

Socialno delo se od drugih strok razlikuje v svoji izjemno kontekstualni naravi. Temelji znanja, namena in spretnosti socialnega dela so ustvarjeni v okolju in skozi okolje, v katerem socialni delavci delajo. Pomembno je, da se socialni delavci zavedajo, da so tudi sami aktivni udeleženci in ustvarjalci konteksta in okvirja, v katerem opravljajo svoje delo (Healy, 2005, str. 4). Beckett (2006, str. 5–21) meni, da je bistvo socialnega dela sprememba. Socialni delavci poskušajo s svojim delom nuditi podporo sogovornikom in jim pomagati, da ti pridejo do pozitivne spremembe. Da socialni delavec dobro opravi svoje delo, potrebuje znanje<sup>9</sup>, spretnosti<sup>10</sup> in vrednote<sup>11</sup>. Znanje v socialnem delu vsebuje informacije, ki, kadar so spretno in etično uporabljene, socialnemu delavcu zagotavljajo, da svoje delo opravi kompetentno.

Openshaw (2008, str. 5) navaja, da je glavni cilj šolskega socialnega dela zagotoviti učencem šolsko okolje, v katerem lahko delujejo in se učijo. Šolski socialni delavci delajo na mnogo različnih ravneh; njihovo delo vključuje tako individualno delo z učenci in njihovimi starši, delo s skupinami učencev, učitelji, kot tudi delo s skupnostjo, zunanjimi institucijami. Šolski socialni delavec zato potrebuje predvsem dve veščini, in sicer spretnost ocenjevanja<sup>12</sup> in večino dela s posamezniki, skupinami in skupnostjo, kar imenujemo neposredna praksa (Openshaw, 2008, str. 6–7).

ŠSS predstavlja dragocen prostor v šoli, znotraj katerega lahko zagotovimo varno vzpostavljanje procesov podpore in pomoči v smeri soustvarjanja želenih izidov (Čačinovič Vogrinčič in Mešl, 2013, str. 15). Pri svojem delu v ŠSS se socialni delavci opirajo na koncepte socialnega dela, ki jim nudijo okvir in oporo za delo. Odnos med socialnim delavcem in sogovornikom definiramo kot delovni odnos, ki predstavlja socialnemu delavcu oporo, da s sogovornikom vzpostavi pogovor, ki omogoča raziskovanje in soustvarjanje dobrih izidov. Vzpostavitev delovnega odnosa je prva naloga socialnega delavca, saj ga s sogovorniki opredeli kot sodelavce v skupnem projektu, ki soustvarjajo deleže v rešitvi (Čačinovič Vogrinčič, Kobal, Mešl in Možina, 2019, str. 7; Čačinovič Vogrinčič, 2007, str. 17).

---

<sup>9</sup> Na primer poznavanje sistemov, opremljenost za delo z otroki.

<sup>10</sup> Na primer sposobnost sodelovanja s skupnostjo in vzpostavljanja pomoči, spretnost poslušanja.

<sup>11</sup> Na primer usmerjenost v dobrobit otroka, opuščanje drže vsevednosti in sprejemanje ljudi.

<sup>12</sup> Sama razumem uporabo besede ocenjevanje v tem kontekstu kot sposobnost opazovanja in prepoznavanja učenčevih močnih področij.

Elementi delovnega odnosa so dogovor o sodelovanju, instrumentalna definicija problema in soustvarjanje rešitev ter osebno vodenje. Da delovni odnos lažje vzdržujemo in ohranjamo pa se poleg teh treh elementov opiramo še na štiri koncepte socialnega dela, ki socialnodelovno ravnanje umeščajo v postmoderno paradigmo socialnega dela, in sicer na perspektivo moči, etiko udeležnosti, znanje za ravnanje in ravnanje s sedanjostjo ali koncept so-navzočnosti (Čačinovič Vogrinčič, Kobal, Mešl in Možina, 2019, str. 9; Čačinovič Vogrinčič, 2007, str. 17–18). V procese podpore torej socialni delavec vnaša delovni odnos z njegovimi elementi in koncepti socialnega dela (Čačinovič Vogrinčič, 2020, str. 166–167), pri tem pa uporablja jezik socialnega dela, ki omogoči, da nihče ne ostane brez besed, ko raziskuje lastno kompetentnost, vire moči, pogum, talente in lastni delež v soustvarjalnem procesu (Čačinovič Vogrinčič, 2010, str. 243).

V šoli je še toliko bolj pomembno, da je delovni odnos tudi osebni odnos, saj skrb in podpora učencu ne moreta biti neosebna (Čačinovič Vogrinčič, 2013, str. 32). Svetovalni delavec mora z mladostnikom vzpostaviti osebni odnos, ki ga naveže na osnovi medsebojnega spoštovanja. Temelj njunega odnosa pa je odgovornost, ki je obojestranska, ni pa enaka. Mladostniki so odgovorni do samih sebe, za svoje življenje. Svetovalni delavci, starši in drugi vpleteni pa jim morajo omogočiti, da bodo sposobni biti odgovorni do samih sebe. V okviru delovnega odnosa imajo mladi možnost povedati, kakšne predstave o svojem življenju imajo in kaj jim je pomembno, s tem pa postanejo dejavni pri reševanju svojih stisk, težav in problemov (Poštrak, 2011, str. 212). Poštrak (2015, str. 269) ugotavlja, da si mladostniki od staršev, učiteljev in drugih odraslih želijo predvsem spoštovanja. Zato moramo izhajati iz predpostavke, da so mladi strokovnjaki na podlagi svojih osebnih izkušenj in z njimi vzpostaviti ustrezno komunikacijo ter biti spoštljivi in odgovorni zavezniki (Poštrak, 2015, str. 270–271). Pri delu z mladostniki moramo izhajati iz tega, kakšni so mladostniki tu in zdaj, tako naš namen ni, da bi jih spremenili, ampak kaj lahko v sodelovanju z njimi storimo, da jim bo tu in zdaj bolje. Svetovalni delavci morajo zares poslušati, kaj imajo mladostniki za povedati o svojem življenjskem svetu in njihovo predstavo o svetu vzeti resno in zares (Poštrak, 2011, str. 205, 212). Gordon (1983 v Poštrak, 2015, str. 276) omenja, da so ukazovanje, grožnje, moraliziranje, sugeriranje, kritiziranje in sramotenje ter etiketiranje ovire na poti h komunikaciji, osnovo komuniciranja pa vidi v jeziku sprejemanja. Z jezikom sprejemanja mladostnika sprejemamo takšnega, kakršen je, kar mu omogoča, da konstruktivno rešuje probleme in se razvija (Poštrak, 2015, str. 276).

### ***1.3.1. Prispevek socialnega dela k šolskemu svetovalnemu delu***

Čačinovič Vogrinčič (2020, str. 163) ugotavlja, da mora učinkovita pomoč v šoli temeljiti na spremembi paradigme, ki jo v procese pomoči učencem prinaša socialno delo. Delež in dolžnost socialnega dela v šolskem prostoru je, da vzpostavi in varuje procese podpore in pomoči na način, da je spoštljiv in odgovoren zaveznik vseh – učencev, učiteljev in staršev v šolski skupnosti (Čačinovič Vogrinčič, 2018, str. 21). Socialno delo v šolo prinaša koncept soustvarjanja v delovnem odnosu, ki temelji na perspektivi moči in etiki udeležенosti. S tem konceptom se socialni delavec otroku pridruži pri grajenju rešitev s predpostavko, da je on tisti, ki ima odgovor za prvi korak na poti k želenim izidom. Raziskava Fakultete za socialno delo<sup>13</sup> (Šugman Bohinc, 2011) je pokazala, da koncept soustvarjanja z učenci z učnimi težavami lahko vodi do uspešnih sprememb v šoli. Celovit sistem pomoči učencem z učnimi težavami zahteva spremembe v šoli – vsak učenec potrebuje svoj, izviran projekt učenja, sodelovanje, zasnovano s perspektive moči, šola pa etiki izobraževanja doda etiko udeležенosti. Socialno delo v šoli pripomore k temu, da se stiske in neuspehi, katerih razlog so revščina, neprijazno socialno okolje, pritiski in zahteve šole, rešujejo tam, kjer so glavni viri pomoči v okolju; v procesu pomoči socialni delavec soustvarja spremembe, ki sežejo od dela z družino do dela z učitelji za razvijanje nove oblike pomoči v oddelku (Čačinovič Vogrinčič in Mešl, 2020, str. 153–156).

Čačinovič Vogrinčič in Mešl (2020, str. 154–155) sta mnenja, da ima socialno delo v ŠSS dve ključni nalogi: (1) intenzivno skrb v projektih reševanja socialnih problemov otrok in družin in (2) prispevanje k soustvarjanju odlične javne, a drugačne šole, ki temelji na viziji, da je lahko vsak otrok v takšni šoli uspešen.

Šugman Bohinc (2014, str. 43–44) vidi poseben prispevek socialnega dela na področju vzgoje in izobraževanja v kompetencah, ki jih diplomantke in diplomanti pridobijo tekom študija na dodiplomskem in podiplomskem študiju. Našteje naslednje kompetence:

1. usposobljenost za delo s sistemi različnih velikosti in ravnmi kompleksnosti: naučijo se spoštljivo in odgovorno vzpostaviti osebni stik, s perspektive moči in etike udeležенosti soustvarjati s sogovorniki v delovnem odnosu, ki je usmerjen v želene izide in organizirati IDPP,
2. usposobljenost za povezovalno oziroma koordinacijsko vlogo v najrazličnejših procesih mreženja, v katerih delajo v smeri reševanja individualnih, družinskih,

---

<sup>13</sup> V nadaljevanju FSD.



skupinskih, skupnostnih in družbenih problemov oziroma izboljševanja obstoječih razmer,

3. razumevanje razvoja revščine: kako se razvije, kateri so družbeni vzroki zanjo, kako ljudje v revščini živijo, kakšne posledice ima za njihove možnosti in življenjske poteke,
4. poznavanje in razumevanje nasilja in usposobljenost za izdelavo analize tveganja oziroma ogroženosti in načrtov varnosti ter
5. poznavanje dela v skupini in skupinske dinamike (prav tam).

Pomembno vlogo v ŠSS pripisujeta Čačinovič Vogrinčič in Mešl (2013, str. 23–24) strokovnjakinjam in strokovnjakom socialnega dela tudi zato, ker se ti v času študija opremijo za vzpostavitev delovnega odnosa z družino, ki predstavlja posebno nalogo ŠSS. Socialni delavci znajo voditi pogovor v smeri, ki vodi v želene razplete z družino na način, ki družino poveže iz instrumentalne definicije problema in soustvarjanja rešitev na obeh ravneh dela z družino v raziskovanju stvarnosti in soustvarjanju sprememb. Temeljno znanje, ki ga pridobijo, je sposobnost soustvarjanja IDPP s sogovorniki in drugimi udeleženi v šolskem sistemu in na področju socialnega dela z družino, kar je vsekakor tudi ena izmed temeljnih nalog ŠSS. V procesih podpore in pomoči družini pa znajo uporabiti tudi prispevke za socialno delo pomembnih drugih strok (Čačinovič Vogrinčič in Mešl, 2013, str. 23–24).

Ker kompetence, ki jih študentke in študenti pridobijo na FSD, predstavljajo poseben prispevek na področju vzgoje in izobraževanja, je pomembno omeniti, koliko pozornosti na fakulteti je usmerjene v praktično pridobivanje znanja. Vaje so pretežno izkustveno zasnovane in so namenjene urjenju študentk v praktičnih kompetencah. Veliko izkušenj in kompetenc pa študentke pridobijo tudi tekom obvezne študijske prakse, ki je umeščena v jedro dodiplomskega študija. Študijska praksa se odvija v več kot 250 učnih bazah na različnih področjih socialnega dela, med njimi so tudi številni vzgojno-izobraževalni zavodi, in predstavlja mesto, kjer praktikanti preizkušajo svoja znanja in se urijo v praktičnih spretnostih, uporabljajo različne pristope in metode socialnega dela in tako postavljajo in krepijo svojo poklicno identiteto socialnega delavca (Šugman Bohinc, 2014, str. 44–45).

### **1.3.2. Socialno delo z družino**

Socialno delo z družino zagotavlja učinkovito podporo in pomoč tistim družinam, ki ne znajo ali ne morejo pomagati svojim otrokom, da bi bili v šoli uspešni. Kljub temu pa socialni delavci na šoli socialno delo z družino v procesu podpore in pomoči zelo redko uporabijo. Ta koncept je žal še vedno precej nepoznan, saj se ga v praksi sploh ne uvršča med možne

koncepte podpore in pomoči (Čačinovič Vogrinčič, 2020, str. 169). Sodelovanje s starši, ki poteka na dveh ravneh, je pomembna naloga ŠSS (Čačinovič Vogrinčič, 2007, str. 85). Delo na dveh ravneh je temeljna značilnost procesov podpore in pomoči družini (Čačinovič Vogrinčič in Mešl, 2020, str. 32). Na prvi ravni socialni delavec starše nagovarja k sodelovanju pri delu šole, kjer je potrebna njihova ustvarjalnost, njihova povezanost v skupnost, katere del je šola, in k nenehnemu ustvarjalnemu pogovoru. Na tej ravni gre pri povezovanju šole s starši včasih za skupinske, včasih skupnostne akcije, včasih šola nagovori vse starše, včasih le posamezne skupine, v vseh primerih pa je potrebno sodelovanje vzpostaviti, vedno znova definirati in ga vzdrževati. ŠSS predstavlja mesto dogovarjanja in skupnega raziskovanja ter prispeva k temu, da nihče od staršev ni izključen. Predstavlja tudi mesto mobilizacije za projekt iskanja rešitve za učenčeve stiske (Čačinovič Vogrinčič, 2007, str. 86–87).

Na drugi ravni pa je sodelovanje staršev potrebno tam, kjer učenec potrebuje pomoč – kadar ne more uspešno delati, ko mu šola ne more več zagotoviti spodbudnega okolja, kadar mu starši sami ne znajo ali ne zmorejo več pomagati. Številne težke situacije so namreč rešljive šele, kadar jih začnejo skupaj reševati vsi udeleženi v problemu (Čačinovič Vogrinčič, 2007, str. 86).

Pri sodelovanju svetovalne službe s starši govorimo o svetovalnem delu. Bistvo doktrine svetovalnega dela je svetovalni odnos, ki temelji na sodelovanju, svetovalni delavec pa ga definira in vzdržuje. V kontekstu socialnega dela bi to pomenilo vzpostavljanje delovnega odnosa s starši, da bi uspešno soustvarjali IDPP. Socialni delavci vedno znova zagotavljajo odprte prostore za pogovor in ustvarjanje realnih pogojev za spreminjanje (Čačinovič Vogrinčič, 2007, str. 87). Potrebno pa je razločiti socialno delo s starši od socialnega dela z družino, saj ne gre za isto stvar. V svetovalni službi se načeloma govori o delu s starši in to tudi prevladuje. Socialno delo s starši je v večini primerov delo le z enim staršem, kar zadovoljuje določene probleme in naloge, pa vendar obstajajo tudi problemi in naloge, ki zahtevajo delo z obema staršema (Čačinovič Vogrinčič in Mešl, 2020, str. 164).

Socialno delo z družino zajame vso pluralnost družinskih oblik in procesov preoblikovanja in spreminjanja družinskega življenja, zato socialni delavci potrebujejo vednost o pluralnosti družinskih oblik. Družinsko življenje je kompleksno, raznoliko in spremenljivo. Socialni delavec se družini pridruži, kakor se ta definira sama, in skupaj z družino raziskuje značilnosti družinskega življenja. V soustvarjalni proces družine socialni delavec poveže vse, ki so lahko udeleženi pri spremembi, ki jih družina potrebuje, da bi lahko rešila svoje težave in uresničila svoje možnosti (Čačinovič Vogrinčič, 2016, str. 22–23). Kompleksnost socialnega dela z

družino pa se kaže tudi v tem, da socialni delavci nimajo vnaprej opredeljenih odgovorov, kaj so želeni izidi družine, ker jih soustvarijo šele z družino. Kako zdržati negotovost soustvarjanja, ne da bi vnaprej posredovali svoje odgovore o rešitvah, socialnim delavcem pogosto predstavlja izziv. Zato potrebujejo znanje, kako vzpostaviti in vzdrževati delovni odnos z družino in kako zdržati negotovost, da bo družina iz sodelovanja lahko odšla z novim znanjem za ravnanje in z občutkom opolnomočenosti. Za uporabo tega znanja pri delu z družino pa socialni delavci potrebujejo intenzivno podporo stroke, da lažje zdržijo negotovost v sodelovalnem procesu (Kodele, 2020, str. 133–134).

Zaradi ekonomske krize se v Sloveniji vse več ljudi srečuje z družbeno izključenostjo in revščino, vedno več je družin, ki se soočajo s številnimi izzivi. Za odzivanje na nedopustne življenjske okoliščine teh družin, se je v Sloveniji razvil model socialnega dela z družinami, ki se soočajo s številnimi izzivi (Mešl, 2018, str. 343; Kodele in Mešl, 2016, str. 11). Socialne delavke in delavci imajo tako socialnodelovno znanje za sodelovanje z družinami s številnimi izzivi in ga nenehno razvijajo, da bi lahko družinske člane pri ustvarjanju želenih življenj čim boljše podprli in prekinili začaran krog kopičenja neuspehov in s tem povezanega socialnega izključevanja (Mešl in Kodele, 2020, str. 111). In ker so družine s številnimi izzivi pogosto uporabnice ŠSS, je pomembno, da jim socialni delavci v šoli kompetentno pomagajo. Za to se lahko oprejo na model dela z družino v procesu pomoči, ki zagotavlja učinkovito podporo, pomoč z delom na dveh ravneh (Čačinovič Vogrinčič, 2020, str. 169) in da z družino sodelujejo konsistentno v delovnem odnosu soustvarjanja v IDPP (Mešl, 2018, str. 343).

### ***1.3.3. Šolanje v času izrednih razmer***

Ker smo se v lanskem letu soočili z epidemijo novega koronavirusa, je pomembno izpostaviti tudi vlogo socialnega dela v izrednih razmerah. Izredne razmere namreč pomenijo tudi množične izbruhe bolezni, ki ogrožajo normalno delovanje države in varnost prebivalstva (Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti, b.d.).

Vloga socialnega dela v različnih naravnih nesrečah je zelo pomembna (Rode, Zidar, Lamovšek, Škerjanc in Urek, 2010, str. 355). Socialno delo zmore tudi v času izrednih razmer opazovati, prisluhniti, povezovati, delovati (Hrovatič, 2020, str. 4). Posameznikom in skupnostim, ki jih prizadenejo naravne nesreče, socialni delavci nudijo kontinuirano podporo (Rode, Zidar, Lamovšek, Škerjanc in Urek, 2010, str. 355). Neposredno doživetje naravne katastrofe lahko povzroči travmo (Stritih, 2006, str. 333), v socialnem delu pa imamo tudi znanje, ki je pomembno za delo s travmami. Sodobni pristopi za delo s travmami temeljijo na

pomenu odnosa, ki ga vzpostavimo z ljudmi, delu s perspektive moči, delu v sedanjosti in pomenu celostnega pristopa (Mešl, 2015, str. 317).

Epidemija COVID-19 in z njo povezani ukrepi za zaježitev širjenja novega koronavirusa so pripeljali do ogromnih sprememb, še posebej na področju vzgoje in izobraževanja. Čez noč se je bilo potrebno organizirati za delo na daljavo, kar je prinašalo veliko izzivov za zaposlene in učence, dijake, zaprtje šol pa je zelo povečalo neenakost možnosti dostopa do izobraževanja v Sloveniji in po svetu (Kodelja, 2020, str. 42). V času epidemije se je še toliko bolj izkazalo, da so odnosi izjemno pomembni, ne le na področju osebnega življenja, temveč tudi v profesionalnem življenju socialnih delavcev. Težave otrok in mladostnikov so se spremenile, nanje in na njihovo doživljanje samega sebe in sveta okoli njih je zelo vplival t. i. lockdown (Društvo socialnih delavk in delavcev Slovenije, 2021). Epidemija novega koronavirusa je lahko na otroke oziroma na njihovo ranljivost vplivala na različne načine: (1) kot psihološka obremenitev, ki se kaže v strahu pred doslej neznano situacijo, strahu pred tem, da bi zboleli njihovi bližnji, (2) kot povečanje negotovosti in povečano možnost, da bodo njihovi bližnji izgubili zaposlitev, kar bi jih lahko potisnilo v pomanjkanje in revščino in (3) zaradi ukrepov, ki so končali ustaljeni tok vsakdanjega življenja otrok in njihovih družin, omejili nekatere svoboščine in korenito posegli v načrtovanje prihodnosti (Boljka, Narat, Rosič, Škafar in Nagode, 2020, str. 6). Raziskava o spremembi blaginje otrok in mladostnikov v času epidemije (Boljka, Narat, Rosič, Škafar in Nagode, 2020), ki je bila izvedena med osnovnošolci in srednješolci, je pokazala, da je bilo med prvim valom epidemije kar nekaj skupin otrok, ki se jim je blaginja oziroma so se jim nekatera področja blaginje poslabšala. To v največji meri velja za področje informacijsko-komunikacijske tehnologije<sup>14</sup> – predvsem z vidika povečanja aktivnosti, ki vodijo v odvisnost oziroma odtujenost. Ranljivost se je prav tako povečala na področju duševnega zdravja oziroma psihološke obremenjenosti. Vendar pa je imela epidemija tudi nekatere pozitivne učinke na blaginjo otrok, saj so se med epidemijo otroci in mladostniki pogosteje kot prej ukvarjali s športom, preživljali čas v naravi, umetniško ustvarjali in brali knjige, zaradi česar se je zmanjšala njihova ranljivost na področju aktivnosti, ki lahko vodijo v kulturno in socialno pasivnost (Boljka, Narat, Rosič, Škafar in Nagode, 2020). Nacionalni inštitut za javno zdravje<sup>15</sup> (2021) kljub temu opozarja, da je trenutna situacija na področju duševnega zdravja otrok in mladih resnično alarmantna in narekuje takojšnje, sistematično in odgovorno ukrepanje vlade, resornih ministrstev in stroke.

---

<sup>14</sup> V nadaljevanju IKT.

<sup>15</sup> V nadaljevanju NIJZ.

V vrtcih in šolah so bile svetovalne službe pomemben povezovalni člen, kot ključno za pomoč mladim pa se je izkazalo timsko delo in sodelovanje med otroki in mladostniki, družinami, vzgojitelji, učitelji, svetovalnimi delavci ter drugimi strokovnjaki in institucijami (NIJZ, 2021). V času dela na daljavo so bili učitelji močno obremenjeni s pripravo pedagoških gradiv in komunikacijo z dijaki, namenjeno sprotnemu opravljanju šolskih obveznosti, ŠSS pa je bila del strokovne podpore mladostnikom, ki jim je pomagala osmisliti in izboljšati bivanje v času epidemije. Svetovalni delavci so imeli v času dela na daljavo pogosto funkcijo reševanja različnih stresnih, kritičnih situacij, ki so bile povezane z odnosi med odraslimi in mladostniki, z učnim delom in z vzgojnimi vprašanji in dilemami učiteljev pri izvajanju šolskega dela na daljavo (Gregorčič Mrvar, Jeznik in Kroflič, 2020). Svetovalni delavci poročajo, da se je njihov delavnik v času dela na daljavo raztegnil tudi čez ves dan, dela je bilo več in bilo je tudi bolj naporno. Kakovost komunikacije in svetovalnega dela na daljavo ni bila enaka kot prej, saj je manjkal osebni stik s sogovorniki, ki ga je interakcija ob pomoči sodobne tehnologije le delno nadomestila. Poudarili so pomembnost vzpostavljanja in vzdrževanja stikov z vsemi udeleženi na šoli, pri čemer so uporabljali različne načine in oblike komuniciranja, tu pa se je pokazala potreba po več usposabljanja iz svetovanja na daljavo. Ponovno pa je bila poudarjena tudi potreba po delu v timih, udeležbi na podpornih (npr. supervizijskih) skupinah in večji podpori ministrstva in drugih strokovnih ustanov pri delu svetovalnih delavcev (z vidika normativov, podajanja smernic za delo, ki so jih v času epidemije dobili predvsem učitelji) (Gregorčič Mrvar, Jeznik, Šarić in Šteh, 2021, str. 154–163). Kot posledice epidemije lahko pričakujemo več stisk, zato različni avtorji (Gregorčič Mrvar, Jeznik in Kroflič, 2020; Gregorčič Mrvar, Jeznik, Šarić in Šteh, 2021, str. 165) menijo, da bo v prihodnje potrebno še okrepiti razvojno-preventivno delo ŠSS na nivoju oddelkov, skupin in vzgojno-izobraževalne ustanove kot celote in ustvariti pogoje za sodelovanje svetovalne službe z akterji v in izven šole.

## 1. PROBLEM

Socialno delo v kontekstu šole me je zanimalo že od začetka študija socialnega dela, v 4. letniku dodiplomskega študija pa sem dobila priložnost obvezno študijsko prakso opravljati v svetovalni službi na Srednji zdravstveni šoli Celje. Skozi štiri tedne prakse sem bila del kolektiva šolskih svetovalnih delavk (socialne delavke, psihologinje in pedagoginje), ki se je odlično odzival na vsakdanje šolske situacije in med seboj uspešno sodeloval.

Na praksi sem delo v svetovalni službi doživela kot zelo razgibano, prostori svetovalne službe so bili namreč vedno polni. Svetovalne delavke so imele redno napovedane pogovore z dijaki, veliko dijakov se je med odmori oglasilo z različnimi vprašanji in željami po pogovoru, profesorji so se pogosto obračali na svetovalne delavke za pomoč pri delu z dijaki, veliko je bilo tudi telefonskih pogovorov in sodelovanja z zunanjimi institucijami in starši. Nad tem, kako pogosto so se dijaki obračali na svetovalne delavke, sem bila izjemno presenečena, saj sama nisem doživela takšnega odnosa s svetovalno službo v času svojega šolanja.

S svojim delom so me svetovalne delavke zelo navdušile nad ŠSD, še posebej moja mentorica, ki mi je pokazala, kako pomembni in uporabni so koncepti socialnega dela v ŠSS. Vendar pa sem bila v času opravljanja študijske prakse tudi deležna številnih opazk s strani mentoric na učni bazi in na fakulteti, da socialnih delavcev v šolstvu ne zaposlujejo več toliko in raje zaposlujejo druge strokovne profile. Pomembno je omeniti, da se je strokovni profil socialnega delavca ob formalnem prihodu svetovalnega dela v šolo najbolj uveljavil, pred približno 25 leti pa je delež teh začel precej upadati (Bezić, 1999b, str. 96–99). V letih od 2007 do 2014 se je število svetovalnih delavcev v srednji šoli relativno ustalilo. Najbolj zastopan strokovni profil so psihologi, ki so leta 2014 predstavljali slabo polovico vseh svetovalnih delavcev, sledijo jim pedagogi in nato v precej manjšem deležu socialni delavci (Gregorčič Mrvar in Resman, 2019, str. 17). Socialno delo je tako od začetkov svetovalne službe v Sloveniji do danes postalo od daleč najbolj zastopanega strokovnega profila do enega izmed najmanj zastopanih. Zaradi tega sem začela razmišljati, kakšen je razlog za to – česa socialnemu delu primanjkuje za kvalitetno delo v šolski svetovalni službi?

Čačinovič Vogrinčič (2020, str. 163) ugotavlja, da mora učinkovita pomoč v šoli temeljiti na spremembi paradigme, ki jo v procese pomoči učencem prinaša socialno delo. Delež in dolžnost socialnega dela v šolskem prostoru je, da vzpostavi in varuje procese podpore in pomoči na način, da je spoštljiv in odgovoren zaveznik vseh – otrok, učiteljev in staršev v šolski skupnosti (Čačinovič Vogrinčič, 2018, str. 21). Socialno delo v šolo prinaša koncept soustvarjanja v delovnem odnosu, ki temelji na perspektivi moči in etiki udeležенosti. S tem

konceptom se socialni delavec otroku pridruži pri grajenju rešitev s predpostavko, da je on tisti, ki ima odgovor za prvi korak na poti k želenim izidom (Čačinovič Vogrinčič in Mešl, 2019, str. 153).

Delo ŠSS urejajo Programske smernice (Nagode, 2008a, 2008b, 2008c), ki v splošnem delu opredeljujejo temeljna načela in osnovne vrste dejavnosti ŠSS v vrtcih, osnovnih in srednjih šolah. Osnovna področja dela in naloge ŠSS pa se med vrtci, osnovnimi in srednjimi šolami precej razlikujejo. Ker me najbolj zanima področje socialnega dela v srednji šoli, sem se odločila, da se s svojo raziskavo osredotočim zgolj na to področje.

Ker sem sama bila na študijski praksi priča temu, kako pomembno vlogo lahko ima socialno delo v ŠSS, sem mnenja, da bi morala biti naša stroka bolj zastopana v ŠSS. Zato sem se odločila raziskati, kakšno vlogo ima socialno delo in kakšen je njegov prispevek za ŠSS v srednji šoli. Zanima me, katera področja dela opravljajo socialne delavke in na katere socialnodelovne koncepte se pri tem opirajo v srednji šoli ter kako pridobijo ustrezne kompetence za ŠSD. Ker je raziskava potekala v obdobju epidemije COVID-19, sem poizvedovala tudi o spremembah pri delu ŠSS v tem obdobju.

### **1.1. Raziskovalna vprašanja**

V diplomskem delu želim odgovoriti na naslednja raziskovalna vprašanja:

RV1: Katera področja dela svetovalne službe v srednji šoli opravljajo socialne delavke?

RV2: Na katere socialnodelovne koncepte se socialne delavke opirajo pri delu v svetovalni službi v srednji šoli?

RV3: Katere kompetence za delo v svetovalni službi v srednji šoli socialne delavke pridobijo tekom študija in opravljanja dela šolske svetovalne delavke?

RV4: Kaj je prispevek socialnega dela za svetovalno službo v srednji šoli?

RV5: Kakšne izzive je za ŠSD prinesla epidemija COVID-19?

## **2. METODOLOGIJA**

### **2.1. Vrsta raziskave**

Raziskava je eksplorativna ali poizvedovalna, saj sem z njo želela spoznati področje ŠSS v srednji šoli in vlogo socialnega dela znotraj nje. Raziskava je empirična ali izkustvena, saj sem potrebne podatke zbirala s spraševanjem, in je kvalitativna, saj sem zbirala besedne opise in pripovedi socialnih delavk (Mesec, 1998).

### **2.2. Spremenljivke oziroma teme raziskovanja**

Teme raziskave so naslednje:

- področja dela ŠSS, ki jih opravljajo socialne delavke,
- kompetence socialnih delavk za delo v ŠSS, ki so jih pridobile v času študija in na delovnem mestu.
- izzivi, ki jih je za SSD prinesla epidemija COVID-19,

### **2.3. Merski instrumenti in viri podatkov**

Za merski instrument sem uporabila vprašalnik, za metodo zbiranja podatkov pa delno standardiziran intervju, ki je priložen v Prilogi 1. Za intervju sem si pripravila 17 vprašanj, ki so mi služila kot smernice pri izvedbi intervjuja, vendar sem jih med pogovorom po potrebi intervjuvankam prilagajala.

### **2.4. Populacija in vzorčenje**

Populacijo, ki sem jo raziskovala, predstavljajo vse socialne delavke in delavci v Sloveniji<sup>16</sup>, ki so v svetovalni službi v srednji šoli zaposleni vsaj od sredine šolskega leta 2019/2020.

Vzorec je nenaključni in priložnostni. Predstavlja ga šest socialnih delavk, zaposlenih v ŠSS na šestih različnih srednjih šolah v Sloveniji. V vzorec sem vključila socialne delavke, s katerimi sem se uspela dogovoriti za intervju. Sodelujoče sem iskala s pomočjo informacij, ki so dostopne na spletnih straneh srednjih šol, preko poznanstev in po metodi snežne kepe – prvi intervjuvanki sta mi posredovali kontaktne informacije kolegic, za katere sta vedeli, da spadajo v populacijo, ki sem jo raziskovala.

### **2.5. Zbiranje podatkov**

Podatke sem zbirala z metodo spraševanja, natančneje z delno standardiziranim intervjujem. Vprašanja sem med pogovori prilagajala sogovornicam. Zbiranje podatkov je potekalo v

---

<sup>16</sup> Po zadnjih javno dostopnih podatkih Statističnega urada RS 2018 je bilo leta 2014 v srednjih šolah v Sloveniji zaposlenih 31 socialnih delavk in delavcev (Gregorčič Mrvar in Resman, 2019, str. 17).



obdobju od 23. 4. 2021 do 8. 6. 2021. Pred pogovorom sem se z vsako socialno delavko dogovorila za datum in čas izvajanja pogovora. Pogovore sem izvajala na daljavo, preko spletne platforme Zoom, trajali pa so od petindvajset minut do ene ure. Celotni pogovori so sicer trajali dlje, saj smo si pred samim intervjujem s socialnimi delavkami vzele nekaj časa, da smo se spoznale, da sem jim bolj podrobno predstavila namen intervjuja. Sogovornice sem vprašala, če dovolijo, da pogovor snemam in pojasnila, da bo zvočni zapis služil zgolj za lažjo transkripcijo besedila. S snemanjem pogovora so se strinjale vse.

## 2.6. Obdelava in analiza podatkov

Obdelava podatkov je potekala po metodi kvalitativne raziskave (Mesec, 1998). Najprej sem zapisala transkripte pogovorov, ki sem jih pustila v pogovornem jeziku. Besedila sem nato razčlenila v posamezne izjave, ki sem jih zapisala v tabele. Pri odprtem kodiranju sem k izjavam pripisala pojme, kategorije, nadkategorije in teme, pri osnem kodiranju pa sem naredila primerjavo med kategorijami in nadkategorijami in znotraj kategorij. Dodajam primer odprtega in osnega kodiranja, celotni postopki pa so priloženi v prilogah.

### PRIMER ODPRTEGA KODIRANJA

| Št. Izjave | Izjava                                                                                                                                                 | Pojem                      | Kategorija                                              | Nadkategorija                 | Tema              |
|------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------|---------------------------------------------------------|-------------------------------|-------------------|
| A1         | <i>pogovore z dijaki</i>                                                                                                                               | Pogovor                    | Delo z dijaki                                           | Naloge iz programskih smernic | Področje dela ŠSS |
| A2         | <i>Izvajali smo tudi ankete</i>                                                                                                                        | Izvajanje anket            | Razvojno-analitične naloge                              | Naloge iz programskih smernic | Področje dela ŠSS |
| A3         | <i>svetovanja učiteljem je tudi kr neki</i>                                                                                                            | Svetovalno delo z učitelji | Svetovalno delo                                         | Naloge iz programskih smernic | Področje dela ŠSS |
| A4         | <i>tematske razredne ure v oddelkih</i>                                                                                                                | Delo v oddelkih            | Delo z dijaki                                           | Naloge iz programskih smernic | Področje dela ŠSS |
| A5         | <i>razne preventivne delavnice</i>                                                                                                                     | Razvojno-preventivno delo  | Delo z dijaki                                           | Naloge iz programskih smernic | Področje dela ŠSS |
| A6         | <i>Evalvacijskega dela je tudi nekaj</i>                                                                                                               | Evalvacije                 | Načrtovanje, spremljanje in evalvacija dela šole in ŠSD | Naloge iz programskih smernic | Področje dela ŠSS |
| A7         | <i>izvajam kr vse naloge, se kr vsega dotakneš</i>                                                                                                     | Vse naloge                 | Naloge ŠSS                                              | Naloge iz programskih smernic | Področje dela ŠSS |
| A8         | <i>izobražujemo učitelje za delo v oddelkih, da med razrednimi urami opravljajo pogovore v nekih manjših skupinah al pa tudi individualne pogovore</i> | Izobraževanje učiteljev    | Delo z učitelji                                         | Naloge iz programskih smernic | Področje dela ŠSS |

|     |                                      |                             |                      |                               |                   |
|-----|--------------------------------------|-----------------------------|----------------------|-------------------------------|-------------------|
| A9  | <i>več dela na preventivnem delu</i> | Razvojno-preventivno delo   | Delo z dijaki        | Naloge iz programskih smernic | Področje dela ŠSS |
| A10 | <i>Sodelujemo z vodstvom šole</i>    | Sodelovanje z vodstvom šole | Delo z vodstvom šole | Naloge iz programskih smernic | Področje dela ŠSS |

## PRIMER OSNEGA KODIRANJA

### Področja dela ŠSS

- Naloge iz Programskih smernic
  - Delo z dijaki
    - Delo z dijaki s posebnimi potrebami (B10, D17, E9, F3)
    - Razvojno-preventivno delo (A5, A9, D18, E8, E18)
    - Delo v oddelkih (A4, E14, E17)
    - Spremljanje napredka in dosežkov (B13, E13)
    - Vpis novincev (C3, E6)
    - Karierna orientacija (C4, E1)
    - Delo z dijaki (D7, E20)
    - Individualiziran program (D21, E10)
    - Pogovor (A1)
    - Delo z dijaki tujci (B11)
    - Načrtovanje pogovora (B12)
    - Koordinacija učne pomoči (C5)
    - Koordinacija dela z dijaki s posebnimi potrebami (D1)
    - Skupinsko delo z dijaki s posebnimi potrebami (D17, D19)
    - Zagotavljanje prilagoditev pri nadaljevanju šolanja (D26)
    - Duševno zdravje (E2)
    - Vpis na fakulteto (E7)
    - Delo z nadarjenimi dijaki (E12)
    - Delo s prostovoljci (E24)

### 3. REZULTATI

V tem poglavju so predstavljeni rezultati, ki sem jih pridobila s kvalitativno analizo intervjujev, opravljenih s šestimi socialnimi delavkami, zaposlenimi v svetovalni službi v srednji šoli. Rezultati so predstavljeni po temah, ki sem jih določila na podlagi raziskovalnih vprašanj, podteme pa sem oblikovala med odprtim kodiranjem. Rezultati so podkrepljeni z oštevilčenimi izjavami intervjuvank.

#### 3.1. Zaposleni v šolski svetovalni službi

Število zaposlenih v ŠSS se je pri intervjuvankah razlikovalo. Na dveh šolah so zaposlene tri svetovalne delavke, na dveh šolah dve svetovalni delavki, na dveh šolah pa le ena. Zanimalo me je, kateri strokovni profili sestavljajo time ŠSS. Poleg socialnih delavk, ki sem jih intervjuvala, sta na eni šoli zaposleni socialni pedagoginji, na eni šoli še ena socialna delavka in pedagoginja, na eni šoli pa psihologinja, ki je v svetovalni službi zaposlena za malo več kot polovični del zaposlitve in poleg svetovalnega dela še poučuje. Na eni šoli pa poleg svetovalnih delavk v ŠSS pomoč nudita še dve strokovni delavki, ena je socialna delavka in psihoterapevtka, druga pa socialna pedagoginja. Ti strokovni delavki opravljata delo z dijaki v programu nižjega poklicnega izobraževanja.

#### 3.2. Področje dela šolske svetovalne službe

Izhajajoč iz Programskih smernic (Nagode, 2008a) socialne delavke v ŠSS opravljajo različna področja dela, znotraj katerih imajo vrsto različnih nalog. Vse intervjuvanke opravljajo vsa področja dela in naloge, ki jih navajajo Programske smernice (Nagode, 2008a, str. 18-26), s tem, da ena socialna delavka te naloge opravlja le z dijaki s posebnimi potrebami (*Večina moje zaposlitve je koordinacija dela z dijaki s posebnimi potrebami, v sklopu tega pokrivam skoraj vse naloge iz Programskih smernic, ne delam pa z ostalimi dijaki.* (D2)). Pri podrobnem opisovanju svojih delovnih nalog znotraj Programskih smernic (Nagode, 2008a) so intervjuvanke najbolj izpostavile prav področje dela z dijaki. Tretjina intervjuvank se z dijaki srečuje že pri vpisu novincev (*Izvajamo vpis.* (C3)). Z dijaki opravljajo svetovalno delo in z njimi sodelujejo na različne načine. Polovica intervjuvank se poslužuje dela z dijaki v oddelkih (*Izvajamo tematske razredne ure v oddelkih.* (A4)) in z njimi opravlja razvojno-preventivno delo (*Učenje učenja delamo v oddelkih med kakšno razredno uro.* (E8)), karierno orientacijo in sam proces vpisa na fakulteto. Nekatere intervjuvane socialne delavke delajo z dijaki tujci, z nadarjenimi dijaki in s prostovoljci, kar dve tretjini intervjuvank pa opravlja delo z dijaki s posebnimi potrebami (*Veliko imam dela z otroki s posebnimi potrebami, ki potrebujejo veliko motivacije in spodbude.* (F3)), za katere nekatere izdelujejo tudi

individualiziran program in skrbijo za zagotavljanje njihovih prilagoditev pri nadaljevanju šolanja. Intervjuvane socialne delavke spremljajo napredek in dosežke dijakov in jim nudijo pogovor (*Moje delo obsega, predvsem v zadnjem letu, pogovore z dijaki. (A1)*), ki ga včasih tudi vnaprej načrtujejo. Rešujejo pa tudi socialno-ekonomske stiske (*Absolutno reagiram tudi, ko se zgodi kaka ekonomska stiska. (D24)*). Nekatere imajo v ŠSS vlogo koordinatorice – ena koordinira delo z dijaki s posebnimi potrebami, ena pa koordinira učno pomoč.

Velik del dela socialnih delavk v ŠSS predstavlja svetovalno delo s starši (*Sodelovanje s starši je ogromen del mojega dela (D11)*). Z njimi sodelujejo preko individualnega pogovora, skupinskega dela (*Kakšnih skupinskih delavnic, predavanja. (D13)*) in na roditeljskih sestankih. Pomemben del dela socialnih delavk v ŠSS je tudi svetovalno delo z učitelji. Z njimi sodelujejo in jih izobražujejo o različnih problematikah (*Skušam pač neko problematiko približat učiteljem, da tudi njim širim polje znanja, razumevanja. (D8)*). Sodelujejo tudi z vodstvom šole in z zunanjimi institucijami in so pri svojem delu deležne različnih izobraževanj (*Svetovalne delavke smo tudi deležne neki izobraževanj. (B6)*).

Veliko časa pri svojem delu intervjuvane socialne delavke porabijo za opravljanje administrativnega dela; za načrtovanje, evalvacijo dela in razne razvojno-analitične naloge. Polovica intervjuvank je poudarila, da pišejo letni delovni načrt dela, razna poročila in izvajajo evalvacije dela (*Evalvacijskega dela je tudi nekaj. (A6)*). Izvajajo pa tudi različne ankete in analize, na primer analizo potreb po svetovalni pomoči, analizo pričakovanj in zadovoljstva dijakov.

Intervjuvane socialne delavke pa opravljajo tudi naloge, ki presegajo okvire Programskih smernic (Nagode, 2008a). Najpogostejše naloge, o katerih so govorile intervjuvanke, so promocija šole (*Js sem dobila s strani ravnateljice nalogo, da koordiniram promocijo šole. (B14)*), izdajanje dijaških izkaznic, koordinacija izobraževanja odraslih in opravljanje administrativnega dela (*Ogromno je nekega birokratskega dela (D30)*). Organizirajo pa tudi informativne dneve, urejajo šolsko Facebook stran, skrbijo za varstvo osebnih podatkov (*Skrbim za varstvo osebnih podatkov, sem zadolžena, da čuvam to dokumentacijo. (E25)*) in druge naloge (promocija šole, urejanje dijaških izkaznic, koordinacija izobraževanja odraslih ipd.), ki jim jih določi vodstvo šole (*Kar mi pač vodstvom šole naloži. (E27)*).

Večina intervjuvanih socialnih delavk, ki dela v ŠSS v timu, si s sodelavkami deli svetovalno delo, vendar ta delitev dela ni vezana na strokovni profil svetovalnih delavk, le ena priča o tem, da si s sodelavkami dela ne delijo dosledno (*Drugače pa ni, da bi si zlo striktno razdelile. (C19)*). Pri delitvi dela imajo precej avtonomije in se o tem, kako si delo razdelijo,

dogovorijo med seboj, le ena intervjuvanka ima področje dela določeno z delovnim mestom (*Določeno je pa prav v mojem delovnem mestu, jaz sem koordinatorka svetovalna delavka.* (D38)). Delo si sicer razdelijo na različne načine – glede na število dijakov, med seboj si razdelijo dijake po letnikih, izobraževalnih programih. Pri izvajanju nalog med seboj sodelujejo, se dopolnjujejo in si nudijo medsebojno pomoč (*Imamo veliko srečo, da nisem sama, si s sodelavkama stalno pomagamo.* (B27)). Kljub delitvi dela pa morajo vse zaposlene poznati specifične vse področij dela (*Moreva pa vse specifične obe poznat.* (A27)). Ena izmed intervjuvank je omenila tudi, da jim pomoč pri ŠSD nudita tudi dve strokovni delavki, ki nista zaposleni v ŠSS (*Smo pa zdej dobile še eno socialno delavko/psihoterapevko in eno socialno pedagoginjo, ki nista v svetovalni službi.* (C16)).

Ker so Programske smernice (Nagode, 2008a) krovni dokument, ki ureja delo ŠSS, me je zanimalo, če bi jih socialne delavke na podlagi svojih delovnih izkušenj v ŠSS na kakršenkoli način spremenile. Analiza rezultatov je pokazala, da si intervjuvane socialne delavke želijo spremembe glede časa, namenjenega posameznemu področju dela, in večji poudarek na delu z dijaki, starši in učitelji. Kar dve tretjini intervjuvank si želi več časa za delo z dijaki in zmanjšanje ali odstranitev administrativnega dela (*Ven bi dala vsa ta poročila, ki jih moramo pisat na ministrstvo, ker je to res zelo velik administracije.* (B88)). Polovica intervjuvank si želi, da bi se spremenili normativ in bi se tako svetovalne delavce razbremenilo. Obstaja tudi želja po superviziji (*Supervizija se mi zdi nujna za naše delo.* (A98)), ki je sicer navedena v Programskih smernicah (Nagode, 2008a, str. 10, 25–26), a se na šolah intervjuvanih socialnih delavk ne izvaja. Potrebovale bi dodatne in bolj oprijemljive informacije o samem delu v svetovalni službi (*Programske smernice so napisane zelo na splošno, ni nič oprijemljivega, na kar bi se svetovalni delavec lahko oprl.* (B89)) in več izobraževanj.

### 3.3. Šolsko svetovalno delo v času COVID-19

Ker smo se v lanskem letu soočili z epidemijo novega koronavirusa, ki je zelo vplivala na potek dela v vzgoji in izobraževanju, me je zanimalo, kako se je delo v ŠSS v tem času spremenilo. Ob začetku dela na daljavo so se nekatere intervjuvane socialne delavke počutile neopremljene za delo (*Lani marca smo bili vrženi v to in nisem vedela sploh, kaj naj, kje se naj lotim in nisem si svojega dela predstavljala, da bi lahko preko računalnika, telefona opravljala.* (E50)), vendar pa so se za delo opremile z dodatnimi izobraževanji in seminarji. V času dela na daljavo sta se dve tretjini intervjuvank poslužili dela preko različnih računalniških aplikacij in telefona, polovica tudi preko elektronske pošte. Dve intervjuvani socialni delavki sta navedli, da so njune naloge v času epidemije COVID-19 ostale iste, je pa

bilo izvajanje teh težje, za isto nalogo je bilo potrebnega več časa. Način dela na daljavo je bil drugačen, osebni stik z dijaki, starši in učitelji je bil zelo okrnjen (*Ker, če kje, pa v svetovalni službi in absolutno v socialnem delu potrebuješ osebni stik in ti ga računalnik, telefoni in vse te aplikacije okrnijo.* (D61)). Kar dve tretjini socialnih delavk sta izpostavili, da se je v času dela na daljavo njihov delovnik podaljšal. Pogovore z dijaki so opravljale tudi v večernih urah, saj so se prilagajale njihovih urnikom in potrebam (*Tako da nisem mela osemurnega delavnika, tu smo delale tudi pozno v noč.* (B57)). S tem se je zabrisala tudi meja med zasebnim in službenim življenjem socialnih delavk. V tem času so opazile porast stisk v duševnem zdravju dijakov in še dodatno povečanje stisk dijakov iz neurejenih družinskih okolij (*Sploh med dijaki, ki so že prej imeli težave, sploh v družinskem okolju in so zdej morali biti zaprti za štirimi stenami s svojo družino in se z njimi vsak dan gledat, veliko staršev je bilo doma in takšni dijaki so zelo trpeli.* (B55)), vendar pa je bilo stiske težje zaznavati in pri njih težje posredovati. Delo je bilo naporno, intervjuvane socialne delavke so bile bolj obremenjene, izmučene in na robu izgorelosti (*Skozi te zgodbe melješ in sem se znašla na točki izgorelosti.* (A64)). Polovica intervjuvank se je pri delu z dijaki posluževala dela v skupinah (*Ponudili smo jim neke podporne skupine, pogovore v manjših skupinah, imeli so dihalne sprostitvene vaje.* (A53)), veliko je bilo individualnih pogovorov. Delo z dijaki, s katerimi so intervjuvane socialne delavke kontinuirano sodelovale že pred epidemijo, se je nadaljevalo tudi v času dela na daljavo (*Tisti, ki so bili že prej z mano na vezi, so bili tudi v času pouka na daljavo.* (F39)), sicer pa so stik z dijaki vzpostavile tako one kot tudi dijaki sami (*Se je pa precej dijakov samoiniciativno obrnilo na naju.* (A51)).

### 3.4. Socialno delo v šolski svetovalni službi

Zanimalo me je, na katere koncepte socialnega dela, se pri svojem delu v ŠSS opirajo socialne delavke. Analiza rezultatov je pokazala, da je bil v odgovorih najbolj izpostavljen koncept delovnega odnosa, z vsemi elementi (*Koncept delovnega odnosa je tisti prvi, pomemben, ki se ga dnevno poslužujem.* (B28)). Dve tretjini intervjuvank se pri svojem delu opira na delovni odnos soustvarjanja, zelo jim je pomembna tudi zaupnost (*Pomembno je, da se razvije med nama zaupanje.* (E40)). Polovica intervjuvank je izpostavila tudi instrumentalno definicijo problema (*Dijakom dam priložnost, da sami ubesediijo, kaj jih tare.* (F15)), uporabo perspektive moči in krepitev moči sogovornika (*Vedno iščem in krepi njihova močna področja.* (C27)), etiko udeležnosti (*Dijak je vedno prisoten, ko sprejemamo kakršnekoli dogovore o njem.* (C25)) ter izvorni delovni projekt pomoči. Intervjuvanim socialnim delavkam je zelo pomembna tudi uporaba jezika socialnega dela, sklenitev dogovora o

sodelovanju (*Dogovor je meni ključen, ker je lahko dijak na začetku zadržan, se ne odpre mogoče takoj, v dogovoru takoj določiva najini vlogi, koliko časa bo tisti trenutek pri meni, kdaj bo ponovno prišel, kako bo najino sodelovanje potekalo, s kakšnim namenom prihaja.* (B29)) in raziskovanje možnih rešitev. Intervjuvane socialne delavke v ŠSS velikokrat sodelujejo z družino (*Da je včasih treba iti v to, da delaš s celo družino.* (A34)), povezujejo se s skupnostjo (*Se pa opremo tudi na širšo socialno mrežo, ne sodelujemo samo znotraj šole.* (B40)). V proces podpore in pomoči dijaku vključujejo pomembne druge – starše, učitelje (*Veliko obveščam učitelje, da vedo, da imajo dijaki neke težave, da lažje razumejo njihovo obnašanje in skupaj iščemo način, kako bomo v procesu pomoči pomagali dijaku.* (B39)).

V raziskavi me je zanimalo tudi, kako se razlikujejo pristopi socialnih delavk med različnimi področji dela. Dve intervjuvani socialni delavki sta povedali, da razlik med pristopi ni, ena pa, da razlike so. Pri svojem delu intervjuvanke delo in komunikacijo v okviru delovnega odnosa prilagajajo glede na to, s kom delajo (*Imam en način komuniciranja s starši, en način komuniciranja z učitelji, z dijaki.* (D54)). Pri delu z dijaki ustvarijo varen prostor, opuščajo pozicijo moči in z njimi soustvarjajo rešitve (*Ni moj cilj, da bi povedala, kaj mora narditi, moj cilj je, da on sam pride do tega spoznanja, kaj je prav. Da skupaj z mojo pomočjo pride do cilja, na kakšen način si bo pomagal.* (B44)). Pri delu s starši morajo biti socialne delavke pogosto še bolj pozorne na način komunikacije, ki ga imajo z njimi. Ugotavljajo, da je še toliko bolj pomembno, da na začetku sodelovanja z njimi socialna delavka naredi uvod v pogovor in opredeli svojo vlogo (*Če se z njimi prvič srečujem, se jim predstavim, predstavim svojo vlogo, kako jim lahko pomagam.* (E46)). Tudi pri delu z učitelji morajo včasih biti socialne delavke posebej pozorne na način njihove komunikacije, ena intervjuvanka ima različne pristope k različnim učiteljem in se na pogovore z njimi včasih tudi pripravlja (*Do enega lahko grem svobodno, za nekatere se pa vnaprej pripravim.* (E42)).

Zanimalo me je tudi, kakšna je specifika socialnega dela v ŠSS. Polovica intervjuvank je menila, da razlik med različnimi strokovnimi profili v ŠSS ni (*V najinem delu ni takšne razlike.* (A88)), nekatere pa vidijo specifiko v praktičnih znanjih (*Imam dost oprijemljivega, praktičnega znanja.* (D112)), širokem spektru znanj, ki jih pridobijo na FSD, konceptih socialnega dela, povezovanju šole z zunanjimi institucijami (*Socialno polje socialnih servisov, katere pomoči se je možno poslužiti zunaj šolske sfere je njej zelo tuje, meni pa ne.* (D111)). Kot pomembno vrtilino socialnih delavk so opredelile fokus njihovega dela na dobrobit dijaka (*Se trudim pri delu z dijaki, da jim pomagam po najboljših močeh. Center mojega fokusa je dobrobit dijakov.* (E85)). Ena intervjuvanka pa je opozorila na oviro, da

socialne delavke kot edine svetovalne delavke ne morejo opravljati dodatne strokovne pomoči (*Mogoče edino, kar lahko js manj opravljam kot druge svetovalne delavke, je dodatna strokovna pomoč. Tu smo socialni delavci stran odvzeti.* (B80)).

Socialne delavke sem povprašala, kakšen pomen pripisujejo prisotnosti socialnega dela v ŠSS. Polovica intervjuvank je dejala, da prisotnosti socialnega dela pripisujejo velik pomen. Socialne delavke pri svojem delu namreč uporabljajo celostni pristop (*Se mi zdi, da damo neko širimo, se ne fokusiramo zgolj na eno področje, upoštevamo kontekst.* (C48)), povezujejo šolo s skupnostjo, sodelujejo s starši, pri svojem delu uporabljajo edinstvene koncepte, kot so delovni odnos, znanje za ravnanje, perspektivo moči in v ŠSS tako prispevajo svoj posebni strokovni delež (*Lahko js podelim svoja videnja, svoje načine z njimi in seveda jim dam nek širši pogled, način, kako lahko odreagirajo.* (B83)).

### **3.5. Kompetence socialnih delavk**

Socialne delavke se izobrazijo na FSD, kjer pridobijo vrsto različnih znanj in kompetenc, vendar se lahko strokovno izpopolnjujejo še celo življenje. Veliko znanja in kompetenc socialne delavke pridobijo ravno na delovnem mestu. Zato me je zanimalo, katere kompetence za delo v ŠSS so socialne delavke pridobile v času študiju na FSD in katere v svetovalni službi. Prav tako me je zanimalo, na katerem področju so pridobile največ kompetenc, na katerih področjih pa jim znanja morda primanjkuje in si želijo svoje kompetence še izboljšati.

Polovica intervjuvank je na FSD pridobila širok spekter znanj (*Na fakulteti se pridobi taka širina, tok različnih področij znanj pridobiš, ki so uporabna.* (F44)). Največ kompetenc in znanja na FSD so pridobile na področju komunikacije (*Rekla bi, da je moja prednost mogoče spretnost komunikacije.* (D101)), skupinskega dela, pri vzpostavljanju delovnega odnosa (*Se trudim vzpostaviti in vzdrževati odnos, spoštovati ta odnos.* (D82)), krepitev moči družine in sprejemanju sogovornikov. Svoje kompetence vidijo tudi v poznavanju različnih konceptov in elementov socialnega dela, kot so soustvarjanje rešitev, uporaba jezika socialnega dela (*Pa meni je ful dragocen jezik socialnega dela.* (D98)), delo iz etike moči (*Se odrečem poziciji moči.* (D84)) in perspektive moči, znanje za ravnanje (*To izkustveno delo mi je najbolj pomagalo, ko smo se veliko pogovarjali o problemih, lažje ti je pretvoriti teorijo v prakso.* (E71)).

Največ kompetenc in znanja v ŠSS so posamezne intervjuvane socialne delavke pridobile za delo s starši, za karierno orientacijo dijakov, pridobile pa so tudi vedenje, da moraš biti pri



svojem delu v ŠSS suveren (*In avtonomnost, moreš bit suveren pri delu* (C44)). Poleg teh kompetenc in znanj so navedle še poznavanje zakonodaje o vzgoji in izobraževanju (*Zakonodaja. Celoten Zakon o vzgoji in izobraževanju, od pravilnikov do samega načina dela.* (B61)), kompetence za delo z dijaki s posebnimi potrebami, nadarjenimi dijaki in dijaki tujci. Na delovnem mestu so se naučile biti fleksibilne, iznajdljive, hitre, se prilagajati situacijam (*Sem vidla, da ne morem vsega načrtovat vnaprej, moreš it s tokom in se prilagodit.* (C42)) in sodelovanja z zunanjimi institucijami.

Intervjuvane socialne delavke opažajo pomanjkanje znanja predvsem na področju duševnega zdravja in področju motenj v duševnem razvoju (*Se mi zdi, da mi manjka mal znanja pri delu s tem dijaki, ki imajo motnjo v duševnem razvoju, ker mi je težje vodit pogovor.* (C45)). Želijo si pridobiti več znanj za delo z dijaki, ki imajo težave v duševnem zdravju (*Imamo veliko dijakov, ki se borijo z nekimi notranjimi boji, anksioznost, depresija, zaprtost vase, strah, to je zelo prisotno pri nas in bi potrebovala več znanja o tem, kako se s tem spoprijeti.* (E82)), z dijaki, ki imajo akutne krize, motnje hranjenja, samomorilne misli (*Samomori – kako pristopit v pogovor z dijakom, ki ima samomorilne misli. Kakšni bi bili koraki, ki bi obrodil neke sadove v tem smislu.* (B75)). Želja pa je tudi po več znanja za delo s starši, o komunikaciji s starši in po poznavanju zunanjih organizacij, v katere bi lahko napotile dijake, ki potrebujejo pomoč, ki presega zmožnosti in znanja svetovalnih delavk (*Veliko staršev se obrača na nas, da je zdravnik predlagal za dijaka psihologa, ampak čakalne dobe so šest mesecev in prosijo, da se v tem času js z njim pogovorim. Ampak teh otrok je tok, da bi lahko samo to delala. Js se lahko enkrat na teden recimo z njim pogovorim, ampak velikim to ni dovolj. Kam jih naj potem usmerim, če obstajajo kake nevladne organizacije, da bi z mladostniki vzpostavljali proces pomoči, te informacije.* (B71)). Intervjuvane socialne delavke so menile, da bi lahko znanja za ta področja dela pridobile na različnih izobraževanjih, seminarjih, s specialnopedagoškim izpopolnjevanjem, preko iger vlog in izkustvenega učenja (*Bi blo potrebno celostno, dolgotrajno izobraževanje z izkustvenim učenjem.* (A86)), z branjem strokovnih knjig, preko nevladnih organizacij (*Najpogosteje se zde obracam na nevladne organizacije za pomoč.* (B77)), želijo pa si, da bi več teh znanj pridobile že v času študija na FSD in da bi v službenem času imele več časa in priložnosti za izobraževanje (*To bi mogl bit mal bolj integrirano, da bi lahko tut svoj službeni čas temu namenl.* (A87)).

#### 4. RAZPRAVA

Namen mojega diplomskega dela je bil raziskati delo socialnih delavk in vlogo socialnega dela v svetovalni službi v srednji šoli. V tem poglavju bom povzela osnovne ugotovitve, ki sem jih pridobila s kvalitativno analizo intervjujev, jih povezala s teorijo iz teoretskega uvoda in tako odgovorila na zastavljena raziskovalna vprašanja.

##### **RV1: Katera področja dela ŠSS v srednji šoli opravljajo socialne delavke?**

Programske smernice določajo in opredeljujejo osnovna področja dela svetovalne službe v srednji šoli in predlog časovnega razmerja med posameznimi področji, natančneje pa so določeni tudi standardi oziroma delovne naloge. V obliki standarda je ponujen pričakovani obseg posamezne naloge ŠSS, ki pa ga je možno doseči le v primerih, kadar je na šoli izpolnjen normativ zaposlenih v svetovalni službi (Gregorčič Mrvar idr., 2020, str. 17–18).

Predlog časovnega razmerja med področji v Programskih smernicah (Nagode, 2008a, str. 18) je sledeč:

- svetovalno delo z dijaki (30–40 %),
- svetovalno delo z učitelji (20–25 %),
- svetovalno delo s starši (15–20 %),
- načrtovanje, spremljanje in evalvacija (10–15 %),
- razvojno-analitične naloge (5–10 %)
- strokovno izpopolnjevanje (5–10 %) ter
- druge naloge, kot sta priprava na svetovanje in dokumentiranje dela (5–10 %).

Tudi intervjuvanke največ dela opravijo na področju dela z dijaki, vendar se deleži ostalih področij v praksi nekoliko razlikujejo od predlogov v Programskih smernicah (Nagode, 2008a, str. 18). Velik del dela intervjuvanih socialnih delavk predstavlja svetovalno delo s starši, nekoliko manj so omenjale sodelovanje z učitelji. Poudarile pa so tudi veliko količino administrativnega dela – razvojno-analitičnih nalog in načrtovanja in evalvacije njihovega dela. Poleg nalog, ki jih določajo Programske smernice (Nagode, 2008a, str. 18–25), pa intervjuvanke opravljajo tudi naloge izven okvirjev smernic, ki jim jih določi vodstvo šole (na primer promocija šole, urejanje dijaških izkaznic, koordinacija izobraževanja odraslih).

Popov in Spasenović (2020) sta v svoji raziskavi ugotovila, da delo svetovalnih delavcev zajema izjemno širok spekter različnih nalog in področij. Po raziskavi Gregorčič Mrvar in sodelavcev (2020) so svetovalni delavci mnenja, da so Programske smernice sicer ustrezne,

vendar se kljub temu v praksi redko uresničujejo v vsej celovitosti, za kar je najverjetneje kriv povečan obseg strokovnega in administrativnega dela.

To potrjujejo tudi izjave intervjuvanih socialnih delavk, ki pričajo o veliki količini administrativnega dela, ki jim otežuje, da bi se lahko bolj posvečale svetovalnemu delu z dijaki, starši in učitelji. Na podlagi tega se je pojavila želja po spremembi normativa in dopolnitvi obstoječih Programskih smernic (Nagode, 2008a).

## **RV2: Na katere socialnodelovne koncepte se socialne delavke opirajo pri delu v svetovalni službi v srednji šoli?**

Socialni delavci se pri svojem delu v ŠSS opirajo na koncepte socialnega dela, ki jim nudijo okvir in oporo za delo. Delovni odnos je odnos med socialnim delavcem in sogovornikom, ki predstavlja socialnemu delavcu oporo, da s sogovornikom vzpostavi pogovor, ki omogoča raziskovanje in soustvarjanje dobrih izidov. Vzpostavitev delovnega odnosa je prva naloga socialnega delavca, saj ga s sogovorniki opredeli kot sodelavce v skupnem projektu, ki soustvarjajo deleže v rešitvi (Čačinovič Vogrinčič, Kobal, Mešl in Možina, 2019, str. 7; Čačinovič Vogrinčič, 2007, str. 17).

Intervjuvanke so potrdile, da pri svojem delu uporabljajo in se opirajo na zgoraj omenjene koncepte. Socialne delavke se opirajo na kar veliko socialnodelovnih konceptov, najpogosteje je bil omenjen delovni odnos soustvarjanja.

Socialni delavci v delovnem odnosu povežejo otroka, starše in učitelje v IDPP otroka (Čačinovič Vogrinčič, 2020, str. 166). Soustvarjeni želeni razpleti, ki jih sogovorniki oblikujejo v delovnem odnosu, se v IDPP prevajajo v konkretne korake, ki udeležujo dogovore (Čačinovič Vogrinčič, Kobal, Mešl in Možina, 2019, str. 15).

Intervjuvane socialne delavke z dijakom, starši in učitelji ustvarjajo IDPP dijaka, a je ta socialnodelovni koncept v intervjujih omenila le tretjina intervjuvank.

## **RV3: Katere kompetence za delo v svetovalni službi v srednji šoli socialne delavke pridobijo tekom študija in opravljanja dela šolske svetovalne delavke?**

Po mnenju Šugman Bohinc (2014, str. 43–44) diplomanti socialnega dela pridobijo tekom študija na dodiplomskem in podiplomskem študiju naslednje kompetence:

1. usposobljenost za delo s sistemi različnih velikosti in ravni kompleksnosti: naučijo se spoštljivo in odgovorno vzpostaviti osebni stik, s perspektive moči in etike

- udeležnosti soustvarjati s sogovorniki v delovnem odnosu, ki je usmerjen v želene izide in organizirati IDPP,
2. usposobljenost za povezovalno oziroma koordinacijsko vlogo v najrazličnejših procesih mreženja, v katerih delajo v smeri reševanja individualnih, družinskih, skupinskih, skupnostnih in družbenih problemov oziroma izboljševanja obstoječih razmer,
  3. razumevanje razvoja revščine: kako se razvije, kateri so družbeni vzroki zanjo, kako ljudje v revščini živijo, kakšne posledice ima za njihove možnosti in življenjske poteke,
  4. poznavanje in razumevanje nasilja in usposobljenost za izdelavo analize tveganja oziroma ogroženosti in načrtov varnosti ter
  5. poznavanje dela v skupini in skupinske dinamike (Šugman Bohinc, 2014, str. 43–44).

Večino naštetih kompetenc so potrdile tudi intervjuvanke. Najbolj se čutijo opremljene na področju komunikacije in vzpostavljanja delovnega odnosa, pridobile pa so tudi kompetence o skupinskem delu in skupinski dinamiki. Kot eno izmed kompetenc so navedle tudi povezovanje šole s skupnostjo in družino, ki bi jo po besedah Šugman Bohinc (2014, str. 43–44) naj pridobile v času študija, a so menile, da so se z njo bolj opremile na delovnem mestu skozi prakso kot v času študija.

Mešl (2008, str. 12) poudarja, da je teorija nujen pogoj za vedo o socialnem delu in strokovno ravnanje v praksi. Širok spekter teoretskih usmeritev v socialnem delu ponuja različne modele ravnanja, ki ponujajo okvirni odgovor na vprašanje »kako« delati.

Geldard in Geldard (2005, str. 30) temu dodajata, da je najboljši način, da svetovalni delavec pridobi znanja in veščine za kvalitetno delo v ŠSS, učenje preko treh različnih metod:

1. da o tem bere in pridobiva znanje v sklopu študija,
2. da je priča, kako ta znanja in veščine uporablja izkušen svetovalni delavec in
3. da jih pod mentorstvom sam uporablja v praksi in tako pridobi dragoceno povratno informacijo na svoje delo, ki ga nadgrajuje in izpopolnjuje.

Intervjuvane socialne delavke so za delo v ŠSS pridobile kompetence tako v času študija, kot tudi na samem delovnem mestu, kar nakazuje, da je za pridobitev ustreznega znanja in veščin potrebna kombinacija teoretičnega in praktičnega znanja.

Izobraževanje se nikoli ne konča (Geldard in Geldard, 2005, str. 30). To potrjujejo tudi intervjuvanke, ki kljub opravljenemu študiju socialnega dela in izkušnjam, ki jih pridobivajo v

ŠSS, še vedno čutijo pomanjkanje kompetenc ali znanja na določenih področjih in ga želijo izpopolniti. Intervjuvane socialne delavke si želijo več znanja predvsem na različnih področjih duševnega zdravja, ki bi ga lahko pridobile na raznih izobraževanjih. Želijo pa si, da bi za ta področja pridobile (več) znanja že tekom študija na FSD.

#### **RV4: Kaj je prispevek socialnega dela za ŠSS v srednji šoli?**

Socialno delo v šolski prostor prinaša koncept soustvarjanja v delovnem odnosu, ki temelji na etiki udeležnosti in perspektivi moči, to pa odpira pot za drugačno šolo (Čačinovič Vogrinčič in Mešl, 2020, str. 156). Prispevek za ŠSD pa imajo poleg konceptov socialnega dela tudi elementi delovnega odnosa, in sicer dogovor o sodelovanju, instrumentalna definicija problema in osebno vodenje (Čačinovič Vogrinčič, Kobal, Mešl in Možina, 2019, str. 9; Čačinovič Vogrinčič, 2007, str. 17–18).

Čačinovič Vogrinčič (2020, str. 173) meni, da šola potrebuje socialno delo, saj to prispeva vsakdanje strokovno delo za podporo in pomoč otrokom in njihovim družinam, ki brez pomoči ne morejo biti uspešni, še posebej danes, ko šola pogosto spregleda velike socialne razlike med otroki, zato se moramo za njegov obstoj v šoli boriti. V šoli pa se mora zgoditi tudi paradigmatška sprememba, ki bo zagotovila, da bo otrok soustvarjalec v projektu pomoči (Čačinovič Vogrinčič in Mešl, 2020, str. 158).

Po Healy (2005, str. 4) se socialno delo od drugih strok razlikuje v svoji izjemno kontekstualni naravi. Temelji znanja, namena in spretnosti socialnega dela so ustvarjeni v okolju in skozi okolje, v katerem socialni delavci delajo. Socialni delavci pa so tudi sami aktivni udeleženci in ustvarjalci konteksta in okvirja, v katerem opravljajo svoje delo.

Polovica intervjuvanih socialnih delavk je menila, da se socialno delo od drugih strokovnih profilov v ŠSS ne razlikuje. Kljub temu pa prav tako polovica intervjuvank pripisuje prisotnosti socialnega dela v ŠSS v srednji šoli velik pomen. Socialne delavke so namreč opremljene s praktičnimi znanji in širokim spektrom znanj, na katere se lahko oprejo pri svojem delu. Prispevek socialnega dela v ŠSS vidijo v načelih, metodah in konceptih socialnega dela: pri svojem delu uporabljajo celostni pristop, so opremljene za skupnostno socialno delo, delo s starši (ki predstavlja velik delež ŠSD) in s konceptom delovnega odnosa. Ravno koncept delovnega odnosa pa ponuja specifično, socialnodelovno, integrirano znanje, ki je prevedljivo v prakso (Mešl, 2008, str. 127).

## **RV5: Kakšne izzive je za ŠSD prinesla epidemija COVID-19?**

Zaradi izbruha epidemije v lanskem letu so morali delavci v vzgojno-izobraževalnih ustanovah skoraj čez noč prilagoditi delo, da je to lahko potekalo na daljavo, s tem pa so se spremenile značilnosti njihovega dela. Spremembe v načinu izvajanja nalog pa so posegle v zahteve in vire v delovnem okolju svetovalnih delavcev, kar lahko predstavlja stres za svetovalne delavce (Krajnc, Huskić, Kokol, Kos in Košir, 2020, str. 77–78). Po raziskavi Gregorčič Mrvar in sodelavcev (2021, str. 154–167) so svetovalni delavci v času dela na daljavo imeli več dela, ki je bilo naporno, delavnik pa se jim je raztegnil čez cel dan. Zaradi pomanjkanja osebnega stika kakovost svetovalnega dela in komunikacije ni bila ista kot pred epidemijo. Delo z ranljivimi skupinami otrok je bilo zelo oteženo. Svetovalni delavci so uporabljali zelo različne oblike in načine komunikacije z IKT, nekateri pa so ostali pri komunikaciji preko telefona in elektronske pošte.

To so potrdile tudi socialne delavke, s katerimi sem opravila intervjuje. Delo so opravljale predvsem z uporabo IKT in preko telefona, pa tudi preko elektronske pošte. Večina intervjuvank je poudarila, da se je njihov delovnik absolutno podaljšal. Izziv jim je predstavljal tudi okrnjen stik, zaradi česar je bilo težje zaznavati stiske dijakov, ki pa jih je bilo občutno več. Celoten sistem dela je bil za intervjuvane socialne delavke naporen in jih je zelo izčrpal.

### **4.1. Prispevek in omejitve raziskave**

Za konec naj dodam še omejitve dobljenih ugotovitev. V svojo raziskavo sem vključila šest socialnih delavk, ki so zaposlene v ŠSS v srednji šoli, kar je zagotovo premajhen vzorec za posplošitev rezultatov na celotno populacijo. Število socialnih delavcev v srednji šoli je že tako majhno, dodaten izziv pri iskanju sodelujočih pa je predstavljalo to, da ne obstajajo na enem mestu zbrane informacije o tem, na katerih srednjih šolah so zaposleni socialni delavci. Razlog za tako nizko število sodelujočih je ta, da sem zelo težko pridobila socialne delavke, ki so bile pripravljene sodelovati v raziskavi, več kot polovica kontaktiranih se na mojo prošnjo namreč sploh ni odzvala ali pa za sodelovanje niso imele časa.

Pri izvajanju intervjujev sem opazila, da je socialnim delavkam predstavljalo problem slabše poznavanje Programskih smernic in konceptov socialnega dela. Kljub moji obrazložitvi in podajanju primerov se pri teh vprašanjih nekatere sogovornice nikakor niso razgovorile, zaradi česar so nekateri intervjuji pomanjkljivi. Zagotovo bi za raziskovanje v prihodnje sodelujočim vnaprej poslala natančnejša navodila, o čem vse bo tekel pogovor, da bi se nanj

bolj pripravile, nekatera vprašanja bi spremenila, da bi bila sodelujočim bolj razumljiva, in dodala podvprašanja, s katerimi bi dobila bolj bogate odgovore.

Kljub pomanjkljivostim sem mnenja, da nam da raziskava vpogled v to, da socialne delavke v ŠSS v srednji šoli uporabljajo in se opirajo na koncepte socialnega dela. Koncepti socialnega dela jim predstavljajo orodje za lažje opravljanje zelo raznolikega dela. Ugotovitve raziskave nam pokažejo, da na FSD socialne delavke pridobijo širok spekter znanj in veliko praktičnih izkušenj, ki socialnim delavkam pomagajo pri delu v ŠSS, zaradi česar bi lahko raziskava pripomogla k večji zaposljivosti socialnih delavk v ŠSS. Dobimo tudi vpogled v to, na katerih področjih bi socialne delavke potrebovale oziroma si želijo še več znanj, da bi se počutile bolj kompetentne za delo v ŠSS, kar lahko služi FSD za možne izboljšave študijskega programa.

## 5. SKLEPI

Predstavljeni sklepi, ki sem jih dobila na podlagi pridobljeni rezultatov, veljajo samo za omenjen vzorec in jih ni moč posploševati na celotno populacijo.

- Intervjuvane socialne delavke opravljajo vsa področja dela ŠSS, ki jih določajo Programske smernice (Nagode, 2008a), opravljajo pa tudi druge naloge izven Smernic (kot so promocija šole, urejanje dijaških izkaznic, koordinacija izobraževanja odraslih ipd.).
- Največji delež svetovalnega dela intervjuvanih socialnih delavk predstavlja področje dela z dijaki, ostala področja dela pa opravljajo v drugačnih časovnih razmerjih, kot predvidevajo Programske smernice (Nagode, 2008a).
- V času dela na daljavo so intervjuvane socialne delavke opravljale delo preko računalniških aplikacij, preko telefona ali preko elektronske pošte. Imele so podaljšan delovnik, pogosto so delale tudi pozno v noč.
- Delo na daljavo je bilo naporno, intervjuvane socialne delavke so bile obremenjene in izčrpane.
- Pri svojem delu intervjuvane socialne delavke uporabljajo različne metode socialnega dela, najbolj pa se opirajo na koncept delovnega odnosa soustvarjanja.
- Večini intervjuvanih socialnih delavk je pomembna zaupnost v odnosu, instrumentalna definicija problema, delo s perspektive moči in krepitev moči dijakov. Njihovi pristopi med različnimi področji dela se najbolj razlikujejo v komunikaciji, vedno znova se prilagajajo sogovorniku oziroma situaciji.
- Mnenja o specifikah socialnega dela v ŠSS so bila deljena. Polovica intervjuvanih socialnih delavk je menila, da ni razlik med različnimi strokovnimi profili, nekatere pa vidijo specifiko socialnega dela v praktičnih znanjih, širokem spektru znanj, ki jih pridobimo na FSD, in edinstvenih konceptih socialnega dela. Specifika socialnega dela v ŠSS je tudi nezmožnost opravljanja dodatne strokovne pomoči.
- Prispevek socialnih delavk za delo v ŠSS so tudi njihove strokovne kompetence, na primer usmerjenost v dobrobit dijakov.
- Večina intervjuvanih socialnih delavk pripisuje velik pomen vlogi socialnega dela v ŠSS. Po njihovem mnenju prispevek socialnega dela za ŠSS predstavljajo uporaba načel, metod in konceptov socialnega dela, kot so sistemsko socialno delo, povezovanje šole s skupnostjo in starši, delovni odnos, soustvarjanje in perspektiva moči.



- Na FSD so intervjuvane socialne delavke pridobile širok spekter znanj, največ kompetenc pa so v času študija pridobile na področju komunikacije, pri vzpostavljanju delovnega odnosa in skupinskem delu.
- V ŠSS so intervjuvane socialne delavke pridobile znanje o zakonodaji s področja vzgoje in izobraževanja, največ kompetenc pa so na delovnem mestu pridobile za delo s starši in karierno orientacijo.

## 6. PREDLOGI

- Potrebno bi bilo spremeniti normativ zaposlenih v svetovalni službi, da se svetovalne delavce razbremenijo.
- Potrebno bi bilo spremeniti standarde v Programskih smernicah in s tem zagotoviti svetovalnim delavcem več časa za opravljanje dela z ljudmi, administrativno delo pa omejiti.
- Potrebno bi bilo zagotoviti supervizijo za svetovalne delavce v ŠSS, saj tudi svetovalni delavci pri svojem delu potrebujejo podporo in pomoč.
- Na FSD bi v učni načrt študijskega programa socialnega dela bilo potrebno dodati več vsebin s področja pedagogike, da socialni delavci po končanem študiju ne bi potrebovali opravljanja pedagoško-andragoškega izpopolnjevanja za zaposljivost v ŠSS. S tem bi lahko opravljali tudi dodatno strokovno pomoč v šoli in zato lažje konkurirali ostalim strokovnim profilom, ki dodatno strokovno pomoč lahko opravljajo.
- Potrebno bi bilo zagotoviti več izkustvenega učenja in iger vlog ne le na FSD, temveč tudi v okviru strokovnih izobraževanj socialnih delavcev, ki delajo v ŠSS, saj skozi to socialni delavci utrjujejo in pretvarjajo pridobljeno teoretično znanje v praktično.
- S poglobljeno kvalitativno raziskavo, ki bi zajela celotno populacijo ali vsaj vzorec, ki bi vseboval večji delež socialnih delavk in delavcev v srednjih šolah, bi bilo potrebno še bolj raziskati, ali so socialni delavci s svojimi socialnodelovnimi znanji lahko dragocen prispevek v timu ŠSS.
- Potrebno bi bilo spodbujati vzgojno-izobraževalne zavode k zaposlovanju socialnih delavcev v ŠSS s promoviranjem širokega spektra znanj, ki ga socialni delavci pridobijo v času študija in socialnodelovnih konceptov ter prispevkom, ki ga ti lahko imajo za ŠSS. Socialni delavci so s socialnodelovnimi znanji namreč opremljeni za širok nabor nalog, ne zgolj za reševanje socialno-ekonomskih stisk.

## 7. UPORABLJENA LITERATURA

- Allen-Meares, P. (2007). *Social Work Services in Schools*. 5th ed. Boston: Pearson Allyn and Bacon.
- Beckett, C. (2006). *Essential Theory for Social Work Practice*. London: Sage Publications Ltd.
- Benard, B. (1991). *Fostering resiliency in kids: protective factors in the family, school, and community*. Portland, OR: Western Center for Drug-Free Schools and Communities. Pridobljeno dne 28. 5. 2021 s <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED335781.pdf>.
- Benard, B. (b.d.). *The Foundations of the Resiliency Framework*. Pridobljeno dne 29. 5. 2021 s <https://www.resiliency.com/free-articles-resources/the-foundations-of-the-resiliency-framework/>.
- Bezič, T. (1999a). Svetovalno delo za otroke in mladostnike – tuje izkušnje. V Resman, M., Bečaj, J., Bezič, T., Čačinovič-Vogrinič, G. & Musek, J., *Svetovalno delo v vrtcih, osnovnih in srednjih šolah* (str. 23–41). Ljubljana: Zavor Republike Slovenije za šolstvo.
- Bezič, T. (1999b). Zaposlovanje šolskih svetovalnih delavcev v Sloveniji – od začetkov do današnjih dni. V Resman, M., Bečaj, J., Bezič, T., Čačinovič-Vogrinič, G. & Musek, J., *Svetovalno delo v vrtcih, osnovnih in srednjih šolah* (str. 95–107). Ljubljana: Zavor Republike Slovenije za šolstvo.
- Bezič, T. (2016). Kako so šolski svetovalni delavci ocenili osnutek predloga posodobitev Programskih smernic za delo svetovalne službe na področju osebnega in socialnega razvoja ter karijerne orientacije. *Šolsko svetovalno delo. Revija za svetovalne delavce v vrtcih, šolah in domovih*, XX(1-2), 24–32.
- Bizjak, C. (2014). Razvojno-preventivno delovanje svetovalnih delavcev v razvojni nalogi Učenje učenja. *Šolsko svetovalno delo. Revija za svetovalne delavce v vrtcih, šolah in domovih*, XVIII(3-4), 15–21.
- Boljka, U., Narat, T., Rosič, J., Škafar, M., & Nagode, M. (2020). *Vsakdanje življenje otrok v času epidemije covid 19*. Pridobljeno dne 5. 6. 2021 s [https://www.irssv.si/upload2/Vsakdanje%20zivljenje%20otrok%20v%20casu%20epidemi%20novega%20koronavirusa\\_IRSSV.pdf](https://www.irssv.si/upload2/Vsakdanje%20zivljenje%20otrok%20v%20casu%20epidemi%20novega%20koronavirusa_IRSSV.pdf).
- Čačinovič Vogrinčič, G. (2007). *Socialno delo z družino*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.

- Čačinovič Vogrinčič, G. (2010). soustvarjanje pomoči v jeziku socialnega dela. *Socialno delo*, 49(4), 239–245.
- Čačinovič Vogrinčič, G. (2013). Spoštovanje otroštva. V Kodele, T., & Mešl, N. (ur.). *Otrokov glas v procesu učenja in pomoči. Priročnik za vrtce, šole in starše* (str. 11–41). Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.
- Čačinovič Vogrinčič, G., & Mešl, N. (2013). Šolska svetovalna služba kot prostor varovanja soustvarjanja procesov učenja in pomoči v šoli. *Šolsko svetovalno delo. Revija za svetovalne delavce v vrtcih, šolah in domovih*, XVII(3/4), 15–25.
- Čačinovič Vogrinčič, G. (2016). Socialno delo z družino: soustvarjanje procesov podpore in pomoči. V Kodele, T., & Mešl, N. (ur.). *Družine s številnimi izzivi: soustvarjanje pomoči v skupnosti* (str. 21–40). Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
- Čačinovič Vogrinčič, G. (2018). Znanost in stroka socialnega dela kot nosilca procesov soustvarjanja podpore in pomoči v šoli. V Bezić, T., & Malešević, T. (ur.). *Konferenca o šolskem svetovalnem delu. 19. Prispevki strok za svetovalno delo v praksi – Zbornik povzetkov* (str. 21–23). Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.
- Čačinovič Vogrinčič, G., Kobal, L., Mešl, N., & Možina, M. (2019). *Vzpostavljanje delovnega odnosa in osebnega stika*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
- Čačinovič Vogrinčič, G. (2020). Socialno delo v osnovni šoli – Soustvarjanje podpore in pomoči družinam s številnimi izzivi in preprečevanje socialne izključenosti. *Socialno delo*, 59(2-3), 163–175.
- Čačinovič Vogrinčič, G. & Mešl, N. (2020). *Socialno delo z družino: soustvarjanje zelenih izidov in družinske razvidnosti*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
- Društvo socialnih delavk in delavcev Slovenije. (2021). *Zaključna sporočila z dneva socialnega dela ubuntu, »sem, ker smo«*. Pridobljeno dne 13. 4. 2021 s [https://dsdds.splet.arnes.si/files/2021/03/Zakljucno-sporocilo-DSDDS\\_DSD-2021-1.pdf](https://dsdds.splet.arnes.si/files/2021/03/Zakljucno-sporocilo-DSDDS_DSD-2021-1.pdf).
- Geldard, K., & Geldard, D. (2005). *Practical Counselling Skills. An Integrative Approach*. Basingstoke: Palgrave MacMillan.
- Gregorčič Mrvar, P. (2013). Sklepi okrogle mize. *Sodobna pedagogika*, 64(130), 112–114.
- Gregorčič Mrvar, P., & Mažgon, J. (2016). Sodelovanje šolske svetovalne službe s posamezniki in institucijami v skupnosti. *Sodobna pedagogika*, 67 (1), 38–57.

- Gregorčič Mrvar, P., Jeznik, K., Kalin, J., Kroflič, R., Mažgon, J., Šarić, M., & Šteh, B. (2018). Šolska svetovalna služba danes: analiza rezultatov raziskave o vlogi svetovalne službe v šoli. V Bezić, T., & Malešević, T. (ur.). *Konferenca o šolskem svetovalnem delu. 19. Prispevki strok za svetovalno delo v praksi – Zbornik povzetkov* (str. 25–26). Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.
- Gregorčič Mrvar, P. & Resman, M. (2019). Vloga pedagoga kot šolskega svetovalnega delavca v vzgojno-izobraževalni ustanovi. *Sodobna pedagogika*, 70(1), 10–33.
- Gregorčič Mrvar, P., Jeznik, K., Kalin, J., Kroflič, R., Mažgon, J., Šarić, M., & Šteh, B. (2020). *Šolska svetovalna služba: stanje in perspektive*. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani.
- Gregorčič Mrvar, P., Jeznik, K., & Kroflič, R. (2020). *Razmislek o vlogi in pomenu šolskih svetovalnih služb v času epidemije*. Pridobljeno dne 12. 6. 2021 s <https://pedagogika-andragogika.ff.uni-lj.si/aktualno-covid-19>.
- Gregorčič Mrvar, P., Jeznik, K., Šarić, M., & Šteh, B. (2021). Soočanje svetovalnih delavk in delavcev v vzgojno-izobraževalnih ustanovah z epidemijo covida-19. *Sodobna pedagogika*, 72(138), 150–167.
- Gorenc Šulc, M. (2016). Posodabljanje Programskih smernic za delo šolske svetovalne službe na področju karijerne orientacije učencev in vpliv predvidenih posodobitev na prakso. *Šolsko svetovalno delo. Revija za svetovalne delavce v vrtcih, šolah in domovih*, XX(1-2), 48–52.
- Healy, K. (2005). *Social Work Theories In Context: Creating Frameworks for Practice*. Houndmills: Palgrave MacMillan.
- Hrovatič, D. (2020). *Socialno delo v izrednih razmerah*. Pridobljeno dne 11. 4. 2021 s <http://dsdds.splet.arnes.si/files/2020/04/Socialno-delo-v-izrednih-razmerah.pdf>.
- Javrh, P. (2014). Stabilna poklicna identiteta svetovalnih delavcev v času sprememb. *Šolsko svetovalno delo. Revija za svetovalne delavce v vrtcih, šolah in domovih*, XVIII(3-4), 9–14.
- Kodele, T., & Mešl, N. (2011). Učiteljice in šolske svetovalne delavke o uvajanju koncepta delovnega odnosa soustvarjanja v šoli. V Šugman Bohinc, L. (ur.). *Izvirni delovni projekt pomoči* (str. 115–135). Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
- Kodele, T., & Mešl, N. (ur.). (2013). *Otrokov glas v procesu učenja in pomoči. Priročnik za vrtce, šole in starše*. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.

- Kodele, T., & Mešl, N. (ur.). (2016). *Družine s številnimi izzivi: soustvarjanje pomoči v skupnosti*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
- Kodele, T. (2020). Izzivi socialnih delavk in delavcev pri delu z družinami s številnimi izzivi. *Socialno delo*, 59(2-3), 133–146.
- Kodelja, Z. (2020). Šolstvo v času pandemije: izobraževanje na daljavo. *Sodobna pedagogika*, 71(4), 42–56.
- Krajnc, Ž., Huskić, A., Kokol, Z., Kos, T., & Košir, K. (2020). Stališča, zaznana kompetentnost, zaznana opora in stres pri učiteljih in svetovalnih delavcih osnovnih in srednjih šol v začetnem obdobju pouka na daljavo zaradi epidemije COVID-19. *Sodobna pedagogika*, 71(4), 76–92.
- Krek, J., & Metljak, M. (ur.). (2011). *Bela knjiga o vzgoji in izobraževanju v Republiki Sloveniji*. Pridobljeno dne 31. 5. 2021 s [http://pefprints.pef.uni-lj.si/1195/1/bela\\_knjiga\\_2011.pdf](http://pefprints.pef.uni-lj.si/1195/1/bela_knjiga_2011.pdf).
- Lunenburg, F. C. (2010). School Guidance and Counseling Services. *Schooling*, 1(1). Pridobljeno dne 31. 5. 2021 s <http://www.nationalforum.com/Electronic%20Journal%20Volumes/Lunenburg,%20Fred%20C.%20School%20Guidance%20and%20Counseling%20Services%20Schooling%20V1%20N1%202010.pdf>.
- Mesec, B. (1998). *Uvod v kvalitativno raziskovanje v socialnem delu*. Ljubljana: Visoka šola za socialno delo.
- Mešl, N. (2008). *Razvijanje in uporaba znanja v socialnem delu z družino*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
- Mešl, N. (2015). Kako prebuditi tigra: zdravljenje travm. *Socialno delo*, 54(5), 315–317. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo. Pridobljeno dne 11. 4. 2021 s [https://www.revija-socialnodelo.si/mma/Peter\\_URN\\_NBN\\_SI\\_DOC-ZUFB4VBZ.pdf/2019011711501486/](https://www.revija-socialnodelo.si/mma/Peter_URN_NBN_SI_DOC-ZUFB4VBZ.pdf/2019011711501486/).
- Mešl, N. (2018). Collaborative social work in the community with families facing multiple challenges. *Ljetopis socijalnog rada*, 25(3), 343–367. Pridobljeno dne 12. 6. 2021 s [https://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id\\_clanak\\_jezik=319201](https://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=319201).
- Mešl, N., & Kodele, T. (2020). Družine in socialno delo v družbi številnih izzivov. *Socialno delo*, 59(2-3), 109–112.

- Mikelj, L. (2015). Svetovalno delo v osnovni, srednji in šoli s prilagojenim programom. V Kobolt, A. (ur.). *Svetovanje v praksi* (str. 39–56). Ljubljana: Pedagoška fakulteta.
- Mikuš Kos, A. (2017). *Duševno zdravje otrok današnjega časa*. Radovljica: Didakta.
- Milošević, V. (1981). Vloga socialnega delavca v osnovni šoli. V *Socialno delo na področju vzgoje in izobraževanja* (str. 11–34). Ljubljana: Višja šola za socialne delavce v Ljubljani.
- Modrijan, S. (2021). *Svetovalni delavci MIZŠ pozivajo k spremembi normativov*. Pridobljeno dne 21. 5. 2021 s <https://www.sviz.si/sviz-podpira-svetovalne-delavce-pri-njihovi-zahtevi-za-spremembe-normativov/>.
- Mrežar, A. (2013). Uporaba konceptov socialnega dela pri mladostnikih, ki so razvili neustrezne strategije ravnanja. *Socialno delo*, 52(4), 273–279. Pridobljeno dne 10. 6. 2021 s [https://www.revija-socialnodelo.si/mma/Uporaba\\_URN\\_NBN\\_SI\\_DOC-KA8JGWI6.pdf/2019011718323085/](https://www.revija-socialnodelo.si/mma/Uporaba_URN_NBN_SI_DOC-KA8JGWI6.pdf/2019011718323085/).
- Nacionalni inštitut za javno zdravje. (2021). *Pozivamo k ukrepanju in podpori duševnemu zdravju otrok in mladostnikov*. Pridobljeno dne 5. 6. 2021 s <https://www.nijz.si/sl/pozivamo-k-ukrepanju-in-podpori-dusevnemu-zdravju-otrok-in-mladih>.
- Nagode, A. (ur.). (2008a). *Programske smernice. Svetovalna služba v gimnazijah, nižjih in srednjih poklicnih šolah ter strokovnih šolah in v dijaških domovih*. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.
- Nagode, A. (ur.). (2008b). *Programske smernice. Svetovalna služba v osnovni šoli*. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.
- Nagode, A. (ur.). (2008c). *Programske smernice. Svetovalna služba v vrtcu*. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.
- Novak, K. (2018). Izvajanje preventivnih dejavnosti v srednji šoli. V Bezić, T., & Malešević, T. (ur.). *Konferenca o šolskem svetovalnem delu. 19. Prispevki strok za svetovalno delo v praksi – Zbornik povzetkov* (str. 46–47). Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.
- Openshaw, L. (2008). *Social Work in Schools: Principles and Practice*. New York: The Guilford Press.
- Pečjak, S., & Košir, K. (2017). *Šolsko psihološko svetovanje*. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta.

- Pediček, F. (1967). *Svetovalno delo in šola*. Ljubljana: Cankarjeva založba.
- Popov, N., & Spasenović, V. (2020). *School Counseling: A Comparative Study in 12 Countries*. Pridobljeno dne 2. 6. 2021 s [https://www.researchgate.net/publication/342123122\\_School\\_Counseling\\_A\\_Comparative\\_Study\\_in\\_12\\_Countries/link/5ee34348458515814a583566/download](https://www.researchgate.net/publication/342123122_School_Counseling_A_Comparative_Study_in_12_Countries/link/5ee34348458515814a583566/download).
- Poštrak, M. (2011). Prispevek socialnega dela pri preprečevanju opuščanja šolanja. V Javrh, P. (ur.), *Obrazi pismenosti : spoznanja o razvoju pismenosti odraslih*. Ljubljana: Andragoški center Republike Slovenije. Pridobljeno dne 12. 12. 2020 s [https://arhiv.acs.si/publikacije/Obrazi\\_pismenosti.pdf](https://arhiv.acs.si/publikacije/Obrazi_pismenosti.pdf).
- Poštrak, M. (2015). Koncepti socialnega dela z mladimi. *Socialno delo*, 54(5), 269–280.
- *Pravilnik o izobrazbi učiteljev in drugih strokovnih delavcev v izobraževalnih programih gimnazije* (2015). Ur. l. RS 75/2015. Pridobljeno dne 5. 10. 2020 s <https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs/vsebina/2002-01-3497/>.
- *Pravilnik o izobrazbi učiteljev in drugih strokovnih delavcev v poklicnem in strokovnem izobraževanju* (2012). Ur. l. RS 92/2012. Pridobljeno dne 5. 10. 2020 s <https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs/vsebina/2012-01-3594/pravilnik-o-spremembah-in-dopolnitvah-pravilnika-o-izobrazbi-uciteljev-in-drugih-strokovnih-delavcev-v-poklicnem-in-strokovnem-izobrazevanju>.
- Resman, M. (1999a). Uvod. V Resman, M., Bečaj, J., Bezić, T., Čačinovič-Vogriničič, G. & Musek, J., *Svetovalno delo v vrtcih, osnovnih in srednjih šolah* (str. 5–10). Ljubljana: Zavor Republike Slovenije za šolstvo.
- Resman, M. (1999b). Razvojna vloga svetovalne službe. V Resman, M., Bečaj, J., Bezić, T., Čačinovič-Vogriničič, G. & Musek, J., *Svetovalno delo v vrtcih, osnovnih in srednjih šolah* (str. 85–94). Ljubljana: Zavor Republike Slovenije za šolstvo.
- Resman, M. (1999c). V osebnostni razvoj usmerjeno svetovanje v vrtcih in šolah. V Resman, M., Bečaj, J., Bezić, T., Čačinovič-Vogriničič, G. & Musek, J., *Svetovalno delo v vrtcih, osnovnih in srednjih šolah* (str. 109–115). Ljubljana: Zavor Republike Slovenije za šolstvo.
- Resman, M. (1999d). Posebnosti svetovanja učencem in dijakom. V Resman, M., Bečaj, J., Bezić, T., Čačinovič-Vogriničič, G. & Musek, J., *Svetovalno delo v vrtcih, osnovnih in srednjih šolah* (str. 137–142). Ljubljana: Zavor Republike Slovenije za šolstvo.



- Resman, M. (2008). Svetovalno delo v vrtcih in šolah. *Sodobna pedagogika*, 59(2), 6–25.
- Rode, N., Zidar, R., Lamovšek, V., Škerjanc, J., & Urek, M. (2010). Socialno delo v primeru naravnih in drugih nesreč. V Zorn, M., Komac, B., Pavšek, M., & Pagon, P. (ur.). *Naravne nesreče 1: Od razumevanja do upravljanja* (str. 349–355). Ljubljana: Založba ZRC. Pridobljeno dne 11. 4. 2010 s <http://giam2.zrc-sazu.si/sites/default/files/Naravne-nesrece-01.pdf>.
- Stritih, B. (2006). Strategije pomoči pri socialnem delu s travmatiziranimi osebami in družinami. *Socialno delo*, 45(6), 333–343. Pridobljeno dne 11. 4. 2021 s [https://www.revija-socialnodelo.si/mma/Strategije\\_URN\\_NBN\\_SI\\_DOC-XNNQWWQE.pdf/2019013009265028/](https://www.revija-socialnodelo.si/mma/Strategije_URN_NBN_SI_DOC-XNNQWWQE.pdf/2019013009265028/).
- Štremfel, U. (2016). Šolsko svetovalno delo, vseživljenjska karierna orientacija in izzivi sodobnega časa. *Šolsko svetovalno delo. Revija za svetovalne delavce v vrtcih, šolah in domovih*, XX(1-2), 33–40.
- Štrukelj, B., Erjavec, A., & Dekleva, D. (2021). *Poziv svetovalnih delavk in delavcev k zagotovitvi minimalnih pogojev za kakovostno delo – spremembi normativov!* Pridobljeno dne 21. 5. 2021 s [file:///C:/Users/HP/Downloads/svetovalnidelavci\\_pozivmizs\\_marec2021.pdf](file:///C:/Users/HP/Downloads/svetovalnidelavci_pozivmizs_marec2021.pdf).
- Šugman Bohinc, L. (ur.). (2011). *Izvirni delovni projekt pomoči*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
- Šugman Bohinc, L. (2014). Kompetence diplomantk in diplomantov socialnega dela za delo v šolski svetovalni službi. *Šolsko svetovalno delo. Revija za svetovalne delavce v vrtcih, šolah in domovih*, XVIII(3/4), 41–48.
- Vogrinc, J., & Krek, J. (2012). *Delovanje svetovalne službe*. Ljubljana: Pedagoška fakulteta.
- Vršnik Perše, T., Ivanuš Grmek, M., Lepičnik Vodopivec, J., Arnejčič, B., Javornik Krečič, M., Rutar Leban, T., & Kozina, A. (2008). *Poročilo rezultatov preliminarne študije. Vloga svetovalne službe v vrtcih, osnovnih in srednjih šolah (preliminarna študija)*. Pridobljeno dne 3. 6. 2021 s [file:///C:/Users/HP/Downloads/Porocilo\\_Svetovalna%20sluzba2\\_brez%20vpra%C5%A1alnikov.pdf](file:///C:/Users/HP/Downloads/Porocilo_Svetovalna%20sluzba2_brez%20vpra%C5%A1alnikov.pdf).

- Vršnik Perše, T., Kozina, A. in Rutar Leban, T. (2008). Šolska svetovalna služba v osnovnih šolah: vloga in delovne naloge s posebnim poudarkom na delu z nadarjenimi učenci in dodatni strokovni pomoči. *Sodobna pedagogika*, 59(2), 82–98.
- *Zakon o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (ZOFVI)* (2007). Ur. l. RS 16/2007. Pridobljeno dne 5. 10. 2020 s <https://zakonodaja.com/zakon/zofvi>.
- Združeni narodi. (1989). *Konvencija o otrokovih pravicah*. Pridobljeno dne 28. 5. 2021 s <https://www.gov.si/assets/ministrstva/MZZ/Dokumenti/multilateral/clovekove-pravice/porocila-SLO-po-instrumentih-o-clovekovih-pravicah/73241a9c65/Konvencija-o-otrokovi-pravicah.pdf>.
- Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti (b.d.). *Izredne razmere*. Pridobljeno dne 5. 6. 2021 s <https://isjfr.zrc-sazu.si/sl/terminologisce/slovarji/pravni/iskalnik?iztocnica=izr%C3%A9dne%20razm%C3%A9re#v>.

## 8. PRILOGE

### 9.1. Priloga 1: Delno standardiziran intervju

Smernice za intervju.

1. Katere naloge, ki so predvidene v Programskih smernicah za SS opravljate? Katerih ne?
2. Kaj je razlog, da teh nalog ne opravljate?
3. Katere naloge še izvajate, poleg navedenih v Programskih smernicah?
4. Kdo še opravlja ŠSD in katere naloge opravlja?
5. Kako si razdelite področja dela?/Kdo določa, katere naloge pokriva katera svetovalna delavka in na podlagi česa?
6. Katere pristope in koncepte socialnega dela uporabljate pri izvajanju svojih nalog?
7. Kako se razlikujejo vaši pristopi glede na področje delovnih nalog?
8. Kako se izvajanje vaših nalog sedaj razlikuje od izvajanja pred epidemijo COVID-19?
9. Katere kompetence, znanja za delo v ŠSS ste osvojili tekom študija na Fakulteti za socialno delo?
10. Katere kompetence, znanja ste osvojili na delovnem mestu v ŠSS in na kakšen način?
11. Na katerem področju ste pridobili največ kompetenc?
12. Na katerih področjih bi se želeli še izboljšati in kje bi lahko pridobili ta znanja?
13. Kakšna je specifika vašega dela v primerjavi z delom drugih strokovnih profilov, ki so zaposleni v ŠSS?
14. Kaj so aduti vas kot socialne delavke v ŠSS?
15. Kakšen pomen pripisujete prisotnosti socialnega dela v ŠSS v srednji šoli?
16. Če bi vi sedaj na novo pisali Programske smernice, čemu bi, na podlagi vaših delovnih izkušenj v ŠSS, posvetili večji fokus, kaj bi dodali?
17. Katera vsebina v Programskih smernicah se vam po vaših delovnih izkušnjah v ŠSS ne zdi tako relevantna, bi jo izpustili ali spremenili (in kako)?

## 9.2. Priloga 2: Zapisi intervjujev

### Intervju z osebo A

#### 1. Katere naloge, ki so predvidene v Programskih smernicah za SS opravljate?

##### Katerih ne?

Moje delo obsega, predvsem v zadnjem letu, *pogovore z dijaki* (A1). *Izvajali smo tudi ankete* (A2) med dijaki, med učitelji, *svetovanja učiteljem je tudi kr neki* (A3). Sicer je bolj naravnano tako, da učitelj pride k tebi po potrebi. Izvajamo *tematske razredne ure v oddelkih* (A4), *razne preventivne delavnice* (A5). *Evalvacijskega dela je tudi nekaj* (A6), izvajamo razne ankete. Mislim, da *izvajam kr vse naloge, se kr vsega dotakneš* (A7). Te naloge se itak prepletajo, včasih je večji poudarek na enih, včasih na drugih nalogah, odvisno od potreb. Delamo na tem, da *izobražujemo učitelje za delo v oddelkih, da med razrednimi urami opravljajo pogovore v nekih manjših skupinah al pa tudi individualne pogovore* (A8). Da je *več dela na preventivnem delu* (A9). *Sodelujemo z vodstvom šole* (A10) tudi. *Js sem vključena v te strokovne skupine, v razvojni tim, razvojno komisijo, v te posvetovalne organe ravnatelja sem vključena* (A11), ker je pomembno, da sodeluje tut svetovalna služba.

#### 2. Katere naloge še izvajate, poleg navedenih v Programskih smernicah?

Ena izmed takih stvari je mogoče to, da imamo kar veliko dijakov s posebnimi potrebami, ki dobijo prilagoditev, da pišejo v individualni situaciji. Al v manjši skupini al pa prav izven razreda. In to v srednji šoli je kar problematično izvajati in trenutno je na naši šoli rešitev taka, da v *svetovalni službi pišejo ti dijaki, ki imajo individualno situacijo* (A12). In to nanese na kar nekaj ur tedensko. Zlo okrni, zlo onemogoča delo, če imaš dijaka v pisarni, ki piše test, to pomeni, da odpadejo vsi ostali pogovori, telefoni, nenazadnje včasih tut tipkanje po računalniku dijaka zmoti, printanje. In more drugo delo počakat in sma zaradi tega nezadovoljni. Moremo pa najdit opcijo, ki bo najbolj ugodna za dijake. Na naši šoli svetovalna *zlo delujema na promociji šole* (A13), in v smislu *organizacije informativnega dne, oglaševanja* (A14), kar se tega tiče je težja kar na svetovalni službi.

#### 3. Kdo še opravlja ŠSD in katere naloge opravlja?

*Še psihologinja, ki je zaposlena v svetovalni službi za malo več kot polovični del zaposlitve* (A15), *kombinira s poukom* (A16), medtem ko *js sem pa samo svetovalka* (A17).

#### 4. Kako si razdelite področja dela?/Kdo določa, katere naloge pokriva katera svetovalna delavka in na podlagi česa?

*Imama precej avtonomije, kako si razdelima delo* (A18). *Mal si razdeliva* (A19), veliko stvari pa je takih nedeljivih, ki jih morema poznati obe. *Recimo mogoče si lahko delima glede študijske usmeritve četrtošolcev, svetovanja pri izbiri. Glede tehničnega suporta pri prijavah, hodenje v oddelke, razlage, vpis v prvi letnik, to mam js* (A20), ampak v vseh segmentih tut ona sodeluje (A21). *Prilagoditve, ne samo za dijake s posebnimi potrebami, ampak tut za dijake športnike recimo bolj ona pokriva* (A22). *Spet, morema se dopolnjevati* (A23), ker če imam js nekega dijaka v obravnavi, ki ima prilagoditve, *tut js to prevzamem pripravo programa osebnega izobraževalnega načrta v sodelovanju z razrednikom* (A24), tu se pokrivama. *Dijake s posebnimi potrebami si mal razdelima* (A25), katera s katerim dela. *Mogoče je tehnično izpeljevanje anket bolj na njej, da ona to bolj dela* (A26). *Morema pa vse specifikke obe poznati* (A27) in *si pomagat* (A28).

#### 5. Katere pristope in koncepte socialnega dela uporabljate pri izvajanju svojih nalog?

*Js se precej poslužujem spoznanj, v smislu, kako je treba organizirati projekt pomoči okol dijaka* (A29). *Torej vse vire možne v njegovem okolju nekako združiti* (A30) in

*nardit en tim, ki potem s tem dijakom deluje (A31). Ko se vzpostavi neko zaupanje z dijakom, je pomembno, da znaš dobro presoditi, kaj zdej s starši prediskutirati, kaj pa je vseeno potrebno, da ostane samo najino (A32). Zelo mi je pomembno, da se vzpostavi sodelovanje z dijakom, z razrednikom, vse deležnike v njegovem okolju aktivirati, ko pride do neke pomoči (A33). Da je včasih treba iti v to, da delaš s celo družino (A34). Pa da dijaka opolnomočimo (A35), da mu en dajam neke rešitve, ne mu zdej pripravljat teren, ampak mu pomagat, da bo sposoben, da do tega pride sam (A36). Ker konc koncev s tem prevzema odgovornost postopoma v prvi vrsti za svoje šolanje in nenazadnje življenje (A37).*

#### **6. Kako se razlikujejo vaši pristopi glede na področje delovnih nalog?**

*Kar se tiče dela z ljudi, ne glede al je to dijak, učitelj ali starš, js zlo izhajam iz nekih svojih občutkov (A38) in zlo izhajam iz tega, da je v prvi meri pri človeku ustvariti to, da vidi, da ga sprejemaš, ne glede na to, kakšen je (A39). Moreš bit precej komunikacijsko spreten (A40), js mam eno načelo, da prijaznost vedno razoroži vsakega. Se mi zdi, da z umirjenim govorom in prijaznostjo (A41) dosežeš, da se tudi sogovornik sprosti in umiri. Veliko je stvar tut nekega osebnega občutka, ki se ga ne zna naučit. Js sem osebnostno tako naravnana, da nimam nobenih predsodkov, sprejemam ljudi (A42), uživam v tem, ko lahko za nekoga nekaj naredim. Verjamem v ljudi in v dobro ljudi (A43). Kar se tiče papirologije, ne sledim čisto vsem postopkom (A44), ker sem tu v prvi vrsti za dijake in za učitelje in starše, kak papir se da tut spustiti. So kake stvari, ki jih moraš storiti, ampak mi uspe uravnati, da naredim čas za tisto, kar je res pomembno. Pogovor, odnos je vedno prioriteta (A45).*

#### **7. Kako se izvajanje vaših nalog sedaj razlikuje od izvajanja pred epidemijo COVID-19?**

*Js sem kr hitro preklepla na pogovore preko Zooma (A46). Pozivali smo razrednike, da če opazijo, da je dijak v stiski, se prvo oni pogovorijo z njim (A47), če pa je opazil, da ta pogovor presega njegove okvire, potem pa mu naj ponudi, če se je pripravljen s svetovalko pogovoriti (A48). Večinoma so potem dijaki sami kontaktirali (A49), al pa je razrednik sporočil, da je dijak pripravljen sodelovati in sem se js povezala z njim (A50). Se je pa precej dijakov samoiniciativno obrnalo na naju (A51). Z dijaki sem veliko komunicirala preko maila (A52), ponudli smo jim neke podporne skupine, pogovore v manjših skupinah, imeli so dihalne sprostitevne vaje (A53). Pri nas smo imeli blazen porast ogromno psiholoških stisk (A54), že tako imamo dijake, ki imajo visoka pričakovanja bodisi sami bodisi njihovi starši. Imeli smo absolutno težo na tem svetovalnem delu z dijaki, tudi s starši (A55). Individualnih pogovorov je blo res ogromno (A56) in so presegli delovni čas, ki bi ga sicer imele za to (A57). Manj je blo dela v oddelkih to leto, smo sicer izvajali tudi neke tematske razredne ure, v smislu neke preventivne dejavnosti, to je bilo letos mal zanemarjeno (A58). Veliko iniciativ je letos prišlo s strani kliničnih psihologov, ki so prosili, da v šolah delamo en del z dijakom, on pa bo drug del, ker so bili preobremenjeni (A59). Mogoče se delo razlikuje v tem, da sm bla absolutno bolj obremenjena zdej (A60), ker je bilo pogovorov itak veliko (A61) in so bile stiske res velike (A62) in sem tut na eni točki ugotovila, da sem se tut sama s tem izčrpala zelo (A63), ker ne morem ostati hladna, če imam pogovor z dijakom, ki je v taki stiski, ki ne vidi več poti naprej in nima nobene svetle točke več, da ne vidi nobenega smisla. To me zlo prizadane in skos te zgodbe melješ in sem se znašla na točki izgorelosti (A64), zaradi teh zgodb. In potem, ko delaš z učitelji, ki eni so zlo pripravljeni slišati, prit nasprot, eni pa žal ne in ko se boriš s temi kamni, ki jih ne morš premakati je to zlo frustrirajoče (A65). Pa še ta prilagodljivost glede časa, js sem mela te pogovore popoldne, zvečer (A66). Zlo smo zabrisal to zasebno življenje in službeno življenje (A67). Bolj smo ble na voljo, ker so*

*ble te krizne intervencije bolj potrebne (A68). Če so problemi presegali moje znanje, sem jih napotila, da gredo po napotnico za kliničnega psihologa, smo jim dali kake kontakte psihoterapevtov (A69). Pri teh preventivnih dejavnostih pa smo meli zdej več zunanjih izvajalcev (A70), ker midve nisva meli časa, da bi vse prevzeli (A71).*

**8. Katere kompetence, znanja za delo v ŠSS ste osvojili tekom študija na Fakulteti za socialno delo?**

*Neko timsko sodelovanje (A72), da je blo res izpostavljeno sprejemanje vsakega s svojo zgodbo, brez predsodkov it v neki (A73). Mogoče res to sprejemanje vsakega posameznika (A74), ga opolnomočit, da si bo postopoma lahko sam pomagal (A75). Al pa njegovo družino opolnomočit (A76).*

**9. Katere kompetence, znanja ste osvojili na delovnem mestu v ŠSS in na kakšen način?**

*Večino se mi zdi, da sem se skozi prakso naučila (A77). Imaš neka teoretična znanja in ideje, ampak ne moreš se potem usedit in to delat, ker delaš z ljudmi. Ti dobiš neke usmeritve, kako bi naj, ko pa delaš z ljudmi, so zadeve zelo nepredvidljive (A78). Imela sem priložnost opazovat kolegici in sem se ogromno naučila iz opazovanja njenega dela. Se mi zdi fajn, da maš nek vzor, nek model, k ga vseen mal opazuješ. Mislim, da bi mogu opazovat nekoga pri delu neki časa, da se tam največ naučiš.*

**10. Na katerem področju ste pridobili največ kompetenc?**

*Iz faksa to, da je potrebno sodelovanje vseh udeležениh v problemu (A79), dobra komunikacija (A80) in ta neka drža sprejemanja ljudi (A81).*

**11. Na katerih področjih bi se želeli še izboljšati in kje bi lahko pridobili ta znanja?**

*Js zelo pogrešam psihološka znanja (A82), glede na situacije, s katerimi se trenutno srečujemo. Js sem se sicer šla potem še dodatno izobraževat, sem delala psihoterapijo otrok in mladostnikov, enoletni program (A83), ampak so ble spet to bolj drobtinice. Sej ponudb izobraževanj je kr neki, na temo anksioznosti, paničnih motenj (A84), potem je kr nekih dobrih knjig na to temo (A85), na tak način ta znanja pridobivam. Trenutno je te anksioznosti res veliko in iščem možnosti za izobraževanja, ampak bi blo potrebno celostno, dolgotrajno izobraževanje z izkustvenim učenjem (A86), ne nek dvodnevni šnelkurz. To bi mogl bit mal bolj integrirano, da bi lahko tut svoj službeni čas temu namenl (A87).*

**12. Kakšna je specifičnost vašega dela v primerjavi z delom drugih strokovnih profilov, ki so zaposleni v ŠSS?**

*V najinem delu ni takšne razlike (A88), razen tega, da ona tut opravlja pouka, js pa ne (A89). Dajem pa js velik poudarek na sodelovanje z vsemi (A90), tudi z zunanjimi ustanovami (A91), neka moja prednost je mogoče veliko praktičnega znanja (A92), medtem ko je ona bolj teoretično podkovana, med študijem nimajo toliko prakse.*

**13. Kakšen pomen pripisujete prisotnosti socialnega dela v ŠSS v srednji šoli?**

*Velik (A93), meni je dalo socialno delo velik enih uvidov v delo (A94). Meni se zdi pomembno, da so vsi ti profili prisotni v svetovalni službi, da se dopolnjujejo. Pomembno in potrebno se mi zdi, da se socialnega dela ne izpušča, ne izpodriva, ker ima veliko kvalitet za svetovalno delo (A95), dobro povezujemo tudi skupnost s šolo (A96).*

**14. Če bi vi sedaj na novo pisali Programske smernice, čemu bi, na podlagi vaših delovnih izkušenj v ŠSS, posvetili večji fokus, kaj bi dodali?**

*Men so Programske smernice dobro zastavljene, ampak so neobvladljive. Meni se zdi bistvo res delo z dijaki oziroma delo v razredu, z učitelji, starši, delo z ljudmi je bistvo, to bi mogu bit fokus (A97). Pa supervizija se mi zdi nujna za naše delo (A98).*

**15. Katera vsebina v Programskih smernicah se vam po vaših delovnih izkušnjah v ŠSS ne zdi tako relevantna, bi jo izpustili ali spremenili (in kako)?**

Js mislim sam, da je potrebno več ljudi (A99) in da se svetovalce v kakih pogledih razbremenijo (A100), da se spremeni normativ, da je več svetovalnih delavcev (A101).

## Intervju z osebo B

### 1. Katere naloge, ki so predvidene v Programskih smernicah za SS opravljate? Katerih ne?

Kar se nalog tiče, *opravljam vse, kar te smernice načrtujejo* (B1). Se pravi *center vsega je svetovalno delo v prvi vrsti z dijaki* (B2), *kot tudi s starši* (B3). V veliki meri vključimo tudi starše (B4), seveda odvisno od problematike oziroma od samega vzroka, zakaj sploh z dijakom vzpostavljamo nek pogovor. Zelo ključen del našega dela so tudi učitelji, ki so v velikih primerih ravno oni tisti, ki opazijo neko posebnost pri dijaku, največkrat so to učitelji razredniki (B5). Svetovalne delavke smo tudi deležne neki izobraževanj (B6), kar pomeni, da se redno, kolikor je le mogoče, udeležujemo izobraževanj, kjer smo deležne nekih novosti. Najpogosteje so to izobraževanja s strani ministrstva. In pa samih izobraževanj, ki so mogoče za nas zelo pomembne oziroma si želimo nekih novih znanj, pristopov, novih načinov, procesov pomoči, ki bi jih lahko v praksi tudi uporabljali pri delu z dijaki, starši, učitelji. Kar se tiče samega načrtovanja, seveda je naše delo ves čas načrtovano, ga načrtujemo sproti (B7), ker smo vezane na številne datume, na evalvacije, poročila (B8), ki jih moramo oddajati tako vodstvu šole kot tudi ministrstvu. Takrat moremo zbirati neke podatke (B9), jih posredovati dalje. Delamo z dijaki s posebnimi potrebami (B10), dijaki tujci (B11), načrtujemo pogovore z dijaki (B12), spremljamo njihov napredek (B13). Ni naloge, ki se je ne bi dotaknile, da je ne bi bilo zapisane v Programskih smernicah. So pa naloge, ki niso v Programskih smernicah in nam jih dodeli vodstvo šole.

### 2. Katere naloge še izvajate, poleg navedenih v Programskih smernicah?

Js sem dobila s strani ravnateljice nalogo, da *koordiniram promocijo šole* (B14), kar pomeni, da se povezujem z ostalimi osnovnimi šolami in skooriniram, kdo od naših zaposlenih bo šel na katero šolo. Časovno opredelimo, koliko časa bodo trajale delavnice, katere programe želijo, da se bolj podrobno predstavi, ali bodo šli dijaki zraven, ali bodo potrebovali opremo. *Skrbim tudi za dijaške izkaznice* (B15), js vzpostavim povezavo z našim dobaviteljem kartic.

### 3. Kdo še opravlja ŠSD in katere naloge opravlja?

V našem timu smo tri svetovalne delavke različnega kadra (B16), js sem socialna delavka in dve socialni pedagoginji (B17). Ena od sodelavk ima čez šolsko prehrano (B18), drugače pa je naše delo identično, v tem smislu, da nobena ne dela nič drugače oziroma da opravljamo enake naloge (B19).

### 4. Kako si razdelite področja dela?/Kdo določa, katere naloge pokriva katera svetovalna delavka in na podlagi česa?

Delo imamo razdeljeno tako, ker imamo več različnih šolskih programov, si potem razdelimo glede na programe in znotraj programov na letnike. *Js pokrivam recimo prvi in tretji letnik* (B20), *sodelavka drugi in četrti letnik* (B21), *tretja pa recimo programe nižjega poklicnega izobraževanja* (B22), ker v štiriletnem programu je absolutno več dijakov. Tako da si tudi znotraj programov razdelimo število dijakov, da pokrivamo enak delež (B23). Kadar je treba pisati poročila, jih običajno delata dve skupaj (B24), ker je s tem kar nekaj dela, *tretja pa prevzema potem ostalo delo takrat* (B25). *Dogovorimo se same, sproti, kakšno zadevo bo katera delala* (B26). Imamo vlko srečo, da nisem sama, *si s sodelavkama stalno pomagamo* (B27). Nam je tudi v vlko uteho, da lahko ena z drugo podelimo, kaj smo na nekem pogovoru predelale, imamo neke vrste intervizije znotraj tima, ker se ti lahko zgodi, da v nekem trenutku nisi ziher, če si prav odreagiru, al si dal vse od sebe, a bi lahko kakšen korak naredu

drugače. In ko se pogovoriš o tem z nekom, ki dela v enakem okolju, ve, kakšno je delo, je veliko lažje. Velik del našega dela posvečamo tudi temu, da se pogovorimo ena z drugo.

**5. Katere pristope in koncepte socialnega dela uporabljate pri izvajanju svojih nalog?**

*Koncept delovnega odnosa je tist prvi, pomemben, ki se ga dnevno poslužujem (B28). Dogovor je meni ključen, ker je lahko dijak na začetku zadržan, se ne odpre mogoče takoj, v dogovoru takoj določiva najini vlogi, koliko časa bo tisti trenutek pri meni, kdaj bo ponovno prišel, kako bo najino sodelovanje potekalo, s kakšnim namenom prihaja (B29). Pomembno mi je, da soustvarjama (B30), ker js nisem tista, ki bom pozdravila nekoga, ki ima težave, ampak boma oba vložila svoj delež v odnos. Js poskušam uporabljat njim bližnji jezik, sem pozorna, kakšne besede uporabljam (B31), iščem njihove moči (B32). Velikokrat se na pogovor ne moreš pripraviti, ker ti dijak potrka na vrata in se želi takoj pogovoriti, se pa vedno ti dijaki vračajo, kar pomeni, da se lahko v naslednji fazi, ko veš, da načrtuješ pogovor z njim, pripraviš in veš, kaj boš potipal, kaj boš vprašal, na kaj se boš osredotočil (B33). Pri vsakem pogovoru je potrebno tudi zapisati ta del, če pride kakršnakoli inšpekcija, moraš imeti pogovore tudi dokumentirane (B34). V tem primeru je potrebno imeti tudi soglasje iz strani samega dijaka in pa tudi starša (B35). Kadar se pelje pogovor v tej smeri, da bo otrok hodil dlje časa na pogovore, da res vzpostavima nek trajen oziroma časovno dlje trajajoči delovni odnos (B36). Staršev takoj ne vključujem v pogovor, ker velikokrat tega dijaki ne želijo in jim obljubim, da trenutno tega ne bom storila, če seveda to za dijaka ni ogrožujoče (B37). Če pa js vem, da je ogroženo njegovo življenje, takrat pa mu povem, da trenutno ne morem upoštevati te njegove želje in morem obvestiti nekoga (B38). Veliko obveščam učitelje, da vedo, da imajo dijaki neke težave, da lažje razumejo njihovo obnašanje in skupaj iščemo način, kako bomo v procesu pomoči pomagali dijaku (B39). Se pa opremo tudi na širšo socialno mrežo, ne sodelujemo samo znotraj šole (B40).*

**6. Kako se razlikujejo vaši pristopi glede na področje delovnih nalog?**

*V komunikaciji (B41). Dijaku poskušam priti jaz naproti na tak način, da js nisem avtoriteta, ampak sem nekdo, s katerim se lahko sproščeno, lagodno pogovarja. Nisem starš, ki ga bo kaznoval (B42), sem njegov zaupnik, sogovorec. Tako da najin odnos, ne bom rekla, da je prijateljski, je pa zagotovo prilagojen temu, da se dijak dobro počuti v času najinega pogovora (B43). Ni moj cilj, da bi povedala, kaj mora narediti, moj cilj je, da on sam pride do tega spoznanja, kaj je prav. Da skupaj z mojo pomočjo pride do cilja, na kakšen način si bo pomagal (B44). S starši je komunikacija čisto drugačna, je pa odvisna od same problematike oziroma samega vzroka, zakaj jaz prihajam v stik s staršem. Če se on obrne na nas, ker potrebuje pomoč, je zagotovo način dela in proces čisto drugačen, kot če js pristopim in prva vzpostavim stik s starši, ker bi želela pomagati njegovemu otroku (B45). Pri analizah pa recimo gre za čisto administrativno delo (B46).*

**7. Kako se izvajanje vaših nalog sedaj razlikuje od izvajanja pred epidemijo COVID-19?**

*Osebnega stika z dijaki nismo več imeli (B47), z učitelji smo ga imeli preko kamere, smo se vidli in slišali (B48). Z dijaki pa je v veliki meri sami pogovori, samo svetovanje potekalo na čisto drugačen način, kot če bi imela pogovor iz oči v oči (B49). Ko je bil čas za karierno svetovanje četrtnim letnikom, sem zelo, zelo veliko časa porabila, da sem oblikovala dopis oziroma kak bi rekla temu, nek popotnik, kako priti do vseh možnih informacij (B50). Res sem raziskala vse možne načine, da bi predstavila, kje vidijo določene podatke, kako si preračunajo točke. To smo prej delal v*



razredu in so me lahko sproti vprašal, če jim kej ni blo jasn. Samo svetovanje in karierno svetovanje in same težave, s katerimi so se dijaki soočal, smo opravljal na tri načine. Js sem dala otrokom možnost, da se sami odločijo, kako si želijo priti v stik z mano. *Preko maila, da mi napišejo pa jim js odpišem nazaj* (B51), lahko so se odločili, da *se slišimo preko teamsa, lahko se slišimo in vidimo* (B52) in kot tretja opcija je bila, da *sem jim dala svojo številko in so me poklicali oziroma sem jaz njih* (B53). Je bilo pa čisto odvisno od situacije. *Težave v tem obdobju psihičnega izvora so bile med dijaki toliko večje* (B54), *sploh med dijaki, ki so že prej imeli težave, sploh v družinskem okolju in so zdej morali biti zaprti za štirimi stenami s svojo družino in se z njimi vsak dan gledat, veliko staršev je bilo doma in takšni dijaki so zelo trpeli* (B55). *Zato smo se dogovorili, da se slišimo takrat, ko je njim ustrezalo* (B56). Ker če so bili starši doma, se niso mogli pogovarjat, takrat smo se dogovorili, da mi napišejo in jim jaz napišem nazaj, ali da grejo na sprehod in se preko telefona takrat pogovorimo. *Tako da nisem mela osemurnega delavnika, tu smo delale tudi pozno v noč* (B57), ko so šli starši spat, da so otroci lahko prišli na računalnik in mi napisal pa sem jim čim hitrej odpisala nazaj. *Ta sistem dela je bil izjemno naporen* (B58).

**8. Katere kompetence, znanja za delo v ŠSS ste osvojili tekom študija na Fakulteti za socialno delo?**

Razen vzpostavljanja samega delovnega odnosa (B59), nič drugega. Edino sem dobila izkušnje, *kako z uporabnikom vzpostaviti proces pomoči, kako steče pogovor, kaj so tisti koraki, ki bi se jih naj v pogovoru z uporabnikom držala* (B60). Vse ostalo pa tekom delovnega mesta.

**9. Katere kompetence, znanja ste osvojili na delovnem mestu v ŠSS in na kakšen način?**

*Zakonodaja. Celoten Zakon o vzgoji in izobraževanju, od pravilnikov do samega načina dela* (B61). Tukaj je tuk ena papirologije, ki jo morš obvladat. Recimo *področje dela z dijaki s posebnimi potrebami* (B62), *z dijaki tujci* (B63), *nadarjeni dijaki* (B64). Take specifike.

**10. Na katerem področju ste pridobili največ kompetenc?**

Mogoče ravno to, *kako vzpostaviti nek komunikacijski vzorec med starši in dijaki* (B65). So družine, ki se doma nikoli niso pogovarjale in delamo na tem, kako naj mladostnik, ki si pa želi pogovora, vzpostavi nek pogovor s svojo mamo, na kakšen način, kdaj. Se mi zdi, da je veliko blo tut primerov, da *smo mogl opolnomočiti starše* (B66), da se opogumijo in vzpostavijo pogovor s svojim otrokom. Velikokrat so zelo zaskrbljeni in nesuvereni, ker je velikokrat za njih to nekaj čisto novega. Tako da to, *kako vzpostaviti nek pogovor* (B67).

**11. Na katerih področjih bi se želeli še izboljšati in kje bi lahko pridobili ta znanja?**

*Ogromno je mladostnikov, ki imajo veliko težav, tudi psihične, imajo cel kup enih napadov pa nismo tekom študija rekli o paničnih napadih čisto nič. Paničnih napadov je pa danes ojoj. To bi mi zelo koristilo* (B68), *da bi vedla iz študija ven, kako pristopiti* (B69), ne pa da sama raziskujem. Potem *kam otroka nekam usmerit, če ima neko težavo* (B70). Veliko staršev se obrača na nas, da je zdravnik predlagal za dijaka psihologa, ampak čakalne dobe so šest mesecev in prosijo, da se v tem času js z njim pogovorim. Ampak teh otrok je tok, da bi lahko samo to delala. Js se lahko enkrat na teden recimo z njim pogovorim, ampak velikim to ni dovolj. *Kam jih naj potem usmerim, če obstajajo kake nevladne organizacije, da bi z mladostniki vzpostavljali proces pomoči, te informacije* (B71). Tudi zdravstveni domovi rečejo, dejte vi delat z njim, ker pri nas še ne bo prišu na vrsto. *Da bi bli recimo s starni fakultete malo bolj mogoče ozaveščeni, malo več kompetenc dobil* (B72), *kako delati z dijaki z določenimi težavami v duševnem zdravju* (B73). *Na primer motnje hranjenja* (B74), *samomori* –

*kako pristopit v pogovor z dijakom, ki ima samomorilne misli. Kakšni bi bili koraki, ki bi obrodil neke sadove v tem smislu (B75). Vem, da je vsak dijak otrok zase, ima specifično ozadje, ne moreš imet recepta, imaš pa lahko neke pristope za določeno področje, kako, na kakšen način, s kakšnimi orodji pristopit dijaku, da se ne bo ustrašu, se ne bo zapru, da mu bo odleglo, kakšne so besede, ki ga opolnomočijo v teh situacijah. To so tematike, s katerimi se dnevno srečujemo pa jih iz strani fakulteti nismo pridobil. Fajn je, da se lahko na fakulteti preizkusiš v igri vlog na področju dela z mladimi (B76). Na tem bi moglo bit več poudarka že v začetnih letnikih, ne samo na modulu, da bi nam predstavili neke pristope, neko problematiko, ki se najpogosteje pri mladih pojavlja in kako delat s takšno populacijo. Najpogosteje se zde obracam na nevladne organizacije za pomoč (B77), ki imajo pri nas zelo poslušna ušesa. Velikokrat v okviru aktiva svetovalnih delavk povabimo enega strokovnjaka, ki bi ga me želele slišat, da nam poda neka znanja, ki bi jih lahko me potem v praksi z dijaki uporabljale (B78).*

**12. Kakšna je specifika vašega dela v primerjavi z delom drugih strokovnih profilov, ki so zaposleni v ŠSS?**

*Načeloma ni razlik (B79), ker smo si tukaj enake. Sama zakonodaja, Programske smernice nas ne razdeljujejo po profilih. Mogoče edino, kar lahko js manj opravljam kot druge svetovalne delavke, je dodatna strokovna pomoč. Tu smo socialni delavci stran odvzeti (B80). Žal nas je tako malo socialnih delavk v srednji šoli, da ne vem, če bi bile dovolj močne, da bi lahko pridobile še to vlogo, da bi lahko to opravljale. Lahko se zgodi, da socialnega delavca hitro povežejo s centrom za socialno delo (B81).*

**13. Kakšen pomen pripisujete prisotnosti socialnega dela v ŠSS v srednji šoli?**

*Zagotovo je socialno delo neki drugačnega, ker mam js drugačne pristope, ki sem jih se naučila oziroma ponotranjila s strani mojega študija (B82), medtem ko kolegice lahko imajo drugačne. Na ta način lahko js podelim svoja videnja, svoje načine z njimi in seveda jim dam nek širši pogled, način, kako lahko odreagirajo (B83), enako lahko js pridobim od njih. Pogosto je v socialno delo uperjeno več negativizma kot pozitivizma, ker imajo dijaki slabe izkušnje s socialnimi delavkami iz osnovne šole, ki so morda še bolj iz stare šole in nimajo tako mehkih pristopov in si dijaki ne upajo priti k meni. Ko pa pridejo in jih vprašam za evalvacijo, za mnenje, kako je bilo, pa so vsi navdušeni, da se je bilo fajn pogovarjat (B84).*

**14. Če bi vi sedaj na novo pisali Programske smernice, čemu bi, na podlagi vaših delovnih izkušenj v ŠSS, posvetili večji fokus, kaj bi dodali?**

*Zelo pogrešamo supervizijo (B85), sicer te smernice pravijo, da bi naj imeli supervizijo, ampak ne pridejo v realizacijo. Nujno bi tudi potrebovali več časa za delo z dijaki (B86).*

**15. Katera vsebina v Programskih smernicah se vam po vaših delovnih izkušnjah v ŠSS ne zdi tako relevantna, bi jo izpustili ali spremenili (in kako)?**

*Najprej bi bilo potrebno, da je na vsaki šoli zaposlen več kot en svetovalni delavec (B87), ker bi na ta način bili mi manj obremenjeni. V tem smislu bi se lahko več posvečali samim pogovorom, samim dijakom, njihovim težavam, kot pa dejansko vsej papirologiji, ki nas vleče. Ven bi dala vsa ta poročila, ki jih moramo pisat na ministrstvo, ker je to res zelo velik administracije (B88). Programske smernice so napisane zelo na splošno, ni nič oprijemljivega, na kar bi se svetovalni delavec lahko oprl (B89). Bilo bi v veliko, veliko pomoč nekomu, ki začnjenja z nule delo v svetovalni službi, da ima nekaj, na kar se lahko opre, da osebo vodi, da se izobrazí. Programske smernice ti dajo neko idejo, kaj vse delo zajema, ampak ni pa nekega priročnika, ki bi svetovalnemu delavcu zelo jasno določila na primer v mesecu maju je potrebno oddati*

*poročila za to pa to, potrebno je vnesti te pa te podatke (B90). Programske smernice so samo neka navodila, ni pa nikjer napisano, kje najdemo te informacije, na kaj se lahko opremo, kdo nam tukaj pomaga, s čim si lahko sami pomagamo (B91). Tako da ko začneš z delom tu, plavaš. Tako da niso neko težko orodje, s katerim lahko opravljamo. Vemo, da moramo te naloge izvajati, ne vemo pa kdaj in kako, na kakšen način.*

## **Intervju z osebo C**

### **1. Katere naloge, ki so predvidene v Programskih smernicah za SS opravljate?**

#### **Katerih ne?**

*Ogromno je svetovalnega dela z dijaki, učitelji, starši (C1). Sodelujemo pri pripravi letnega načrta, poročila (C2). Izvajamo vpis (C3), poklicno orientacijo (C4). Js drugače še delam koordinacijo učne pomoči (C5), malce urejam, subvencije pa to (C6). Pa srečanja za starše mam (C7). Zdej med delom na daljavo smo dale anketo, če bi se obrnil v primeru stiske na svetovalno službo (C8). Kr vse izvajam (C9).*

### **2. Katere naloge še izvajate, poleg navedenih v Programskih smernicah?**

*Naročam dijaške izkaznice (C10) pa izobraževanje odraslih urejam (C11).*

### **3. Kdo še opravlja ŠSD in katere naloge opravlja?**

*Smo tri svetovalne delavke (C12). Ena je socialna pedagoginja, dve sma pa socialni delavki (C13). Ena mogoče bolj prevzema štiriletne programe (C14) in ma čez poklicno orientacijo (C15). Smo pa zdej dobile še eno socialno delavko/psihoterapevko in eno socialno pedagoginjo, ki nista v svetovalni službi (C16), ampak pomagata dijakom, ki so v nižjem poklicnem izobraževanju (C17).*

### **4. Kako si razdelite področja dela?**

*Koordinacija je moja (C18), drugače pa ni, da bi si zlo striktno razdelile (C19).*

### **5. Kdo določa, katere naloge pokriva katera svetovalna delavka in na podlagi česa?**

*Js sem prevzela koordinacijo od tiste, ki je šla na porodniško (C20), drugače pa se sproti dogovarjamo (C21), pomagamo si (C22).*

### **6. Katere pristope in koncepte socialnega dela uporabljate pri izvajanju svojih nalog?**

*Etika udeležnosti (C23), delamo izvirne delovne projekte pomoči (C24), dijak je vedno prisoten, ko sprejemamo kakršnekoli dogovore o njem (C25). Moja želja je, da dijak sam oblikuje, kar napišemo (C26). Vedno iščem in krepim njihova močna področja (C27). Vzpostavljanje odnosa je tako osnova, na tem vse gradiš (C28). Pomembno je sodelovanje s starši (C29).*

### **7. Kako se razlikujejo vaši pristopi glede na področje delovnih nalog?**

*Se ne (C30), vedno najprej vzpostavim odnos (C31) in se prilagajam posamezniku, ne glede na to, kdo je (C32).*

### **8. Kako se izvajanje vaših nalog sedaj razlikuje od izvajanja pred epidemijo COVID-19?**

*Zdej je mogoče več odredb, več učnih težav (C33). Samo delo je pa isto (C34). Na daljavo je blo težje stik vzpostaviti (C35), s tistimi, ki pa si kontinuirano delu, je blo pa malo lažje, ker si lažje z njimi delal iz tedna v teden, ker ni blo tolik teh sprotih stvari (C36). Je bil pa ožji ta krog dijakov, ki si jih dosegel (C37). Smo jih pa vse v marcu enkrat poklicale (C38).*

### **9. Katere kompetence, znanja za delo v ŠSS ste osvojili tekom študija na Fakulteti za socialno delo?**

*Men se zdi, da ti naš faks da predvsem neko širino (C39). Zlo se mi zdi pomembna ta odprtost za vse, neobsojanje (C40).*

**10. Katere kompetence, znanja ste osvojili na delovnem mestu v ŠSS in na kakšen način?**

*Fleksibilnost skozi delo (C41). Sem vidla, da ne morem vsega načrtovat vnaprej, moreš it s tokom in se prilagodit (C42).*

**11. Na katerem področju ste pridobili največ kompetenc?**

*Preko izkušenj delo s starši (C43), ta del mi je bil zahteven. In avtonomnost, moreš bit suveren pri delu (C44).*

**12. Na katerih področjih bi se želeli še izboljšati in kje bi lahko pridobili ta znanja?**

*Se mi zdi, da mi manjka mal znanja pri delu s tem dijaki, ki imajo motnjo v duševnem razvoju, ker mi je težje vodit pogovor (C45). Sem že razmišljala, da bi šla na Pedagoško fakulteto na izpopolnjevanje specialno pedagoško, kej v tej smeri (C46).*

**13. Kakšna je specifična vašega dela v primerjavi z delom drugih strokovnih profilov, ki so zaposleni v ŠSS?**

*Ni neke razlike (C47).*

**14. Kakšen pomen pripisujete prisotnosti socialnega dela v ŠSS v srednji šoli?**

*Se mi zdi, da damo neko širimo, se ne fokusiramo zgolj na eno področje, upoštevamo kontekst (C48). Zlo pomembno nam je sodelovanje s starši, s skupnostjo (C49).*

**15. Če bi vi sedaj na novo pisali Programske smernice, čemu bi, na podlagi vaših delovnih izkušenj v ŠSS, posvetili večji fokus, kaj bi dodali?**

*Js bi dala velik večji fokus na delo z dijaki, pa tudi s starši in učitelji (C50).*

**16. Katera vsebina v Programskih smernicah se vam po vaših delovnih izkušnjah v ŠSS ne zdi tako relevantna, bi jo izpustili ali spremenili (in kako)?**

*V bistvu ma vse svoj pomen (C51), bi samo spremenila odstotke, koliko časa je namenjeno kiremu področju (C52).*

**Intervju z osebo D**

**1. Katere naloge, ki so predvidene v Programskih smernicah za SS opravljate? Katerih ne?**

*Večina moje zaposlitve je koordinacija dela z dijaki s posebnimi potrebami (D1), v sklopu tega pokrivam skoraj vse naloge iz Programskih smernic, ne delam pa z ostalimi dijaki (D2). Pišem letni delovni načrt za del dijakov s posebnimi potrebami (D3), ker mi smo šola, kjer je teh dijakov s posebnimi potrebami res veliko. Pišem, delam in evalviram ta letni načrt (D4). Večji del mojega dela je prilagajanje mikro in makro okolja dijakov s posebnimi potrebami (D5), in sicer se trudim, da ne bi le dijaka prilagajala okolju, ampak da tudi okolje prilagajamo dijakom s posebnimi potrebami. Tu sodelujem s celotnim učiteljskim zborom (D6), ki so bolj starega kopita in težje prilagajajo okolje, pristope, metode, tako da je moje delo namenjeno neki mediaciji med dijaki, njihovimi potrebami, učiteljskim zborom in starši (D7). Ves čas manevriram med temi potrebami, možnostmi in skušam pač neko problematiko približat učiteljem, da tudi njim širim polje znanja, razumevanja (D8), in hkrati možnosti, da prilagajajo sam proces dijakom s posebnimi potrebami (D9). Oni malo težje razumejo, da ta trend posebnih potreb, ne da narašča, ampak da jih vidimo in jim damo nek prostor. Oni vidijo samo trg in trg zahteva določenega delavca in zdej, če ma ta delavc primanjkljaj, ni za na trg in ga je škoda, da ga sploh izobražujemo, če na hitro karikiram. Tko da svojo vlogo vidim, da jih izobražujem, kaj primanjkljaji pomenijo, kako določene motnje dijaka ovirajo in kje so dijakovi potenciali (D10). Sodelovanje s starši je ogrožen del mojega dela (D11), v obliki individualnih pogovornih ur (D12), kakšnih skupinskih delavnic, predavanja (D13), sodelujem na roditeljskih sestankih (D14), jih povezujem z zunanjimi institucijami (D15), to je velik del mojega dela. Js sem staršem ves čas dosegljiva (D16). Ogromno je individualnega*

*in skupinskega dela z dijaki s posebnimi potrebami (D17). Poskušam jih združevati v take neke neobvezne in neformalne oblike, ne vem, učenje učenja (D18), potem meli smo take debatne zadeve (D19). Precejšen del je svetovalno delo z dijaki in s starši (D20). Mnogo staršev je tako neopremljenih prov z življenjskimi kompetencami in pa tudi z informacijami, težko se znajdejo v tem svetu birokracije. Js za vsakega dijaka pripravim tudi individualiziran načrt v sodelovanju z učiteljskim zborom, dijakom in starši (D21) in ga tudi evalviram (D22). Veliko dijakov prihaja iz socialno šibkejših ozadij in je veliko povezovanja s centri za socialno delo, prav zaradi družinskih dinamik (D23). Absolutno reagiram tudi, ko se zgodi kaka ekonomska stiska (D24). Ne sodelujem pri poklicni orientaciji tako načrtno (D25), da bi odhajala v razred, kot moja kolegica, se pa z vsakim dijakom s posebnimi potrebami, ki načrtuje nadaljevanje izobraževanja, usedom z njim in njihovimi starši, jih povežem s svetovalnim delavcem na želeni šoli in seznanim s postopkom pridobitve ponovnega statusa dijaka s posebnimi potrebami. Tako da kar se tiče te poklicne orientacije, je to bolj moje delo, da poskrbim, da začne dijak nadaljevanje izobraževanja ponovno s statusom in potrebnimi prilagoditvami (D26). Analitičnega dela je bolj malo, opravljam tiste analize, ki jih od mene zahteva ministrstvo (D27).*

**2. Kaj je razlog, da teh nalog ne opravljate?**

*Js opravljam samo delo, ki se navezuje na dijake s posebnimi potrebami, ker sem koordinatorica dela z dijaki s posebnimi potrebami (D28), ostalo pa je delo sodelavke (D29).*

**3. Katere naloge še izvajate, poleg navedenih v Programskih smernicah?**

*Ogromno je nekega birokratskega dela (D30), drugače pa bi verjetno vsako stvar lahko umestila v kakšno točno Programskih smernic.*

**4. Kdo še opravlja ŠSD in katere naloge opravlja?**

*Poleg mene je zaposlena še ena svetovalna delavka (D31), pedagoginja (D32), ki opravlja vse naloge, ki so predvidene v Programskih smernicah (D33).*

**5. Kako si razdelite področja dela?/Kdo določa, katere naloge pokriva katere svetovalna delavka in na podlagi česa?**

*Skozi vse te smernice se midve sprehajava skupej, s tem da js pokrivam tisti del, ki se tiče dijakov s posebnimi potrebami (D34). Postopek vpisa recimo v celoti pokriva ona (D35), js pa sodelujem, če gre za dijaka s posebnimi potrebami (D36), ampak evidenčni, birokratski postopek pa vodi ona (D37). Določeno je pa prav v mojem delovnem mestu, jaz sem koordinatorica svetovalna delavka (D38), ona pa samo svetovalna delavka (D39). Imava pa tudi nek interni dogovor, če se zgodi, kakšen konflikt med dijakom s posebnimi potrebami in dijakom brez posebnih potreb, sodelujeva obe (D40). Karkoli se dogaja z dijakom s posebnimi potrebami, sem js vključena zraven. In če se pri nekem dijaku, ki nima posebnih potreb, pokažejo neke težave, primanjkljaji, js pol sodelujem zraven, čeprav mogoče nima odločbe (D41).*

**6. Katere pristope in koncepte socialnega dela uporabljate pri izvajanju svojih nalog?**

*Z dijaki sodelujem od začetka šolskega leta do konca (D42), imam zastavljeno, da se z vsakim srečam nekje dvakrat na mesec, če ni kašnih odklonov (D43). Vedno se odzivam na sprotno problematiko (D44). Glede na število dijakov je skoraj nemogoče, da bi z njimi srečevala tedensko, to je neizvedljivo, ker so normativi taki, da nam tega ne omogočajo. Cilje je, da se z vsakim vsaj vidim ene dvakrat na mesec, da preverim, kako je. Skupaj z njimi naredim individualiziran načrt (D45), kar mi vzame veliko časa, ker je v pomoč vsem, ki z dijakom delamo in dijaku samemu, da ve, kje ima neke primanjkljaje, kakšne prilagoditve so možne, ki bi mu olajšale te primanjkljaje oziroma da lahko te primanjkljaje preseže. Ko vzpostavljam nek odnos z dijakom se*

*skušam odreči neki poziciji, da vem in nekemu predvidevanju, kaj se je zgodilo, al pa kaj je krivo, da se nekaj dogaja (D46), ampak je moj prvi korak vedno ta, da dam dijaku besedo, kaj se je zgodilo (D47). Ko on ubesedi težavo, ko definira, kaj se dogaja, potem pogledama, kaj je zelen razplet oziroma rešitev (D48) potem pa vmes načrtovanje korakov do tja tudi želim, da je to njegovo delo, da je on tisti, ki kreira te korake (D49). Ves čas previrjam, če ga prav razumem, da ubesedim njegove besede in da previrjam, al sem prov razumela, da je komunikacija jasna in tekoča, da ne dela enih zaključkov oziroma da previrim če so ti zaključki tudi njegova resnica (D50). Mnogo dijakov s posebnimi potrebami ima visoka, včasih nerealna pričakovanja oziroma predstave o svojih sposobnostih in zmožnostih in mnogokrat jih pri teh nerealnih predstavah podpirajo tudi starši, tako da svojo vlogo vidim tudi v tem, da jih mogoče malo prizemljim, ma ne, da bi želela komu kratit nek potencial oziroma kratit neko željo po nadaljevanju šolanja, bolj zato, ker imam nek drugačen vpogled, koliko dijak zmore in kaj neka šola, kamor si želi, zahteva (D51). Tako da zbalansiram te njihove želje z zahtevami, ki jih neka šola ma in da mogoče najdemo neko srednjo pot (D52).*

**7. Kako se razlikujejo vaši pristopi glede na področje delovnih nalog?**

*Definitivno se (D53). Za vsem delom stoji to, kar sem naštela prej, ampak imam en način komuniciranja s starši, en način komuniciranja z učitelji, z dijaki (D54) in znotraj tega tudi vsakemu posamezniku prilagodim komunikacijo (D55). Toliko kot je uporabnikov, toliko različnih pristopov moram zajet. Najbolj je občutljivo delo s starši, za njimi z učitelji (D56), dijaki so še najbolj odprti, še najbolj dovzetni, še najbolj sodelovalni v bistvu.*

**8. Kako se izvajanje vaših nalog sedaj razlikuje od izvajanja pred epidemijo COVID-19?**

*Naloge so ostale iste (D57), samo da smo jih začeli izvajati na daljavo (D58) in da je daljavo prinesla predvsem spoznanje o tem, da daljavo pomeni tudi precej več časa za isto nalogo (D59). Na daljavo smo za isto nalogo rabili veliko več časa kot v živo. Poleg tega je naloge težje izvajati (D60), ker če kje, pa v svetovalni službi in absolutno v socialnem delu potrebuješ osebni stik in ti ga računalnik, telefoni in vse te aplikacije okrnijo (D61). Tko da so za moje pojme naloge precej težje. Izvajanje nalog v času epidemije je bilo zame težje. Komunicirat s starši – težje (D62). Kljub temu, da smo se trudili delati skupinsko (D63), je že sama ta ovira, ki jo prinašajo te naprave in aplikacije, ko se nekdo odklopi, nekomu ne dela zvok, to tko ruši skupinsko dinamiko (D64), da je bilo zelo naporno, sem se veselila ponovnih stikov v živo. Je tudi težje zaznavati stiske pri dijakih (D65). Stisk je bilo več (D66), težje jih je bilo zaznavati. Težje je bilo tudi ugrizat (D67), ker so bili dijaki ujeti v domače okolje, ki včasih pomeni največjo grožnjo. Šola mnogokrat pomeni edini varen umik al pa neko stalnost, rutino, to prinese občutek varnosti in nekateri dijaki so bili zato kr oropani (D68). Stik sem z dijaki vzpostavila preko moje osebne številke (D69), ker smo bili popolnoma neopremljeni (D70). Isto z njihovimi starši. Potem smo imeli izobraževanja, spletne učilnice (D71), smo se bolj pripravili (D72), smo tudi v spletni učilnici imeli pogovorne ure (D73). Potem sem si tudi jaz postavila neke meje (D74), sem si uokvirila delovni čas, ki si ga v prvem valu nisem mogla, sem delala cel dan (D75). V prvi vrsti so bile tudi največje stiske zaradi nepoznavanja računalnika, tehnologije, uporabe tehnologije (D76). Potem pa tisti dijaki, ki potrebujejo več osebnega stika, so zmanjkovali, so se zgubljali, so meli hude stiske, ker se nismo mogli sami spraviti k delu (D77). Nekaterim pa je ustrezalo, tistim, ki imajo težavo z večjo skupnostjo, vzpostavljanjem in vzdrževanjem socialnih stikov (D78). Povečalo pa se je nekih družinskih zadev in dinamik. Tisti, ki so že prej živeli v družinah, kjer so bili odnosi*

*neurejeni, je epidemija to še spotencirala še bolj (D79). In pa mnogo učnih težav (D80), ker je bilo več samostojnega dela (D81).*

**9. Katere kompetence, znanja za delo v ŠSS ste osvojili tekom študija na Fakulteti za socialno delo?**

Kar je meni najbolj ostalo in se mi zdi tipično socialmodelovsko in mogoče ni toliko pedagoško, je, da *se trudim vzpostaviti in vzdrževati odnos, spoštovati ta odnos (D82), da se večkrat trudim spomniti, da je dijak ekspret iz izkušenj (D83), temu se trudim vračati in iz tega stališča delovati. Se odrečem poziciji moči (D84), da je dijak tisti, ki ubesedi in načrtuje korake, cilje (D85). Iščem moči in v znamenju tega opolnomočenja iščem, v čem je dober, kaj je tisto, kar ga lahko dvigne (D86). Da se ne ukvarjam ves čas okoli primanjkljajev (D87), to je tipično bolj pedagoško, še bolj specialnopedagoško, da skušamo sanirati to, kar mu manjka. Socialmodelovsko pa bi rekla, da iščemo tisto, pri čemer je dober in skušamo tisto krepiti, da mogoče preseže neke primanjkljaje (D88). Meni je študij dal neko širino, da zmorem recimo en drugačen pogled (D89), koker ga mogoče vidim pri svojih sodelavcih. Vidim, da mi ni domače, da se ljudi predalčka, da se jih ne označuje na podlagi nekih odločb, ne delujem iz tega stališča etiketiranja, da mi je pomemben človek in kaj prinaša v ta najin odnos svetovalni (D90). Socialno delo mi je sigurno dalo tudi to kompetenco komunikacije (D91), skupinskega dela (D92), individualnega dela (D93). Zelo ljubo in drago mi je, da se trudimo z dijaki ves čas ubesedit neke želene izide (D94), na to sem še kar pozorna. Da raziskujem z dijakom, kaj so njegovi zeleni razpleti (D95). Sem občutljiva, tenkočutna za stiske, za prepoznavanje stisk in ustrezno ravnanje, ko te stiske prepoznam (D96). Šolski, pedagoški sistem je tu spet drugačen in predvideva drugačne korake, ki smo se jih mi na faksu učili, je bolj strikten, kar me malo utesnjuje. Ostalo mi je tudi *refleksija mojega dela, da se vprašam, kako sem s svojim delom zadovoljna, kaj si še želim nadgraditi, se še naučiti, mi kar odpira ene poglede na to, kaj mi še manjka, kje bi še lahko rastla (D97). Pa meni je ful dragocen jezik socialnega dela (D98), si pa želim, da bi ga bolj ohranjala in upoštevala. Strašno dragocena je tudi specifična naše fakultete, da imamo toliko prakse, ko se enkrat znajdeš na delovnem mestu, pride zelo prav (D99).**

**10. Katere kompetence, znanja ste osvojili na delovnem mestu v ŠSS in na kakšen način?**

Fakulteta nas je zelo slabo ali skoraj nič opremila z znanjem o motnjah v razvoju, o tem, kaj določeni primanjkljaji prinašajo, kako jih presegati, kakšne so recimo tehnike, pristopi, kako k določeni razvojni motnji pristopiti, kar je logično, ker je druge vrste študij, ampak to mi je pri delu manjkalo. Tako da *me je delovno mesto prisililo, da sem začela raziskovati in vsebino in zakonodajo s področja posebnih potreb, se pravi razumevanje različnih motenj, razumevanje nekih načinov pomoči, prilagoditev (D100).* To mi je dalo to mesto, ki jih prej nisem mela.

**11. Na katerem področju ste pridobili največ kompetenc, znanj?**

Rekla bi, da je moja prednost mogoče *spretnost komunikacije (D101)* in neko *skupinsko delo (D102)*, to se mi zdi, da mi gre kar dobro od rok. Zmorem kar dobro ubesedit stvari in zmorem dobro vzdrževati skupinsko dinamiko pri skupinskem delu (D103).

**12. Na katerih področjih bi se želeli še izboljšati in kje bi lahko pridobili ta znanja?**

Še zdej si želim, da bi področje motenj v razvoju bolj razumela, več znala, to mi manjka (D104). Bi mogla en študij dati čez (D105), da bi te stvari razumela in da bi zares lahko rekla, da sem kompetentna. Zdej to poznam površinsko, prej nisem poznala nič. *Mogoče mi neki znanja in kompetenc primanjkuje pri delu s starši (D106), predvsem pri komunikaciji s starši (D107), to bi si želela okrepiti.* Najbolj optimistično

bi blo, če bi se vpisala še na kakšen študij, bi blo strašansko koristno. Al pa *vsaj kako to enoletno neformalno izobraževanje, malo bolj kompleksno, malo bolj poglobljeno na Pedagoški fakulteti* (D108). Pa tut sicer teh neformalnih izobraževanj, usposabljanj je ogromno, bi mogla malo bolj pobrskat. *Vir znanj in nasvetov je zame tudi moja sodelavka* (D109).

**13. Kakšna je specifika vašega dela v primerjavi z delom drugih strokovnih profilov, ki so zaposleni v ŠSS?**

Js bi rekla, da je njena uokvirjenost in *mogoče moja širina* (D110). *Socialno polje socialnih servisov, katere pomoči se je možno poslužiti zunaj šolske sfere je njej zelo tuje, meni pa ne* (D111). *Imam dost oprijeljivega, praktičnega znanja* (D112), medtem ko je sodelavka bolj teoretično opremljena.

**14. Kakšen pomen pripisujete prisotnosti socialnega dela v ŠSS v srednji šoli?**

*Velik* (D113), ma je najbolj podcenjen, pogrešljiv, najbolj nebodigatreba, ker je pomanjkljivost našega poklica, da smo tko nedefinirani. Vsega po malem znamo, ne znamo pa povedati, kaj je tisto, kar dobro znamo. *Adut socialne delavke je, da nas strašansko dobro opremi s sprejemanjem drugačnosti* (D114), ker so ostali zelo podvrženi predalčkanju, etiketiranju. Mislim, da je socialna delavka tista, ki more bit zgled tega, da sprejema in da je tista prva odprta za drugačnost in to pogrešam pri svojih kolegih. In to, da *ostajamo na ravni tistih, s katerimi delamo, ga doživljamo kot sebi enakega* (D115). *Nisem js tista, ki nekaj ve in zna in bom ponudla rešitev, ampak je tukaj on tisti enakovreden* (D116) in to tut pogrešam pri kolegih šolnikih.

**15. Če bi vi sedaj na novo pisali Programske smernice, čemu bi, na podlagi vaših delovnih izkušenj v ŠSS, posvetili večji fokus, kaj bi dodali?**

Če čemu, *bi dala js poudarek nekemu individualnemu delu z dijaki* (D117), da bi za to bilo več časa, več prostora, več sredstev, več posluha. Se mi zdi, da nas zakonodaja, normativi in mogoče tudi Programske smernice na nek medvrstični način silim, da se odrekamo individualnemu delu, tako da js bi to postavla na piedestal. *Dala bi večji poudarek, da se svetovalni delavec izobražuje, da bi vodstvo imelo obvezo pošiljat svetovalne delavce na izobraževanja* (D118).

**16. Katera vsebina v Programskih smernicah se vam po vaših delovnih izkušnjah v ŠSS ne zdi tako relevantna, bi jo izpustili ali spremenili (in kako)?**

*Dala bi manj analitičnega dela* (D119), *manj administrativnega dela* (D120).

## **Intervju z osebo E**

**1. Katere naloge, ki so predvidene v Programskih smernicah za SS opravljate? Katerih ne?**

*Karierna orientacija* (E1), *duševno zdravje dijakov* (E2), *vse, kar je v smernicah* (E3). *Tudi te razvojno-analitične naloge delam* (E4), *recimo analizo vpisa delam, vsipa, prepisa* (E5), *vse v zvezi z vpisom v prvi letnik* (E6), *vse v zvezi z vpisom naprej na fakultete* (E7). Vsega po malem. *Učenje učenja delamo v oddelkih med kakšno razredno uro* (E8), *dijake s posebnimi potrebami mam, z njimi delam* (E9), *delam individualizirane programe* (E10). *Sodelovanja s starši je dosti* (E11), *delam z nadarjenimi dijaki* (E12), *tu spremljam dosežke dijakov* (E13). Pri nas izstopa nekoliko bolj karierna orientacija in *delo z dijaki v oddelkih* (E14), drugače pa ni področja, ki ga ne bi opravljala. Tu je tudi *seveda delo z učitelji* (E15), *z vodstvom šole sodelujem* (E16), *tematske razredne ure imam* (E17), *kakšne delavnice* (E18). *Kdaj imam kakšno izobraževanje* (E19). *Največ dela je z dijaki* (E20) in *pa administrativnega dela* (E21). *So določene statistike, poročila* (E22), ki jih je treba opraviti. *Na začetku leta tudi preverim pričakovanja dijakov in na koncu šolskega leta, kak so zadovoljni, naredim neko analizo* (E23). *Delam tudi s prostovoljci* (E24).



**2. Katere naloge še izvajate, poleg navedenih v Programskih smernicah?**

*Skrbim za varstvo osebnih podatkov, sem zadolžena, da čuvam to dokumentacijo (E25). Če je potrebno kakšne obrazce pripraviti, zdej pripravljam dopise v zvezi s korono, obveščam dijake (E26). Kar mi pač vodstvom šole naloži (E27).*

**3. Kdo še opravlja ŠSD in katere naloge opravlja?**

*Sem samo jaz zaposlena v svetovalni službi (E28).*

**4. Katere pristope in koncepte socialnega dela uporabljate pri izvajanju svojih nalog?**

*Prvo se postavi odnos z dijakom (E29), veliko je individualnega dela z dijaki (E30). Največ zanimanja je za karierno orientacijo, tu dijakom pomagam v pogovoru, da raziščejo, česa si želijo, katera fakulteta bi bila primerna za njih (E31), jim podam informacije, kje in kako si lahko o tem več preverijo (E32), povezujem dijake s fakultetami (E33). Pa pojavljajo se učne težave po tem delu na daljavo in rešujemo te stiske (E34). Dijaki pridejo do mene, se pogovorima, kaj je problem (E35), kaj je do sedaj že delal, kaj od tega je delovalo (E36) in skupaj iščeva nove načine, kako se učiti, kako si organizirati čas, prostor, kaj mu predstavlja motivacijo (E37), jih opolnomočim (E38). Vse temelji na odnosu (E39), pomembno je, da se razvije med nama zaupanje (E40).*

**5. Kako se razlikujejo vaši pristopi glede na področje delovnih nalog?**

*Je razlika med sodelavci (E41), do enega lahko grem svobodno, za nekatere se pa vnaprej pripravim (E42). Pri starših in dijakih pa se ne pripravljam vnaprej, vedno se prilagodim situaciji (E43). Najprej malo naredim uvoda s starši, pokramljamo (E44), potem pa gremo naprej, da podelijo z mano, kar želijo (E45). Če se z njimi prvič srečujem, se jim predstavim, predstavim svojo vlogo, kako jim lahko pomagam (E46), potem skupaj iščemo vire moči, kje ima kdo še kakšno rezervo (E47). Tudi pri učenju recimo dijaki, iščemo kje imajo rezerve (E48). Je pa veliko zadnje čase sodelovanja z zunanjimi službami, s psihologi in psihiatri, pedopsihiatri (E49).*

**6. Kako se izvajanje vaših nalog sedaj razlikuje od izvajanja pred epidemijo COVID-19?**

*Lani marca smo bili vrženi v to in nisem vedela sploh, kaj naj, kje se naj lotim in nisem si svojega dela predstavljala, da bi lahko preko računalnika, telefona opravljala (E50). Ko smo šli nazaj, smo imeli seminarje, kako delat (E51) in potem sem lažje delala na daljavo (E52). Na začetku je pa bilo zelo težko delati (E53). Vse je bilo prek telefonov (E54) in mailov (E55). Dijakom sem bila na voljo celi dan (E56), tudi do desetih zvečer (E57). Zdej pa imam spletno učilnico svojo, gradiva nalagam noter, pišemo si z dijaki zelo tam (E58) in preko telefona. Ni pa isto, kot je bilo, daleč od tega (E59). Js sem delala več (E60), ker sem mogla celotno svoje delo reorganizirati (E61), priprave so bolj intenzivne. Tudi promocijo fakultet smo meli vse preko Zooma (E62). Smo se dobivali manjše skupine preko Zooma za pogovor (E63). Tak reševanje nekih osebnih stisk pa na daljavo ni bilo (E64), zdej se to pojavlja, ko smo nazaj v šoli (E65). Prevladujejo učne težave sedaj, ko so spet redne kontrolne (E66). Jaz grem večkrat po razredih, da preverim, kako so (E67). Jeseni pa smo imeli učenje učenja za prve letnike, sem šla v razred (E68). Smo se pogovarjali, kako načrtovat delo, o motivaciji, kako se pripravijo na test, kako se soočit s stresnimi situacijami, strahom (E69), to smo na začetku uspeli pred delom na daljavo.*

**7. Katere kompetence, znanja za delo v ŠSS ste osvojili tekom študija na Fakulteti za socialno delo?**

*Kjer sem js videla prednost pred ostalimi je, da smo imeli veliko vaj izkustvenih, iger vlog. In se potem spomniš, aha, sej to smo v šoli delali, ko prideš v stik z uporabniki, da nisi čisto mrzel (E70). To izkustveno delo mi je najbolj pomagalo, ko smo se veliko*

pogovarjali o problemih, lažje ti je pretvoriti teorijo v prakso (E71). Tudi mi prav pride poznavanje zakonodaje (E72).

**8. Katere kompetence, znanja ste osvojili na delovnem mestu v ŠSS in na kakšen način?**

*Da morem biti izredno iznajdljiva, hitra (E73). Dnevno imamo ogromno različnih situacij in moram res hitro in bistro razmišljati (E74). Razumevanje zakonodaje (E75), da vem, kam morem kaj pogledat. Priprava raznih obrazcev (E76). In pa delo z ljudmi (E77), pogovor s starši, dijaki, sodelavci (E78). Sodelovanje z zunanjimi institucijami (E79).*

**9. Na katerem področju ste pridobili največ kompetenc?**

*Največ delam na karierni orientaciji, tako da tu (E80).*

**10. Na katerih področjih bi se želeli še izboljšati in kje bi lahko pridobili ta znanja?**

*Želela bi se izobraziti na področju duševnega zdravja (E81). Imamo veliko dijakov, ki se borijo z nekimi notranjimi boji, anksioznost, depresija, zaprtost vase, strah, to je zelo prisotno pri nas in bi potrebovala več znanja o tem, kako se s tem spoprijeti (E82). In pa kako pomagat dijakom uravnati neko šolsko življenje in prosti čas (E83), ker imamo zelo ambiciozne dijake, ki se ženejo za točkami in so blizu izgorelosti.*

**11. Kaj so aduti vas kot socialne delavke v ŠSS?**

*Veliko dam na odnos (E84) in se trudim pri delu z dijaki, da jim pomagam po najboljših močeh. Center mojega fokusa je dobrobit dijakov (E85).*

**12. Kakšen pomen pripisujete prisotnosti socialnega dela v ŠSS v srednji šoli?**

*Ne pripisujem posebnega pomena (E86). Nismo nič bolj pomembni ali manj pomembni od ostalih (E87). Si pa vseeno želim, da socialni delavci obstanemo v teh poklicih.*

**13. Če bi vi sedaj na novo pisali Programske smernice, čemu bi, na podlagi vaših delovnih izkušenj v ŠSS, posvetili večji fokus, kaj bi dodali?**

*Najpomembnejše je delo z dijaki in starši, tega bi potrebovali več (E88). Pa več poudarka bi dala povezovanju z zunanjimi službami (E89), z zdravstvom, ker je veliko dela z duševnim zdravjem dijakov (E90).*

**14. Katera vsebina v Programskih smernicah se vam po vaših delovnih izkušnjah v ŠSS ne zdi tako relevantna, bi jo izpustili ali spremenili (in kako)?**

*Administrativna dela bi bilo potrebno omejiti (E91) ali pa nastaviti za to neko pravno službo, za sestavljanje različnih obrazcev, glede zakonodaje (E92). Razlaganje zakonodaje, teh vsebin je sedaj preveč (E93). To zelo omejuje moje delo z dijaki in starši.*

## **Intervju z osebo F**

**1. Katere naloge, ki so predvidene v Programskih smernicah za SS opravljate?**

**Katerih ne?**

*V celoti opravljam vse naloge, ki so predvidene (F1), ker sem tudi edina zaposlena v svetovalni službi na naši šoli (F2). Veliko imam dela z otroki s posebnimi potrebami, ki potrebujejo veliko motivacije in spodbude (F3). Vodim aktiv prehrane (F4) in aktiv razrednikov (F5). Seveda opravljam tudi svetovalno delo z dijaki, s starši (F6). Tudi z učitelji se veliko povezujem (F7). Pišem letni delovni načrt (F8), sem prisotna na starševskih sestankih (F9). Pa povezovanje z zunanjimi institucijami (F10).*

**2. Katere naloge še izvajate, poleg navedenih v Programskih smernicah?**

*Sem koordinatorka izobraževanja odraslih (F11), urejam šolsko Facebook stran (F12), sem v pritožbeni komisiji (F13).*

**3. Katere pristope in koncepte socialnega dela uporabljate pri izvajanju svojih nalog?**

*Najpomembnejši je seveda delovni odnos (F14), tam se vse dogaja. Dijakom dam priložnost, da sami ubesedi, kaj jih tare (F15), potem pa skupaj iščeva načine, možnosti, kako stvar razrešit (F16). V procesu zmeraj iščem njihove močne plati (F17). Pomembno mi je, da ustvariva nek zaupen prostor (F18), tut js kdaj kej podelim z dijaki, če začutim, da to rabi (F19). Uporabljam jezik socialnega dela, to mi je pomembno, sem pozorna na besede (F20). Tak se trudim, da vpeljem čim več stvari, kar smo se učili na faksu (F21).*

**4. Kako se razlikujejo vaši pristopi glede na področje delovnih nalog?**

*Se ne razlikuje po področjih (F22), ampak na posameznike (F23). Na primer pri vsakemu dijaku sem pozorna, katere besede uporabljam (F24). Tudi pri starših sem pozorna na komunikacijo (F25). Drugače pa ni nekih razlik.*

**5. Kako se izvajanje vaših nalog sedaj razlikuje od izvajanja pred epidemijo COVID-19?**

*Veliko jih sedaj redno hodi k meni, da pri meni nadaljujejo šolsko delo (F26). Največ pomoči poteka v prvi vrsti s poslušanjem (F27), pogovorom (F28) in iskanjem rešitev, ki jim je ne predstavim js, ampak jih spodbujam, da sami pridejo do tega, kaj naredit, da bodo uspešni (F29). Sicer je delo kr podobno (F30). Neodzivni dijaki potrebujejo sedaj malo več spodbud (F31), ker so v velikem zaostanku zaradi dela na daljavo (F32). Imamo pa kar nekaj dijakov, ki so bili v šoli uspešni, na daljavo pa čist neuspešni (F33). Zdej poskušamo rešit to situacijo tako, da jim pomagam delat seminarske (F34). Ampak ne delam namesto njih, ampak jim pomagam, kako se organizirat, na kak način iskat informacije pa tak, sem njihova desna roka (F35). Uspeh je pa seveda od njih odvisen (F36). Ko so bili dijaki doma sem pa imela telefonske pogovore z njimi (F37). Je bilo zelo težko, zelo težko, ker oni so bili doma in imeli vsega poln kufer in si jih zelo težko zmotiviral (F38). Tisti, ki so bili že prej z mano na vezi, so bili tudi v času pouka na daljavo (F39). Neodzivne dijakke sem pa kr js mal poklicala in vzpostavila stik tudi s tistimi, s katerimi ga prej nisem imela (F40).*

**6. Katere kompetence za delo v ŠSS ste osvojili tekom študija na Fakulteti za socialno delo?**

*Kodeks etičnih načel je zame super kot biblija (F41). Poslušanja sem se js ful na faksu naučila (F42). To, da ne dajaš ti rešitev, naj sami pridejo do rešitev (F43). Na fakulteti se pridobi taka širina, tok različnih področij znanj pridobiš, ki so uporabna (F44). Pomembno je, da znaš izbrat pravilno komunikacijo za vsakega posameznika (F45).*

**7. Katere kompetence ste osvojili na delovnem mestu v ŠSS in na kakšen način?**

*Najbolj reševanje konfliktov (F46). Šla sem na Coaching NLP metode izobraževanje preko Zavoda za šolstvo, tam sem se tut veliko uporabnega o komunikaciji naučila (F47). To je pa nekako to.*

**8. Na katerem področju ste pridobili največ kompetenc?**

*Js mislim, da pogovor (F48), svetovanje (F49). O tem smo na fakulteti res veliko delali.*

**9. Na katerih področjih bi se želeli še izboljšati in kje bi lahko pridobili ta znanja?**

*Sigurno, izboljšat se vedno prav pride. Z veseljem bi šla na kako izobraževanje (F50), seminar (F51). Nimam pa nobenega specifičnega področja v mislih trenutno, na vsakem področju se zagotovo najde še kakšna nova informacija, ki je ne poznam (F52).*

**10. Kaj so aduti vas kot socialne delavke v ŠSS?**

*Socialni delavci imamo veliko znanja pridobljenega na fakulteti (F53), mammo socialni čut (F54), znamo delat z otroki (F55), znamo jim prisluhnat (F56) in to je zelo pomembno za delo v svetovalni službi.*

**11. Kakšen pomen pripisujete prisotnosti socialnega dela v ŠSS v srednji šoli?**

*Ogromen (F57). Mislim, da bi socialni delavci nujno mogli bit zaposleni na šoli, ker imamo socialni čut (F58), smo si ta poklic izbral, ker želimo pomagat (F59) in v časih, v katerih živimo, to otroc res potrebujejo, da te začutijo, da si ena taka dobra oseba, da jim zagotoviš nek zaupen prostor (F60), da vidiš v vsem dobro (F61) in pridejo k tebi z veseljem. Med svetovalnimi delavkami takoj vemo, katera je socialna delavka, ker s čist drugimi očmi in drugim srcem gleda na dijake in sodelavce, imamo res znanje za ravnanje (F62).*

**12. Če bi vi sedaj na novo pisali Programske smernice, čemu bi, na podlagi vaših delovnih izkušenj v ŠSS, posvetili večji fokus, kaj bi dodali?**

*Mogli bi met več časa svetovalni delavci za delo z dijaki (F63). Še vedno smo mi tu v prvi vrsti zaradi otrok, da končajo, uspešno zaključijo šolo, na katero so prišli. Js ful pogrešam pri nas kakšne supervizije (F64). Vem, da drugod imajo, mi, šolniki pa ne. Pa bi zelo prav prišla, ker težave so na velikih področjih. Imamo sicer super aktiv srednješolskih svetovalnih delavk, se super razumemo, se dobimo dvakrat, trikrat letno in smo super prijetli, si super pomagamo in to je recimo en obliž namesto supervizije na rano.*

**13. Katera vsebina v Programskih smernicah se vam po vaših delovnih izkušnjah v ŠSS ne zdi tako relevantna, bi jo izpustili ali spremenili (in kako)?**

*Spremenila bi sam te procenke, kolk je kateremu področju namenjeno časa (F65). Absolutno bi rabli več časa za dijake, te birokracije je čisto preveč (F66) in kr ovira, da se ne moremo tolik posvetit dijakom, ki pa bi mogli bit prioriteta.*

### 9.3. Priloga 3: Odprto kodiranje

#### Odprto kodiranje intervjuja z osebo A

| Št. Izjave | Izjava                                                                                                                                                 | Pojem                                                 | Kategorija                                         | Nadkategorija                 | Tema              |
|------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------|----------------------------------------------------|-------------------------------|-------------------|
| A1         | <i>pogovore z dijaki</i>                                                                                                                               | Pogovor                                               | Delo z dijaki                                      | Naloge iz programskih smernic | Področje dela ŠSS |
| A2         | <i>Izvajali smo tudi ankete</i>                                                                                                                        | Izvajanje anket                                       | Razvojno-analitične naloge                         | Naloge iz programskih smernic | Področje dela ŠSS |
| A3         | <i>svetovanja učiteljem je tudi kr neki</i>                                                                                                            | Svetovalno delo z učitelji                            | Svetovalno delo                                    | Naloge iz programskih smernic | Področje dela ŠSS |
| A4         | <i>tematske razredne ure v oddelkih</i>                                                                                                                | Delo v oddelkih                                       | Delo z dijaki                                      | Naloge iz programskih smernic | Področje dela ŠSS |
| A5         | <i>razne preventivne delavnice</i>                                                                                                                     | Razvojno-preventivno delo                             | Delo z dijaki                                      | Naloge iz programskih smernic | Področje dela ŠSS |
| A6         | <i>Evalvacijskega dela je tudi nekaj</i>                                                                                                               | Evalvacije                                            | Načrtovanje, spremljanje in evalvacija šole in SSD | Naloge iz programskih smernic | Področje dela ŠSS |
| A7         | <i>izvajam kr vse naloge, se kr vsega dotakneš</i>                                                                                                     | Vse naloge                                            | Naloge ŠSS                                         | Naloge iz programskih smernic | Področje dela ŠSS |
| A8         | <i>izobražujemo učitelje za delo v oddelkih, da med razrednimi urami opravljajo pogovore v nekih manjših skupinah al pa tudi individualne pogovore</i> | Izobraževanje učiteljev                               | Delo z učitelji                                    | Naloge iz programskih smernic | Področje dela ŠSS |
| A9         | <i>več dela na preventivnem delu</i>                                                                                                                   | Razvojno-preventivno delo                             | Delo z dijaki                                      | Naloge iz programskih smernic | Področje dela ŠSS |
| A10        | <i>Sodelujemo z vodstvom šole</i>                                                                                                                      | Sodelovanje z vodstvom šole                           | Delo z vodstvom šole                               | Naloge iz programskih smernic | Področje dela ŠSS |
| A11        | <i>Js sem vključena v te strokovne skupine, v razvojni tim, razvojno komisijo, v te posvetovalne organe ravnatelja sem vključena</i>                   | Strokovne skupine                                     | Delo z vodstvom šole                               | Naloge iz programskih smernic | Področje dela ŠSS |
| A12        | <i>v svetovalni službi pišejo ti dijaki, ki imajo individualno situacijo</i>                                                                           | Zagotavljanje prostora za individualno pisanje testov |                                                    | Ostale naloge                 | Področje dela ŠSS |
| A13        | <i>zlo delujema na promociji šole</i>                                                                                                                  | Promocija šole                                        | Naloge ŠSS                                         | Ostale naloge                 | Področje dela ŠSS |
| A14        | <i>organizacije informativnega dne, oglaševanja</i>                                                                                                    | Informativni dan                                      | Naloge ŠSS                                         | Ostale naloge                 | Področje dela ŠSS |
| A15        | <i>Še psihologinja, ki je zaposlena v svetovalni službi za malo več kot polovični del zaposlitve</i>                                                   | Psihologinja                                          | Strokovni profili zaposlenih                       | Izvajalci                     | Zaposleni v ŠSS   |
| A16        | <i>kombinira s poukom</i>                                                                                                                              | Poučevanje                                            | Ostali izvajalci                                   | Določanje nalog               | Področje dela ŠSS |

|     |                                                                                                                                                                                                     |                                             |                  |                           |                   |
|-----|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------|------------------|---------------------------|-------------------|
| A17 | <i>js sem pa samo svetovalka</i>                                                                                                                                                                    | Svetovalno delo                             | Socialna delavka | Delitev področij dela     | Področje dela ŠSS |
| A18 | <i>Imama precej avtonomije, kako si razdelima delo</i>                                                                                                                                              | Avtonomija                                  | Delitev ŠSD      | Delitev področij dela     | Področje dela ŠSS |
| A19 | <i>Mal si razdeliva</i>                                                                                                                                                                             | Delitev dela                                | Delitev ŠSD      | Delitev področij dela     | Področje dela ŠSS |
| A20 | <i>Recimo mogoče si lahko delima glede študijske usmeritve četrtošolcev, svetovanja pri izbiri. Glede tehničnega suporta pri prijavi, hodenje v oddelke, razlage, vpis v prvi letnik, to mam js</i> | Karierna orientacija                        | Socialna delavka | Določanje nalog           | Področje dela ŠSS |
| A21 | <i>v vseh segmentih tut ona sodeluje</i>                                                                                                                                                            | Sodelovanje pri izvajanju nalog             | Delitev ŠSD      | Določanje nalog           | Področje dela ŠSS |
| A22 | <i>Prilagoditve, ne samo za dijake s posebnimi potrebami, ampak tut za dijake športnike recimo bolj ona pokriva</i>                                                                                 | Prilagoditve                                | Ostali izvajalci | Določanje nalog           | Področje dela ŠSS |
| A23 | <i>morema se dopolnjevati</i>                                                                                                                                                                       | Dopolnjevanje pri izvajanju nalog           | Delitev ŠSD      | Določanje nalog           | Področje dela ŠSS |
| A24 | <i>tut js to prevzamem pripravo programa osebnega izobraževalnega načrta v sodelovanju z razrednikom</i>                                                                                            | Osební izobraževalni načrt                  | Socialna delavka | Določanje nalog           | Področje dela ŠSS |
| A25 | <i>Dijake s posebnimi potrebami si mal razdelima</i>                                                                                                                                                | Delitev dela z dijaki s posebnimi potrebami | Delitev ŠSD      | Delitev področij dela     | Področje dela ŠSS |
| A26 | <i>tehnično izpeljevanje anket bolj na njej, da ona to bolj dela</i>                                                                                                                                | Izvajanje anket                             | Ostali izvajalci | Določanje nalog           | Področje dela ŠSS |
| A27 | <i>Morema pa vse specifikke obe poznat</i>                                                                                                                                                          | Poznavanje vseh specifik                    | Naloge ŠSS       | Določanje nalog           | Področje dela ŠSS |
| A28 | <i>si pomagat</i>                                                                                                                                                                                   | Medsebojna pomoč                            | Delitev ŠSD      | Določanje nalog           | Področje dela ŠSS |
| A29 | <i>kako je treba organizirat projekt pomoči okol dijaka</i>                                                                                                                                         | Izvirni delovni projekt pomoči              | Delovni odnos    | Pristopi in koncepti dela | SD v ŠSS          |
| A30 | <i>vse vire možne v njegovem okolju nekako združiti</i>                                                                                                                                             | Etika udeležnosti                           | Delovni odnos    | Pristopi in koncepti dela | SD v ŠSS          |
| A31 | <i>narditi en tim, ki potem s tem dijakom deluje</i>                                                                                                                                                | Izvirni delovni projekt pomoči              | Delovni odnos    | Pristopi in koncepti dela | SD v ŠSS          |
| A32 | <i>Ko se vzpostavi neko zaupanje z dijakom, je pomembno, da znaš dobro presoditi, kaj zdej s starši prediskutirati, kaj pa je vseeno potrebno, da ostane samo najino</i>                            | Zaupnost                                    | Delovni odnos    | Pristopi in koncepti dela | SD v ŠSS          |
| A33 | <i>vzpostavi sodelovanje z dijakom, z razrednikom, vse deležnike v njegovem okolju aktivirati, ko pride</i>                                                                                         | Etika udeležnosti                           | Delovni odnos    | Pristopi in koncepti dela | SD v ŠSS          |

|     |                                                                                                                       |                                              |                           |                                     |                     |
|-----|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------|---------------------------|-------------------------------------|---------------------|
|     | <i>do neke pomoči</i>                                                                                                 |                                              |                           |                                     |                     |
| A34 | <i>delaš s celo družino</i>                                                                                           | Delo z družino                               | Metode SD                 | Pristopi in koncepti dela           | SD v ŠSS            |
| A35 | <i>dijaka opolnomočimo</i>                                                                                            | Opolnomočenje                                | Delovni odnos             | Pristopi in koncepti dela           | SD v ŠSS            |
| A36 | <i>mu en dajam neke rešitve, ne mu zdej pripravljat teren, ampak mu pomagat, da bo sposoben, da do tega pride sam</i> | Soustvarjanje rešitev                        | Delovni odnos             | Pristopi in koncepti dela           | SD v ŠSS            |
| A37 | <i>s tem prevzema odgovornost postopoma v prvi vrsti za svoje šolanje in nenazadnje življenje</i>                     | Prevzemanje odgovornosti dijaka              | Delovni odnos             | Pristopi in koncepti dela           | SD v ŠSS            |
| A38 | <i>izhajam iz nekih svojih občutkov</i>                                                                               | Izhajanje iz občutkov                        | Razlike med področji dela | Razlike v pristopih                 | SD v ŠSS            |
| A39 | <i>pri človeku ustvarit to, da vidi, da ga sprejemaš, ne glede na to, kakšen je</i>                                   | Sprejemanje                                  | Delovni odnos             | Razlike v pristopih                 | SD v ŠSS            |
| A40 | <i>Moreš bit precej komunikacijsko spreten</i>                                                                        | Komunikacija                                 | Delovni odnos             | Razlike v pristopih                 | SD v ŠSS            |
| A41 | <i>z umirjenim govorom in prijaznostjo</i>                                                                            | Umirjen govor in prijaznost                  | Delovni odnos             | Razlike v pristopih                 | SD v ŠSS            |
| A42 | <i>nimam nobenih predsodkov, sprejemam ljudi</i>                                                                      | Neobsojanje                                  | Delovni odnos             | Razlike v pristopih                 | SD v ŠSS            |
| A43 | <i>Verjamem v ljudi in v dobro ljudi</i>                                                                              | Perspektiva moči                             | Delovni odnos             | Razlike v pristopih                 | SD v ŠSS            |
| A44 | <i>Kar se tiče papirologije, ne sledim čisto vsem postopkom</i>                                                       | Neupoštevanje administracijskih postopkov    | Razlike med področji dela | Razlike v pristopih                 | SD v ŠSS            |
| A45 | <i>Pogovor, odnos je vedno prioriteta</i>                                                                             | Postavljanje prioritet                       | Razlike med področji dela | Razlike v pristopih                 | SD v ŠSS            |
| A46 | <i>pogovore preko Zooma</i>                                                                                           | Pogovor preko računalniške aplikacije        |                           | Razlike v delu pred in med COVID-19 | ŠSD v času COVID-19 |
| A47 | <i>Pozivali smo razrednike, da če opazijo, da je dijak v stiski, se prvo oni pogovorijo z njim</i>                    | Pomoč razrednikov pri nudenju pomoči dijakom |                           | Razlike v delu pred in med COVID-19 | ŠSD v času COVID-19 |
| A48 | <i>naj ponudi, če se je pripravljen s svetovalko pogovoriti</i>                                                       | Usmerjanje dijakov v ŠSS                     |                           | Razlike v delu pred in med COVID-19 | ŠSD v času COVID-19 |
| A49 | <i>dijaki sami kontaktirali</i>                                                                                       | Vzpostavitev stika s strani dijakov          |                           | Razlike v delu pred in med COVID-19 | ŠSD v času COVID-19 |
| A50 | <i>razrednik sporočil, da je dijak pripravljen sodelovati in sem se js povezala z njim</i>                            | Vzpostavitev stika z dijaki                  |                           | Razlike v delu pred in med COVID-19 | ŠSD v času COVID-19 |
| A51 | <i>precej dijakov samoiniciativno obrnalo na naju</i>                                                                 | Vzpostavitev stika s strani dijakov          |                           | Razlike v delu pred in med COVID-19 | ŠSD v času COVID-19 |
| A52 | <i>Z dijaki sem veliko komunicirala preko maila</i>                                                                   | Pogovor preko elektronske pošte              |                           | Razlike v delu pred in med COVID-19 | ŠSD v času COVID-19 |
| A53 | <i>podporne skupine,</i>                                                                                              | Delo v skupinah                              |                           | Razlike v delu                      | ŠSD v času          |

|     |                                                                                                                                                                          |                                                     |  |                                     |                     |
|-----|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------|--|-------------------------------------|---------------------|
|     | <i>pogovore v manjših skupinah, imeli so dihalne sprostitevne vaje</i>                                                                                                   |                                                     |  | pred in med COVID-19                | COVID-19            |
| A54 | <i>blazen porast ogromno psiholoških stisk</i>                                                                                                                           | Porast stisk v duševnem zdravju                     |  | Razlike v delu pred in med COVID-19 | ŠSD v času COVID-19 |
| A55 | <i>Imeli smo absolutno težo na tem svetovalnem delu z dijaki, tudi s starši</i>                                                                                          | Svetovalno delo z dijaki, starši                    |  | Razlike v delu pred in med COVID-19 | ŠSD v času COVID-19 |
| A56 | <i>Individualnih pogovorov je bilo res ogromno</i>                                                                                                                       | Veliko individualnih pogovorov                      |  | Razlike v delu pred in med COVID-19 | ŠSD v času COVID-19 |
| A57 | <i>so presegli delovni čas, ki bi ga sicer imele za to</i>                                                                                                               | Podaljšan delovnik                                  |  | Razlike v delu pred in med COVID-19 | ŠSD v času COVID-19 |
| A58 | <i>Manj je blo dela v oddelkih to leto, smo sicer izvajali tudi neke tematske razredne ure, v smislu neke preventivne dejavnosti, to je bilo letos mal zanemarjeno</i>   | Manj dela v oddelkih                                |  | Razlike v delu pred in med COVID-19 | ŠSD v času COVID-19 |
| A59 | <i>Veliko iniciative je letos prišlo s strani kliničnih psihologov, ki so prosili, da v šolah delamo en del z dijakom, on pa bo drug del, ker so bili preobremenjeni</i> | Pomoč zunanjim strokovnjakom pri delu z dijaki      |  | Razlike v delu pred in med COVID-19 | ŠSD v času COVID-19 |
| A60 | <i>sm bla absolutno bolj obremenjena zdej</i>                                                                                                                            | Večja obremenjenost socialne delavke                |  | Razlike v delu pred in med COVID-19 | ŠSD v času COVID-19 |
| A61 | <i>je bilo pogovorov itak veliko</i>                                                                                                                                     | Veliko pogovorov                                    |  | Razlike v delu pred in med COVID-19 | ŠSD v času COVID-19 |
| A62 | <i>so bile stiske res velike</i>                                                                                                                                         | Velike stiske                                       |  | Razlike v delu pred in med COVID-19 | ŠSD v času COVID-19 |
| A63 | <i>sem se tut sama s tem izčrpala zelo</i>                                                                                                                               | Izčrpanost socialne delavke                         |  | Razlike v delu pred in med COVID-19 | ŠSD v času COVID-19 |
| A64 | <i>sem se znašla na točki izgorelosti</i>                                                                                                                                | Izgorelost socialne delavke                         |  | Razlike v delu pred in med COVID-19 | ŠSD v času COVID-19 |
| A65 | <i>ko delaš z učitelji, ki eni so zlo pripravljeni slišat, prit nasprot, eni pa žal ne in ko se boriš s temi kamni, ki jih ne morš premakati je to zlo frustrirajoče</i> | Težko sodelovanje z učitelji                        |  | Razlike v delu pred in med COVID-19 | ŠSD v času COVID-19 |
| A66 | <i>js sem mela te pogovore popoldne, zvečer</i>                                                                                                                          | Podaljšan delovnik                                  |  | Razlike v delu pred in med COVID-19 | ŠSD v času COVID-19 |
| A67 | <i>Zlo smo zabrisal to zasebno življenje in službeno življenje</i>                                                                                                       | Zabrisana meja med zasebnim in službenim življenjem |  | Razlike v delu pred in med COVID-19 | ŠSD v času COVID-19 |
| A68 | <i>so ble te krizne intervencije bolj potrebne</i>                                                                                                                       | Večja potreba po intervencijah                      |  | Razlike v delu pred in med COVID-19 | ŠSD v času COVID-19 |



|     |                                                                                                                                                          |                                             |                     |                                     |                             |
|-----|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------|---------------------|-------------------------------------|-----------------------------|
| A69 | <i>Če so problemi presegali moje znanje, sem jih napotila, da gredo po napotnico za kliničnega psihologa, smo jim dali kake kontakte psihoterapevtov</i> | Usmerjanje dijakov k zunanjim strokovnjakom |                     | Razlike v delu pred in med COVID-19 | ŠSD v času COVID-19         |
| A70 | <i>Pri teh preventivnih dejavnostih pa smo meli zdej več zunanjih izvajalcev</i>                                                                         | Več sodelovanja z zunanjimi izvajalci       |                     | Razlike v delu pred in med COVID-19 | ŠSD v času COVID-19         |
| A71 | <i>midve nisva meli časa, da bi vse prevzeli</i>                                                                                                         | Pomanjkanje časa za opravljanje nalog       |                     | Razlike v delu pred in med COVID-19 | ŠSD v času COVID-19         |
| A72 | <i>timsko sodelovanje</i>                                                                                                                                | Skupinsko delo                              |                     | Znanja, pridobljena na FSD          | Kompetence socialnih delavk |
| A73 | <i>sprejemanje vsakega s svojo zgodbo, brez predsodkov it v neki</i>                                                                                     | Neobsojanje                                 |                     | Znanja, pridobljena na FSD          | Kompetence socialnih delavk |
| A74 | <i>sprejemanje vsakega posameznika</i>                                                                                                                   | Sprejemanje                                 |                     | Znanja, pridobljena na FSD          | Kompetence socialnih delavk |
| A75 | <i>ga opolnomočit, da si bo postopoma lahko sam pomagal</i>                                                                                              | Opolnomočenje posameznika                   |                     | Znanja, pridobljena na FSD          | Kompetence socialnih delavk |
| A76 | <i>njegovo družino opolnomočit</i>                                                                                                                       | Opolnomočenje družine                       |                     | Znanja, pridobljena na FSD          | Kompetence socialnih delavk |
| A77 | <i>Večino se mi zdi, da sem se skozi prakso naučila</i>                                                                                                  | Večina znanja                               |                     | Znanja, pridobljena v ŠSS           | Kompetence socialnih delavk |
| A78 | <i>so zadeve zelo nepredvidljive</i>                                                                                                                     | Nepredvidljivost situacij                   |                     | Znanja, pridobljena v ŠSS           | Kompetence socialnih delavk |
| A79 | <i>sodelovanje vseh udeleženi v problemu</i>                                                                                                             | Etika udeležnosti                           | Največ kompetenc    | Znanja, pridobljena na FSD          | Kompetence socialnih delavk |
| A80 | <i>dobra komunikacija</i>                                                                                                                                | Komunikacija                                | Največ kompetenc    | Znanja, pridobljena na FSD          | Kompetence socialnih delavk |
| A81 | <i>drža sprejemanja ljudi</i>                                                                                                                            | Sprejemanje                                 | Največ kompetenc    | Znanja, pridobljena na FSD          | Kompetence socialnih delavk |
| A82 | <i>psihološka znanja</i>                                                                                                                                 | Področje duševnega zdravja                  | Pomanjkanje znanja  | Želje po izboljšanju kompetenc      | Kompetence socialnih delavk |
| A83 | <i>Js sem se sicer šla potem še dodatno izobraževati, sem delala psihoterapijo otrok in mladostnikov, enoletni program na eni fakulteti</i>              | Enoletno izpopolnjevanje na fakulteti       | Pridobivanje znanja | Želje po izboljšanju kompetenc      | Kompetence socialnih delavk |
| A84 | <i>ponudb izobraževanj je kr neki, na temo anksioznosti, paničnih motenj</i>                                                                             | Izobraževanja                               | Pridobivanje znanja | Želje po izboljšanju kompetenc      | Kompetence socialnih delavk |
| A85 | <i>kr nekaj dobrih knjig na to temo</i>                                                                                                                  | Knjige                                      | Pridobivanje znanja | Želje po izboljšanju kompetenc      | Kompetence socialnih delavk |

|      |                                                                                                                |                                                                |                               |                                        |                             |
|------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------|-------------------------------|----------------------------------------|-----------------------------|
| A86  | <i>celostno, dolgotrajno izobraževanje z izkustvenim učenjem</i>                                               | Izkustveno učenje                                              | Pridobivanje znanja           | Želje po izboljšanju kompetenc         | Kompetence socialnih delavk |
| A87  | <i>To bi mogl bit mal bolj integrirano, da bi lahko tut svoj službeni čas temu namenl</i>                      | Možnost izobraževanja v službenem času                         | Pridobivanje znanja           | Želje po izboljšanju kompetenc         | Kompetence socialnih delavk |
| A88  | <i>V najinem delu ni takšne razlike</i>                                                                        | Ni razlike v delu različnih strokovnih profilov                |                               | Specifika SD v ŠSS                     | SD v ŠSS                    |
| A89  | <i>ona tut opravlja pouka, js pa ne</i>                                                                        | Opravljanje samo svetovalnega dela                             |                               | Specifika SD v ŠSS                     | SD v ŠSS                    |
| A90  | <i>Dajem pa js velik poudarek na sodelovanje z vsemi</i>                                                       | Etika udeležnosti                                              | Koncepti SD                   | Specifika SD v ŠSS                     | SD v ŠSS                    |
| A91  | <i>tudi z zunanjimi ustanovami</i>                                                                             | Povezovanje z zunanjimi institucijami                          | Metode SD                     | Specifika SD v ŠSS                     | SD v ŠSS                    |
| A92  | <i>moja prednost je mogoče veliko praktičnega znanja</i>                                                       | Praktična znanja                                               |                               | Specifika SD v ŠSS                     | SD v ŠSS                    |
| A93  | <i>Velik</i>                                                                                                   | Velik pomen                                                    |                               | Pomen SD v ŠSS                         | SD v ŠSS                    |
| A94  | <i>velik enih uvidov v delo</i>                                                                                | Uvid v delo                                                    |                               | Pomen SD v ŠSS                         | SD v ŠSS                    |
| A95  | <i>ker ima veliko kvalitet za svetovalno delo</i>                                                              | Kvalitete za svetovalno delo                                   |                               | Pomen SD v ŠSS                         | SD v ŠSS                    |
| A96  | <i>dobro povezujemo tudi skupnost s šolo</i>                                                                   | Povezovanje šole s skupnostjo                                  | Metode SD                     | Pomen SD v ŠSS                         | SD v ŠSS                    |
| A97  | <i>delo z dijaki oziroma delo v razredu, z učitelji, starši, delo z ljudmi je bistvo, to bi mogu bit fokus</i> | Večji poudarek na svetovalno delo z dijaki, starši in učitelji | Spremembe Programskih smernic | Potrebne spremembe Programskih smernic | Področja dela ŠSS           |
| A98  | <i>supervizija se mi zdi nujna za naše delo</i>                                                                | Supervizija                                                    | Spremembe Programskih smernic | Potrebne spremembe Programskih smernic | Področja dela ŠSS           |
| A99  | <i>je potrebno več ljudi</i>                                                                                   | Sprememba normativa                                            | Spremembe Programskih smernic | Potrebne spremembe Programskih smernic | Področja dela ŠSS           |
| A100 | <i>da se svetovalce v kakih pogledih razbremenl</i>                                                            | Razbremenitev svetovalnih delavcev                             | Spremembe Programskih smernic | Potrebne spremembe Programskih smernic | Področja dela ŠSS           |
| A101 | <i>se spremeni normativ, da je več svetovalnih delavcev</i>                                                    | Sprememba normativa                                            | Spremembe Programskih smernic | Potrebne spremembe Programskih smernic | Področja dela ŠSS           |

### Odrpto kodiranje intervjuja z osebo B

| Št. izjave | Izjava                                                       | Pojem                    | Kategorija      | Nadkategorija                 | Tema              |
|------------|--------------------------------------------------------------|--------------------------|-----------------|-------------------------------|-------------------|
| B1         | <i>opravljam vse, kar te smernice načrtujejo</i>             | Vse naloge               | Naloge ŠSS      | Naloge iz Programskih smernic | Področja dela ŠSS |
| B2         | <i>center vsega je svetovalno delo v prvi vrsti z dijaki</i> | Svetovalno delo z dijaki | Svetovalno delo | Naloge iz Programskih smernic | Področja dela ŠSS |

|     |                                                                                                                                                                            |                                          |                                                         |                               |                   |
|-----|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------|---------------------------------------------------------|-------------------------------|-------------------|
| B3  | <i>tudi s starši</i>                                                                                                                                                       | Svetovalno delo s starši                 | Svetovalno delo                                         | Naloge iz Programskih smernic | Področja dela ŠSS |
| B4  | <i> vključimo tudi starše</i>                                                                                                                                              | Sodelovanje s starši                     | Naloge ŠSS                                              | Naloge iz Programskih smernic | Področja dela ŠSS |
| B5  | <i>Zelo ključen del našega dela so tudi učitelji, ki so v velikih primerih ravno oni tisti, ki opazijo neko posebnost pri dijaku, največkrat so to učitelji razredniki</i> | Sodelovanje z učitelji                   | Naloge ŠSS                                              | Naloge iz Programskih smernic | Področja dela ŠSS |
| B6  | <i>Svetovalne delavke smo tudi deležne neki izobraževanj</i>                                                                                                               | Izobraževanja                            | Naloge ŠSS                                              | Naloge iz Programskih smernic | Področja dela ŠSS |
| B7  | <i>naše delo ves čas načrtovano, ga načrtujemo sproti</i>                                                                                                                  | Načrtovanje dela                         | Načrtovanje, spremljanje in evalvacija dela šole in ŠSD | Naloge iz Programskih smernic | Področja dela ŠSS |
| B8  | <i>evalvacije, poročila</i>                                                                                                                                                | Evalvacije, poročila                     | Načrtovanje, spremljanje in evalvacija dela šole in ŠSD | Naloge iz Programskih smernic | Področja dela ŠSS |
| B9  | <i>moremo zbirat neke podatke</i>                                                                                                                                          | Zbiranje podatkov                        | Razvojno-analitične naloge                              | Naloge iz Programskih smernic | Področja dela ŠSS |
| B10 | <i>Delamo z dijaki s posebnimi potrebami</i>                                                                                                                               | Delo z dijaki s posebnimi potrebami      | Delo z dijaki                                           | Naloge iz Programskih smernic | Področja dela ŠSS |
| B11 | <i>dijaki tujci</i>                                                                                                                                                        | Delo z dijaki tujci                      | Delo z dijaki                                           | Naloge iz Programskih smernic | Področja dela ŠSS |
| B12 | <i>načrtujemo pogovore z dijaki</i>                                                                                                                                        | Načrtovanje pogovora                     | Delo z dijaki                                           | Naloge iz Programskih smernic | Področja dela ŠSS |
| B13 | <i>spremljamo njihov napredek</i>                                                                                                                                          | Spremljanje napredka in dosežkov         | Delo z dijaki                                           | Naloge iz Programskih smernic | Področja dela ŠSS |
| B14 | <i>koordiniram promocijo šole</i>                                                                                                                                          | Promocija šole                           | Naloge ŠSS                                              | Ostale naloge                 | Področja dela ŠSS |
| B15 | <i>Skrbim tudi za dijaške izkaznice</i>                                                                                                                                    | Dijaške izkaznice                        | Naloge ŠSS                                              | Ostale naloge                 | Področja dela ŠSS |
| B16 | <i>V našem timu smo tri svetovalne delavke različnega kadra</i>                                                                                                            | Tri zaposlene                            | Število zaposlenih                                      | Izvajalci                     | Zaposleni v ŠSS   |
| B17 | <i>js sem socialna delavka in dve socialni pedagoginji</i>                                                                                                                 | Socialna delavka in socialni pedagoginji | Strokovni profili zaposlenih                            | Izvajalci                     | Zaposleni v ŠSS   |
| B18 | <i>Ena od sodelavk ima čez šolsko prehrano</i>                                                                                                                             | Prehrana                                 | Ostali izvajalci                                        | Določanje nalog               | Področja dela ŠSS |
| B19 | <i>je naše delo identično, v tem smislu, da nobena ne dela nič drugače oziroma da opravljamo enake naloge</i>                                                              | Enako delo                               | Delitev ŠSD                                             | Delitev področij dela         | Področja dela ŠSS |
| B20 | <i>Js pokrivam recimo prvi in tretji letnik</i>                                                                                                                            | Delo z dijaki prvih in tretjih letnikov  | Socialna delavka                                        | Delitev področij dela         | Področja dela ŠSS |
| B21 | <i>sodelavka drugi in četrti letnik</i>                                                                                                                                    | Delo z dijaki drugih in četrtih letnikov | Ostali izvajalci                                        | Delitev področij dela         | Področja dela ŠSS |

|     |                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                           |                  |                           |                   |
|-----|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------|------------------|---------------------------|-------------------|
| B22 | <i>tretja pa recimo programe nižjega poklicnega izobraževanja</i>                                                                                                                                                                                                       | Delo z dijaki v programu nižjega poklicnega izobraževanja | Ostali izvajalci | Delitev področij dela     | Področja dela ŠSS |
| B23 | <i>si tudi znotraj programov razdelimo število dijakov, da pokrivamo enak delež</i>                                                                                                                                                                                     | Delitev števila dijakov                                   | Delitev ŠSD      | Delitev področij dela     | Področja dela ŠSS |
| B24 | <i>Kadar je treba pisati poročila, jih običajno delata dve skupaj</i>                                                                                                                                                                                                   | Skupno pisanje poročila                                   | Delitev ŠSD      | Določanje nalog           | Področja dela ŠSS |
| B25 | <i>tretja pa prevzema potem ostalo delo takrat</i>                                                                                                                                                                                                                      | Prevzemanje ostalih nalog                                 | Delitev ŠSD      | Določanje nalog           | Področja dela ŠSS |
| B26 | <i>Dogovorimo se same, sproti, kakšno zadevo bo katera delala</i>                                                                                                                                                                                                       | Dogovor o delitvi dela                                    | Delitev ŠSD      | Delitev področij dela     | Področja dela ŠSS |
| B27 | <i>si s sodelavkama stalno pomagamo</i>                                                                                                                                                                                                                                 | Medsebojna pomoč                                          | Delitev ŠSD      | Določanje nalog           | Področja dela ŠSS |
| B28 | <i>Koncept delovnega odnosa je tist prvi, pomemben, ki se ga dnevno poslužujem</i>                                                                                                                                                                                      | Delovni odnos                                             | Delovni odnos    | Pristopi in koncepti dela | SD v ŠSS          |
| B29 | <i>Dogovor je meni ključen, ker je lahko dijak na začetku zadržan, se ne odpre mogoče takoj, v dogovoru takoj določiva najini vlogi, koliko časa bo tisti trenutek pri meni, kdaj bo ponovno prišel, kako bo najino sodelovanje potekalo, s kakšnim namenom prihaja</i> | Dogovor o sodelovanju                                     | Delovni odnos    | Pristopi in koncepti dela | SD v ŠSS          |
| B30 | <i>Pomembno mi je, da soustvarjama</i>                                                                                                                                                                                                                                  | Soustvarjanje                                             | Delovni odnos    | Pristopi in koncepti dela | SD v ŠSS          |
| B31 | <i>Js poskušam uporabljat njim bližnji jezik, sem pozorna, kakšne besede uporabljam</i>                                                                                                                                                                                 | Jezik SD                                                  | Delovni odnos    | Pristopi in koncepti dela | SD v ŠSS          |
| B32 | <i>iščem njihove moči</i>                                                                                                                                                                                                                                               | Perspektiva moči                                          | Delovni odnos    | Pristopi in koncepti dela | SD v ŠSS          |
| B33 | <i>se lahko v naslednji fazi, ko veš, da načrtuješ pogovor z njim, pripraviš in veš, kaj boš potipal, kaj boš vprašal, na kaj se boš osredotoču</i>                                                                                                                     | Priprava na pogovor                                       | Načrtovanje dela | Pristopi in koncepti dela | SD v ŠSS          |
| B34 | <i>Pri vsakem pogovoru je potrebno tudi zapisati ta del, če pride kakršnakoli inšpekcija, moraš imeti pogovore tudi dokumentirane</i>                                                                                                                                   | Zapis pogovora                                            | Zapisovanje      | Pristopi in koncepti dela | SD v ŠSS          |
| B35 | <i>V tem primeru je potrebno imet tudi soglasje iz strani samega dijaka in pa</i>                                                                                                                                                                                       | Pridobitev soglasja dijaka in staršev                     | Zapisovanje      | Pristopi in koncepti dela | SD v ŠSS          |

|     |                                                                                                                                                                                            |                                                                 |                           |                           |          |
|-----|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------|---------------------------|---------------------------|----------|
|     | <i>tudi starša</i>                                                                                                                                                                         |                                                                 |                           |                           |          |
| B36 | <i>vzpostavima nek trajen oziroma časovno dlje trajajoči delovni odnos</i>                                                                                                                 | Vzpostavljanje delovnega odnosa                                 | Delovni odnos             | Pristopi in koncepti dela | SD v ŠSS |
| B37 | <i>Staršev takoj ne vključujem v pogovor, ker velikokrat tega dijaki ne želijo in jim obljubim, da trenutno tega ne bom storila, če seveda to za dijaka ni ogrožujoče</i>                  | Zaupnost                                                        | Delovni odnos             | Pristopi in koncepti dela | SD v ŠSS |
| B38 | <i>Če pa js vem, da je ogroženo njegovo življenje, takrat pa mu povem, da trenutno ne morem upoštevati te njegove želje in morem obvestiti nekoga</i>                                      | Vključevanje pomembnih drugih v proces podpore in pomoči dijaku | Metode SD                 | Pristopi in koncepti dela | SD v ŠSS |
| B39 | <i>Veliko obveščam učitelje, da vedo, da imajo dijaki neke težave, da lažje razumejo njihovo obnašanje in skupaj iščemo način, kako bomo v procesu pomoči pomagali dijaku</i>              | Sodelovanje z učitelji v procesu podpore in pomoči dijaku       | Metode SD                 | Pristopi in koncepti dela | SD v ŠSS |
| B40 | <i>Se pa opremo tudi na širšo socialno mrežo, ne sodelujemo samo znotraj šole</i>                                                                                                          | Sodelovanje s skupnostjo                                        | Metode SD                 | Pristopi in koncepti dela | SD v ŠSS |
| B41 | <i>V komunikaciji</i>                                                                                                                                                                      | Komunikacija                                                    | Razlike med področji dela | Razlike v pristopih       | SD v ŠSS |
| B42 | <i>Dijaku poskušam priti jaz naproti na tak način, da js nisem avtoriteta, ampak sem nekdo, s katerim se lahko sproščeno, lagodno pogovarja. Nisem starš, ki ga bo kaznoval</i>            | Opuščanje pozicije moči                                         | Delovni odnos             | Razlike v pristopih       | SD v ŠSS |
| B43 | <i>sem njegov zaupnik, sogovorec. Tako da najin odnos, ne bom rekla, da je prijateljski, je pa zagotovo prilagojen temu, da se dijak dobro počuti v času najinega pogovora</i>             | Ustvarjanje varnega prostora                                    | Delovni odnos             | Razlike v pristopih       | SD v ŠSS |
| B44 | <i>Ni moj cilj, da bi povedala, kaj mora narediti, moj cilj je, da on sam pride do tega spoznanja, kaj je prav. Da skupaj z mojo pomočjo pride do cilja, na kakšen način si bo pomagal</i> | Soustvarjanje rešitev                                           | Delovni odnos             | Razlike v pristopih       | SD v ŠSS |

|     |                                                                                                                                                                                                          |                                                         |               |                                     |                     |
|-----|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------|---------------|-------------------------------------|---------------------|
| B45 | <i>Če se on obrne na nas, ker potrebuje pomoč, je zagotovo način dela in proces čisto drugačen, kot če js pristopim in prva vzpostavim stik s starši, ker bi želela pomagat njegovemu otroku</i>         | Prilagajanje posamezniku                                | Delovni odnos | Razlike v pristopih                 | SD v ŠSS            |
| B46 | <i>Pri analizah pa recimo gre za čisto administrativno delo</i>                                                                                                                                          | Administrativno delo                                    |               | Pristopi in koncepti dela           | SD v ŠSS            |
| B47 | <i>Osebnega stika z dijaki nismo več imeli</i>                                                                                                                                                           | Okrnjen osebni stik z dijaki                            |               | Razlike v delu pred in med COVID-19 | ŠSD v času COVID-19 |
| B48 | <i>z učitelji smo ga imeli preko kamere, smo se vidli in slišali</i>                                                                                                                                     | Stik z učitelji preko računalnika                       |               | Razlike v delu pred in med COVID-19 | ŠSD v času COVID-19 |
| B49 | <i>Z dijaki pa je v veliki meri sami pogovori, samo svetovanje potekalo na čisto drugačen način, kot če bi imela pogovor iz oči v oči</i>                                                                | Drugačen način dela                                     |               | Razlike v delu pred in med COVID-19 | ŠSD v času COVID-19 |
| B50 | <i>Ko je bil čas za karierno svetovanje četrtim letnikom, sem zelo, zelo veliko časa porabila, da sem oblikovala dopis oziroma kak bi rekla temu, nek popotnik, kako priti do vseh možnih informacij</i> | Predstavitev informacij z dopisi                        |               | Razlike v delu pred in med COVID-19 | ŠSD v času COVID-19 |
| B51 | <i>Preko maila, da mi napišejo pa jim js odpišem nazaj</i>                                                                                                                                               | Pogovor preko elektronske pošte                         |               | Razlike v delu pred in med COVID-19 | ŠSD v času COVID-19 |
| B52 | <i>se slišimo preko teamsa, lahko se slišimo in vidimo</i>                                                                                                                                               | Pogovor preko računalniške aplikacije                   |               | Razlike v delu pred in med COVID-19 | ŠSD v času COVID-19 |
| B53 | <i>sem jim dala svojo številko in so me poklicali oziroma sem jaz njih</i>                                                                                                                               | Pogovor preko telefona                                  |               | Razlike v delu pred in med COVID-19 | ŠSD v času COVID-19 |
| B54 | <i>Težave v tem obdobju psihičnega izvora so bile med dijaki toliko večje</i>                                                                                                                            | Porast stisk v duševnem zdravju                         |               | Razlike v delu pred in med COVID-19 | ŠSD v času COVID-19 |
| B55 | <i>sploh med dijaki, ki so že prej imeli težave, sploh v družinskem okolju in so zdej morali biti zaprti za štirimi stenami s svojo družino in se z njimi vsak dan</i>                                   | Povečanje stisk dijakov iz neurejenih družinskih okolij |               | Razlike v delu pred in med COVID-19 | ŠSD v času COVID-19 |

|     |                                                                                                                                                                                                                        |                                                 |                     |                                     |                             |
|-----|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------|---------------------|-------------------------------------|-----------------------------|
|     | <i>gledat, veliko staršev je bilo doma in takšni dijaki so zelo trpeli</i>                                                                                                                                             |                                                 |                     |                                     |                             |
| B56 | <i>Zato smo se dogovorili, da se slišimo takrat, ko je njim ustrezalo</i>                                                                                                                                              | Prilagajanje potrebam dijakov                   |                     | Razlike v delu pred in med COVID-19 | ŠSD v času COVID-19         |
| B57 | <i>Tako da nisem mela osemurnega delavnika, tu smo delale tudi pozno v noč</i>                                                                                                                                         | Podaljšan delovnik                              |                     | Razlike v delu pred in med COVID-19 | ŠSD v času COVID-19         |
| B58 | <i>Ta sistem dela je bil izjemno naporen</i>                                                                                                                                                                           | Naporno delo                                    |                     | Razlike v delu pred in med COVID-19 | ŠSD v času COVID-19         |
| B59 | <i>vzpostavljanja samega delovnega odnosa</i>                                                                                                                                                                          | Vzpostavljanje delovnega odnosa                 |                     | Znanja, pridobljena na FSD          | Kompetence socialnih delavk |
| B60 | <i>kako z uporabnikom vzpostaviti proces pomoči, kako steče pogovor, kaj so tisti koraki, ki bi se jih naj v pogovoru z uporabnikom držala</i>                                                                         | Vodenje procesa pomoči                          |                     | Znanja, pridobljena na FSD          | Kompetence socialnih delavk |
| B61 | <i>Zakonodaja. Celoten Zakon o vzgoji in izobraževanju, od pravilnikov do samega načina dela</i>                                                                                                                       | Poznavanje zakonodaje o vzgoji in izobraževanju |                     | Znanja, pridobljena v ŠSS           | Kompetence socialnih delavk |
| B62 | <i>področje dela z dijaki s posebnimi potrebami</i>                                                                                                                                                                    | Delo z dijaki s posebnimi potrebami             |                     | Znanja, pridobljena v ŠSS           | Kompetence socialnih delavk |
| B63 | <i>z dijaki tujci</i>                                                                                                                                                                                                  | Delo z dijaki tujci                             |                     | Znanja, pridobljena v ŠSS           | Kompetence socialnih delavk |
| B64 | <i>nadarjeni dijaki</i>                                                                                                                                                                                                | Delo z nadarjenimi dijaki                       |                     | Znanja, pridobljena v ŠSS           | Kompetence socialnih delavk |
| B65 | <i>kako vzpostaviti nek komunikacijski vzorec med starši in dijaki</i>                                                                                                                                                 | Vzpostavitev komunikacije med starši in dijaki  | Največ kompetenc    | Znanja, pridobljena na FSD          | Kompetence socialnih delavk |
| B66 | <i>smo mogli opolnomočiti starše</i>                                                                                                                                                                                   | Opolnomočenje staršev                           | Največ kompetenc    | Znanja, pridobljena na FSD          | Kompetence socialnih delavk |
| B67 | <i>kako vzpostaviti nek pogovor</i>                                                                                                                                                                                    | Vzpostavitev pogovora                           | Največ kompetenc    | Znanja, pridobljena na FSD          | Kompetence socialnih delavk |
| B68 | <i>Ogromno je mladostnikov, ki imajo veliko težav, tudi psihične, imajo cel kup enih napadov pa nismo tekom študija rekli o paničnih napadih čisto nič. Paničnih napadov je pa danes ojoj. To bi mi zelo koristilo</i> | Delo z dijaki, ki imajo akutne krize            | Pomanjkanje znanja  | Želje po izboljšanju kompetenc      | Kompetence socialnih delavk |
| B69 | <i>da bi vedla iz študija ven, kako pristopiti</i>                                                                                                                                                                     | Pridobivanje znanja v času študija              | Pridobivanje znanja | Želje po izboljšanju                | Kompetence socialnih delavk |

|     |                                                                                                                                                                                               |                                                   |                     | kompetenc                      | delavk                      |
|-----|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------|---------------------|--------------------------------|-----------------------------|
| B70 | <i>kam otroka nekam usmerit, če ima neko težavo</i>                                                                                                                                           | Poznavanje zunanjih organizacij                   | Pomanjkanje znanja  | Želje po izboljšanju kompetenc | Kompetence socialnih delavk |
| B71 | <i>Kam jih naj potem usmerim, če obstajajo kake nevladne organizacije, da bi z mladostniki vzpostavljali proces pomoči, te informacije</i>                                                    | Poznavanje zunanjih organizacij                   | Pomanjkanje znanja  | Želje po izboljšanju kompetenc | Kompetence socialnih delavk |
| B72 | <i>Da bi bli recimo s starni fakultete malo bolj mogoče ozaveščeni, malo več kompetenc dobil</i>                                                                                              | Pridobivanje znanja v času študija                | Pridobivanje znanja | Želje po izboljšanju kompetenc | Kompetence socialnih delavk |
| B73 | <i>kako delati z dijaki z določenimi težavami v duševnem zdravju</i>                                                                                                                          | Delo z dijaki, ki imajo težave v duševnem zdravju | Pomanjkanje znanja  | Želje po izboljšanju kompetenc | Kompetence socialnih delavk |
| B74 | <i>Na primer motnje hranjenja</i>                                                                                                                                                             | Delo z dijaki, ki imajo motnje hranjenja          | Pomanjkanje znanja  | Želje po izboljšanju kompetenc | Kompetence socialnih delavk |
| B75 | <i>samomori – kako pristopit v pogovor z dijakom, ki ima samomorilne misli. Kakšni bi bili koraki, ki bi obrodil neke sadove v tem smislu</i>                                                 | Delo z dijaki, ki imajo samomorilne misli         | Pomanjkanje znanja  | Želje po izboljšanju kompetenc | Kompetence socialnih delavk |
| B76 | <i>da se lahko na fakulteti preizkusiš v igri vlog na področju dela z mladimi</i>                                                                                                             | Igre vlog                                         | Pridobivanje znanja | Želje po izboljšanju kompetenc | Kompetence socialnih delavk |
| B77 | <i>Najpogosteje se zde obračam na nevladne organizacije za pomoč</i>                                                                                                                          | Nevladne organizacije                             | Pridobivanje znanja | Želje po izboljšanju kompetenc | Kompetence socialnih delavk |
| B78 | <i>Velikokrat v okviru aktivna svetovalnih delavk povabimo enega strokovnjaka, ki bi ga me želele slišat, da nam poda neka znanja, ki bi jih lahko me potem v praksi z dijaki uporabljale</i> | Izobraževanje v sklopu aktivna svetovalnih delavk | Pridobivanje znanja | Želje po izboljšanju kompetenc | Kompetence socialnih delavk |
| B79 | <i>Načeloma ni razlik</i>                                                                                                                                                                     | Ni razlike v delu različnih strokovnih profilov   |                     | Specifika SD v ŠSS             | SD v ŠSS                    |
| B80 | <i>js manj opravljam kot druge svetovalne delavke, je dodatna strokovna pomoč. Tu smo socialni delavci stran odvzeti</i>                                                                      | Nezmožnost opravljanja dodatne strokovne pomoči   |                     | Specifika SD v ŠSS             | SD v ŠSS                    |
| B81 | <i>socialnega delavca hitro povežejo s centrom za socialno delo</i>                                                                                                                           | Povezovanje s CSD                                 | Metode SD           | Specifika SD v ŠSS             | SD v ŠSS                    |
| B82 | <i>Zagotovo je socialno delo neki drugačnega, ker mam js drugačne</i>                                                                                                                         | Drugačni pristopi                                 |                     | Pomen SD v ŠSS                 | SD v ŠSS                    |



|     |                                                                                                                                                                                     |                                                    |                               |                                        |                   |
|-----|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------|-------------------------------|----------------------------------------|-------------------|
|     | <i>pristope, ki sem jih se naučila oziroma ponotranjila s strani mojega študija</i>                                                                                                 |                                                    |                               |                                        |                   |
| B83 | <i>lahko js podelim svoja videnja, svoje načine z njimi in seveda jim dam nek širši pogled, način, kako lahko odreagirajo</i>                                                       | Predstavitev različnih načinov dela sodelavcem     |                               | Pomen SD v ŠSS                         | SD v ŠSS          |
| B84 | <i>Ko pa pridejo in jih vprašam za evalvacijo, za mnenje, kako je bilo, pa so vsi navdušeni, da se je bilo fajn pogovarjat</i>                                                      | Opremljenost za dobro vodenje pogovora             |                               | Pomen SD v ŠSS                         | SD v ŠSS          |
| B85 | <i>Zelo pogrešamo supervizijo</i>                                                                                                                                                   | Supervizija                                        | Spremembe Programskih smernic | Potrebne spremembe Programskih smernic | Področja dela ŠSS |
| B86 | <i>več časa za delo z dijaki</i>                                                                                                                                                    | Več dela z dijaki                                  | Spremembe Programskih smernic | Potrebne spremembe Programskih smernic | Področja dela ŠSS |
| B87 | <i>da je na vsaki šoli zaposlen več kot en svetovalni delavec</i>                                                                                                                   | Sprememba normativa                                | Spremembe Programskih smernic | Potrebne spremembe Programskih smernic | Področja dela ŠSS |
| B88 | <i>Ven bi dala vsa ta poročila, ki jih moramo pisat na ministrstvo, ker je to res zelo velik administracije</i>                                                                     | Zmanjšanje ali odstranitev administrativnega dela  | Spremembe Programskih smernic | Potrebne spremembe Programskih smernic | Področja dela ŠSS |
| B89 | <i>Programske smernice so napisane zelo na splošno, ni nič oprijemljivega, na kar bi se svetovalni delavec lahko oprl</i>                                                           | Bolj oprijemljive informacije                      | Spremembe Programskih smernic | Potrebne spremembe Programskih smernic | Področja dela ŠSS |
| B90 | <i>ni pa nekega priročnika, ki bi svetovalnemu delavcu zelo jasno določila na primer v mesecu maju je potrebno oddati poročila za to pa to, potrebno je vnesti te pa te podatke</i> | Natančna navodila, kaj in kdaj je potrebno storiti | Spremembe Programskih smernic | Potrebne spremembe Programskih smernic | Področja dela ŠSS |
| B91 | <i>kje najdemo te informacije, na kaj se lahko opremo, kdo nam tukaj pomaga, s čim si lahko sami pomagamo</i>                                                                       | Dodatne informacije                                | Spremembe Programskih smernic | Potrebne spremembe Programskih smernic | Področja dela ŠSS |

### Odprto kodiranje intervjuja z osebo C

| Št. Izjave | Izjava                                                         | Pojem                                      | Kategorija      | Nadkategorija                 | Tema              |
|------------|----------------------------------------------------------------|--------------------------------------------|-----------------|-------------------------------|-------------------|
| C1         | <i>Ogromno je svetovalnega dela z dijaki, učitelji, starši</i> | Svetovalno delo z dijaki, učitelji, starši | Svetovalno delo | Naloge iz Programskih smernic | Področja dela ŠSS |

|     |                                                                                                                            |                                                           |                                                         |                               |                     |
|-----|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------|-------------------------------|---------------------|
| C2  | <i>Sodelujemo pri pripravi letnega načrta, poročil</i>                                                                     | Letni delovni načrt in poročila                           | Načrtovanje, spremljanje in evalvacija dela šole in ŠSD | Naloge iz Programskih smernic | Področja dela ŠSS   |
| C3  | <i>Izvajamo vpis</i>                                                                                                       | Vpis novincev                                             | Delo z dijaki                                           | Naloge iz Programskih smernic | Področja dela ŠSS   |
| C4  | <i>poklicno orientacijo</i>                                                                                                | Karierna orientacija                                      | Delo z dijaki                                           | Naloge iz Programskih smernic | Področja dela ŠSS   |
| C5  | <i>Js drugače še delam koordinacijo učne pomoči</i>                                                                        | Koordinacija učne pomoči                                  | Delo z dijaki                                           | Naloge iz Programskih smernic | Področja dela ŠSS   |
| C6  | <i>malce urejam, subvencije pa to</i>                                                                                      | Prehrana                                                  | Naloge ŠSS                                              | Naloge iz Programskih smernic | Področja dela ŠSS   |
| C7  | <i>srečanja za starše mamo</i>                                                                                             | Skupinsko delo                                            | Delo s starši                                           | Naloge iz Programskih smernic | Področja dela ŠSS   |
| C8  | <i>smo dale anketo, če bi se obrnil v primeru stiske na svetovalno službo</i>                                              | Analiza potreb po svetovalni pomoči                       | Razvojno-analitične naloge                              | Naloge iz Programskih smernic | Področja dela ŠSS   |
| C9  | <i>Kr vse izvajam</i>                                                                                                      | Vse naloge                                                | Naloge ŠSS                                              | Naloge iz Programskih smernic | Področja dela ŠSS   |
| C10 | <i>Naročam dijaške izkaznice</i>                                                                                           | Dijaške izkaznice                                         | Naloge ŠSS                                              | Ostale naloge                 | Področja dela ŠSS   |
| C11 | <i>izobraževanje odraslih urejam</i>                                                                                       | Koordinacija izobraževanja odraslih                       | Naloge ŠSS                                              | Ostale naloge                 | Področja dela ŠSS   |
| C12 | <i>Smo tri svetovalne delavke</i>                                                                                          | Tri zaposlene                                             | Število zaposlenih                                      | Izvajalci                     | Zaposleni v ŠSS     |
| C13 | <i>Ena je socialna pedagoginja, dve sma pa socialni delavki</i>                                                            | Socialna pedagoginja in socialni delavki                  | Strokovni profili zaposlenih                            | Izvajalci                     | Zaposleni v ŠSS     |
| C14 | <i>Ena mogoče bolj prevzema štiriletno programe</i>                                                                        | Delo z dijaki v štiriletnih programih                     | Ostali izvajalci                                        | Delitev področij dela         | Področja dela ŠSS   |
| C15 | <i>in ma čez poklicno orientacijo</i>                                                                                      | Karierna orientacija                                      | Ostali izvajalci                                        | Določanje nalog               | Področja dela ŠSS   |
| C16 | <i>Smo pa zdej dobile še eno socialno delavko/psihoterapevko in eno socialno pedagoginjo, ki nista v svetovalni službi</i> | Socialna delavka/psihoterapevka in socialna pedagoginja   | Strokovni profili zaposlenih                            | Ostali izvajalci              | Zaposleni izven ŠSS |
| C17 | <i>pomagata dijakom, ki so v nižjem poklicnem izobraževanju</i>                                                            | Delo z dijaki v programu nižjega poklicnega izobraževanja | Naloge ŠSS                                              | Ostali izvajalci              | Področja dela ŠSS   |
| C18 | <i>Koordinacija je moja</i>                                                                                                | Koordinacija učne pomoči                                  | socialna delavka                                        | Delitev področij dela         | Področja dela ŠSS   |
| C19 | <i>drugače pa ni, da bi si zlo striktno razdelile</i>                                                                      | Ni delitve dela                                           | Delitev ŠSD                                             | Delitev področij dela         | Področja dela ŠSS   |
| C20 | <i>Js sem prevzela koordinacijo od tiste, ki je šla na porodniško</i>                                                      | Prevzemanje naloge                                        | Delitev ŠSD                                             | Določanje nalog               | Področja dela ŠSS   |
| C21 | <i>drugače pa se sproti dogovarjamo</i>                                                                                    | Dogovor o delitvi dela                                    | Delitev ŠSD                                             | Delitev področij dela         | Področja dela ŠSS   |

|     |                                                                                                                                                       |                                                                       |                           |                                     |                             |
|-----|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------|---------------------------|-------------------------------------|-----------------------------|
| C22 | <i>pomagamo si</i>                                                                                                                                    | Medsebojna pomoč                                                      | Delitev ŠSD               | Določanje nalog                     | Področja dela ŠSS           |
| C23 | <i>Etika udeležnosti</i>                                                                                                                              | Etika udeležnosti                                                     | Delovni odnos             | Pristopi in koncepti dela           | SD v ŠSS                    |
| C24 | <i>delamo izvirne delovne projekte pomoči</i>                                                                                                         | Izvirni delovni projekt pomoči                                        | Delovni odnos             | Pristopi in koncepti dela           | SD v ŠSS                    |
| C25 | <i>dijak je vedno prisoten, ko sprejemamo kakršnekoli dogovore o njem</i>                                                                             | Etika udeležnosti                                                     | Delovni odnos             | Pristopi in koncepti dela           | SD v ŠSS                    |
| C26 | <i>Moja želja je, da dijak sam oblikuje, kar napišemo</i>                                                                                             | Soustvarjanje                                                         | Delovni odnos             | Pristopi in koncepti dela           | SD v ŠSS                    |
| C27 | <i>Vedno iščem in krepim njihova močna področja</i>                                                                                                   | Perspektiva moči in opolnomočenje                                     | Delovni odnos             | Pristopi in koncepti dela           | SD v ŠSS                    |
| C28 | <i>Vzpostavljanje odnosa je tako osnova, na tem vse gradiš</i>                                                                                        | Vzpostavljanje delovnega odnosa                                       | Delovni odnos             | Pristopi in koncepti dela           | SD v ŠSS                    |
| C29 | <i>Pomembno je sodelovanje s starši</i>                                                                                                               | Sodelovanje s starši                                                  | Metode SD                 | Pristopi in koncepti dela           | SD v ŠSS                    |
| C30 | <i>Se ne</i>                                                                                                                                          | Ni razlik                                                             | Razlike med področji dela | Razlike v pristopih                 | SD v ŠSS                    |
| C31 | <i>vedno najprej vzpostavim odnos</i>                                                                                                                 | Vzpostavljanje delovnega odnosa                                       | Delovni odnos             | Razlike v pristopih                 | SD v ŠSS                    |
| C32 | <i>se prilagajam posamezniku, ne glede na to, kdo je</i>                                                                                              | Prilagajanje posamezniku                                              | Delovni odnos             | Razlike v pristopih                 | SD v ŠSS                    |
| C33 | <i>Zdej je mogoče več odredb, več učnih težav</i>                                                                                                     | Več odredb in učnih težav                                             |                           | Razlike v delu pred in med COVID-19 | ŠSD v času COVID-19         |
| C34 | <i>Samo delo je pa isto</i>                                                                                                                           | Iste naloge                                                           |                           | Razlike v delu pred in med COVID-19 | ŠSD v času COVID-19         |
| C35 | <i>Na daljavo je blo težje stik vzpostaviti</i>                                                                                                       | Težja vzpostavitev stika z dijaki                                     |                           | Razlike v delu pred in med COVID-19 | ŠSD v času COVID-19         |
| C36 | <i>s tistimi, ki pa si kontinuirano delu, je blo pa malo lažje, ker si lažje z njimi delal iz tedna v teden, ker ni blo tolik teh sprotnih stvari</i> | Nadaljevanje dela z dijaki, s katerimi je potekalo delo pred COVID-19 |                           | Razlike v delu pred in med COVID-19 | ŠSD v času COVID-19         |
| C37 | <i>Je bil pa ožji ta krog dijakov, ki si jih dosegel</i>                                                                                              | Manj vzpostavitev stika z dijaki                                      |                           | Razlike v delu pred in med COVID-19 | ŠSD v času COVID-19         |
| C38 | <i>Smo jih pa vse v marcu enkrat poklicale</i>                                                                                                        | Vzpostavitev stika z dijaki                                           |                           | Razlike v delu pred in med COVID-19 | ŠSD v času COVID-19         |
| C39 | <i>Men se zdi, da ti naš faks da predvsem neko širino</i>                                                                                             | Širok spekter znanj                                                   |                           | Znanja, pridobljena na FSD          | Kompetence socialnih delavk |
| C40 | <i>Zlo se mi zdi pomembna ta odprtost za vse, neobsojanje</i>                                                                                         | Etika udeležnosti                                                     |                           | Znanja, pridobljena na FSD          | Kompetence socialnih delavk |

|     |                                                                                                                                    |                                                                 |                               |                                        |                             |
|-----|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------|-------------------------------|----------------------------------------|-----------------------------|
| C41 | <i>Fleksibilnost skozi delo</i>                                                                                                    | Fleksibilnost                                                   |                               | Znanja, pridobljena v ŠSS              | Kompetence socialnih delavk |
| C42 | <i>Sem vidla, da ne morem vsega načrtovat vnaprej, moreš it s tokom in se prilagodit</i>                                           | Prilagajanje situacijam                                         |                               | Znanja, pridobljena v ŠSS              | Kompetence socialnih delavk |
| C43 | <i>Preko izkušenj delo s starši</i>                                                                                                | Delo s starši                                                   | največ kompetenc              | Znanja, pridobljena v ŠSS              | Kompetence socialnih delavk |
| C44 | <i>In avtonomnost, moreš bit suveren pri delu</i>                                                                                  | Avtonomnost in suverenost                                       | največ kompetenc              | Znanja, pridobljena v ŠSS              | Kompetence socialnih delavk |
| C45 | <i>Se mi zdi, da mi manjka mal znanja pri delu s tem dijaki, ki imajo motnjo v duševnem razvoju, ker mi je težje vodit pogovor</i> | Področje motenj v duševnem razvoju                              | Pomanjkanje znanja            | Želje po izboljšanju kompetenc         | Kompetence socialnih delavk |
| C46 | <i>Sem že razmišljala, da bi šla na Pedagoško fakulteto na izpopolnjevanje specialno pedagoško, kaj v tej smeri</i>                | Specialnopedagoško izpopolnjevanje                              | Pridobivanje znanja           | Želje po izboljšanju kompetenc         | Kompetence socialnih delavk |
| C47 | <i>Ni neke razlike</i>                                                                                                             | Ni razlike v delu različnih strokovnih profilov                 |                               | Specifika SD v ŠSS                     | SD v ŠSS                    |
| C48 | <i>Se mi zdi, da damo neko širimo, se ne fokusiramo zgolj na eno področje, upoštevamo kontekst</i>                                 | Celostni pristop                                                | Načela SD                     | Pomen SD v ŠSS                         | SD v ŠSS                    |
| C49 | <i>Zlo pomembno nam je sodelovanje s starši, s skupnostjo</i>                                                                      | Sodelovanje s starši in skupnostjo                              | Metode SD                     | Pomen SD v ŠSS                         | SD v ŠSS                    |
| C50 | <i>Js bi dala velik večji fokus na delo z dijaki, pa tudi s starši in učitelji</i>                                                 | Večji poudarek na svetovalno delo z dijaki, starši in učitelji  | Spremembe Programskih smernic | Potrebne spremembe Programskih smernic | Področja dela ŠSS           |
| C51 | <i>V bistvu ma vse svoj pomen</i>                                                                                                  | Relevantnost Programskih smernic                                | Spremembe Programskih smernic | Potrebne spremembe Programskih smernic | Področja dela ŠSS           |
| C52 | <i>bi samo spremenila odstotke, koliko časa je namenjeno kiremu področju</i>                                                       | Sprememba odstotkov časa, namenjenega posameznim področjem dela | Spremembe Programskih smernic | Potrebne spremembe Programskih smernic | Področja dela ŠSS           |

### Odprto kodiranje intervjuja z osebo D

| Št. izjave | Izjava                                                                            | Pojem                                            | Kategorija          | Nadkategorija                 | Tema              |
|------------|-----------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------|---------------------|-------------------------------|-------------------|
| D1         | <i>Večina moje zaposlitve je koordinacija dela z dijaki s posebnimi potrebami</i> | Koordinacija dela z dijaki s posebnimi potrebami | Delo z dijaki       | Naloge iz Programskih smernic | Področja dela ŠSS |
| D2         | <i>ne delam pa z ostalimi dijaki</i>                                              | Delo z dijaki brez posebnih potreb               | Neopravljanje nalog | Naloge iz Programskih smernic | Področja dela ŠSS |

|     |                                                                                                                                             |                                                               |                                                          |                               |                   |
|-----|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------|-------------------------------|-------------------|
| D3  | <i>Pišem letni delovni načrt za del dijakov s posebnimi potrebami</i>                                                                       | Letni delovni načrt                                           | Načrtovanje, spremljanje in evalviranje dela šole in ŠSD | Naloge iz Programskih smernic | Področja dela ŠSS |
| D4  | <i>evalviram ta letni načrt</i>                                                                                                             | Evalvacije                                                    | Načrtovanje, spremljanje in evalviranje dela šole in ŠSD | Naloge iz Programskih smernic | Področja dela ŠSS |
| D5  | <i>prilagajanje mikro in makro okolja dijakov s posebnimi potrebami</i>                                                                     | Prilagajanje okolja dijakom s posebnimi potrebami             | Delo s skupnostjo                                        | Naloge iz Programskih smernic | Področja dela ŠSS |
| D6  | <i>sodelujem s celotnim učiteljskim zborom</i>                                                                                              | Sodelovanje z učitelji                                        | Delo z učitelji                                          | Naloge iz Programskih smernic | Področja dela ŠSS |
| D7  | <i>je moje delo namenjeno neki mediaciji med dijaki, njihovimi potrebami, učiteljskim zborom in starši</i>                                  | Sodelovanje z dijaki, starši in učitelji                      | Delo z dijaki, starši in učitelji                        | Naloge iz Programskih smernic | Področja dela ŠSS |
| D8  | <i>skušam pač neko problematiko približat učiteljem, da tudi njim širim polje znanja, razumevanja</i>                                       | Izobraževanje učiteljev                                       | Naloge ŠSS                                               | Naloge iz Programskih smernic | Področja dela ŠSS |
| D9  | <i>in hkrati možnosti, da prilagajajo sam proces dijakom s posebnimi potrebami</i>                                                          | Prilagoditve za dijake s posebnimi potrebami                  | Delo z učitelji                                          | Naloge iz Programskih smernic | Področja dela ŠSS |
| D10 | <i>svojo vlogo vidim, da jih izobražujem, kaj primanjkljaji pomenijo, kako določene motnje dijaka ovirajo in kje so dijakovi potenciali</i> | Izobraževanje učiteljev                                       | Naloge ŠSS                                               | Naloge iz Programskih smernic | Področja dela ŠSS |
| D11 | <i>Sodelovanje s starši je огromen del mojega dela</i>                                                                                      | Sodelovanje s starši                                          | Delo s starši                                            | Naloge iz Programskih smernic | Področja dela ŠSS |
| D12 | <i>v obliki individualnih pogovornih ur</i>                                                                                                 | Pogovor                                                       | Delo s starši                                            | Naloge iz Programskih smernic | Področja dela ŠSS |
| D13 | <i>kakšnih skupinskih delavnic, predavanja</i>                                                                                              | Skupinsko delo s starši                                       | Delo s starši                                            | Naloge iz Programskih smernic | Področja dela ŠSS |
| D14 | <i>sodelujem na roditeljskih sestankih</i>                                                                                                  | Roditeljski sestanki                                          | Delo s starši                                            | Naloge iz Programskih smernic | Področja dela ŠSS |
| D15 | <i>jih povezujem z zunanjimi institucijami</i>                                                                                              | Povezovanje z zunanjimi ustanovami                            | Delo s starši                                            | Naloge iz Programskih smernic | Področja dela ŠSS |
| D16 | <i>Js sem staršem ves čas dosegljiva</i>                                                                                                    | Dosegljivost                                                  | Delo s starši                                            | Naloge iz Programskih smernic | Področja dela ŠSS |
| D17 | <i>Ogromno je individualnega in skupinskega dela z dijaki s posebnimi potrebami</i>                                                         | Individualno in skupinsko delo z dijaki s posebnimi potrebami | Delo z dijaki                                            | Naloge iz Programskih smernic | Področja dela ŠSS |
| D18 | <i>učenje učenja</i>                                                                                                                        | Razvojno-preventivno delo                                     | Delo z dijaki                                            | Naloge iz Programskih smernic | Področja dela ŠSS |

|     |                                                                                                                                               |                                                     |                                                          |                               |                   |
|-----|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------|----------------------------------------------------------|-------------------------------|-------------------|
| D19 | <i>meli smo take debatne zadeve</i>                                                                                                           | Skupinsko delo z dijaki s posebnimi potrebami       | Delo z dijaki                                            | Naloge iz Programskih smernic | Področja dela ŠSS |
| D20 | <i>Precejšen del je svetovalno delo z dijaki in s starši</i>                                                                                  | Svetovalno delo z dijaki in s starši                | Svetovalno delo                                          | Naloge iz Programskih smernic | Področja dela ŠSS |
| D21 | <i>Js za vsakega dijaka pripravim tudi individualiziran načrt v sodelovanju z učiteljskim zborom, dijakom in starši</i>                       | Individualiziran program                            | Delo z dijaki                                            | Naloge iz Programskih smernic | Področja dela ŠSS |
| D22 | <i>ga tudi evalviram</i>                                                                                                                      | Evalvacije                                          | Načrtovanje, spremljanje in evalviranje dela šole in ŠSD | Naloge iz Programskih smernic | Področja dela ŠSS |
| D23 | <i>Veliko dijakov prihaja iz socialno šibkejših ozadij in je veliko povezovanja s centri za socialno delo, prav zaradi družinskih dinamik</i> | Sodelovanje s CSD                                   | Reševanje socialno-ekonomskih stisk                      | Naloge iz Programskih smernic | Področja dela ŠSS |
| D24 | <i>Absolutno reagiram tudi, ko se zgodi kaka ekonomska stiska</i>                                                                             | Pomoč pri ekonomskih stiskah                        | Reševanje socialno-ekonomskih stisk                      | Naloge iz Programskih smernic | Področja dela ŠSS |
| D25 | <i>Ne sodelujem pri poklicni orientaciji tako načrtno</i>                                                                                     | Neopravljanje poklicne orientacije                  | Neopravljanje nalog                                      | Naloge iz Programskih smernic | Področja dela ŠSS |
| D26 | <i>poskrbim, da začne dijak nadaljevanje izobraževanja ponovno s statusom in potrebnimi prilagoditvami</i>                                    | Zagotavljanje prilagoditev pri nadaljevanju šolanja | Delo z dijaki                                            | Naloge iz Programskih smernic | Področja dela ŠSS |
| D27 | <i>opravljam tiste analize, ki jih od mene zahteva ministrstvo</i>                                                                            | Analize                                             | Razvojno-analitične naloge                               | Naloge iz Programskih smernic | Področja dela ŠSS |
| D28 | <i>ker sem koordinatorka dela z dijaki s posebnimi potrebami</i>                                                                              | Koordinacija dela z dijaki s posebnimi potrebami    | Socialna delavka                                         | Delitev področij dela         | Področja dela ŠSS |
| D29 | <i>ostalo pa je delo sodelavke</i>                                                                                                            | Delo, ki ne vključuje dijakov s posebnimi potrebami | Ostali izvajalci                                         | Delitev področij dela         | Področja dela ŠSS |
| D30 | <i>Ogromno je nekega birokratskega dela</i>                                                                                                   | Administracijsko delo                               | Naloge ŠSS                                               | Ostale naloge                 | Področja dela ŠSS |
| D31 | <i>Poleg mene je zaposlena še ena svetovalna delavka</i>                                                                                      | Dve zaposleni                                       | Število zaposlenih                                       | Izvajalci                     | Zaposleni v ŠSS   |
| D32 | <i>pedagoginja</i>                                                                                                                            | Pedagoginja                                         | Strokovni profili zaposlenih                             | Izvajalci                     | Zaposleni v ŠSS   |
| D33 | <i>opravlja vse naloge, ki so predvidene v Programskih smernicah</i>                                                                          | Vse naloge iz Programskih smernic                   | Ostali izvajalci                                         | Delitev področij dela         | Področja dela ŠSS |
| D34 | <i>js pokrivam tisti del, ki se tiče dijakov s posebnimi potrebami</i>                                                                        | Delo z dijaki s posebnimi potrebami                 | Socialna delavka                                         | Delitev področij dela         | Področja dela ŠSS |
| D35 | <i>Postopek vpisa recimo v celoti pokriva ona</i>                                                                                             | Vpis novincev                                       | Ostali izvajalci                                         | Določanje nalog               | Področja dela ŠSS |
| D36 | <i>js pa sodelujem, če gre</i>                                                                                                                | Sodelovanje pri                                     | Delitev ŠSD                                              | Določanje                     | Področja          |

|     |                                                                                                                                                                                                                                            |                                       |                           |                           |                   |
|-----|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------|---------------------------|---------------------------|-------------------|
|     | <i>za dijaka s posebnimi potrebami</i>                                                                                                                                                                                                     | izvajanju nalogah                     |                           | nalog                     | dela ŠSS          |
| D37 | <i>evidenčni, birokratski postopek pa vodi ona</i>                                                                                                                                                                                         | Administracijsko delo                 | Ostali izvajalci          | Določanje nalog           | Področja dela ŠSS |
| D38 | <i>Določeno je pa prav v mojem delovnem mestu, jaz sem koordinatorka svetovalna delavka</i>                                                                                                                                                | Delo določeno z delovnim mestom       | Socialna delavka          | Delitev področij dela     | Področja dela ŠSS |
| D39 | <i>ona pa samo svetovalna delavka</i>                                                                                                                                                                                                      | Svetovalno delo                       | Ostali izvajalci          | Delitev področij dela     | Področja dela ŠSS |
| D40 | <i>če se zgodi, kakšen konflikt med dijakom s posebnimi potrebami in dijakom brez posebnih potreb, sodelujeva obe</i>                                                                                                                      | Sodelovanje                           | Delitev ŠSD               | Določanje nalog           | Področja dela ŠSS |
| D41 | <i>In če se pri nekem dijaku, ki nima posebnih potreb, pokažejo neke težave, primanjkljaji, js pol sodelujem zraven, čeprav mogoče nima odločbe</i>                                                                                        | Delo z dijaki, ki imajo primanjkljaje | Socialna delavka          | Delitev področij dela     | Področja dela ŠSS |
| D42 | <i>Z dijaki sodelujem od začetka šolskega leta do konca</i>                                                                                                                                                                                | Celoletno sodelovanje z dijaki        | Kontinuiran proces pomoči | Pristopi in koncepti dela | SD v ŠSS          |
| D43 | <i>se z vsakim srečam nekje dvakrat na mesec, če ni kašnih odklonov</i>                                                                                                                                                                    | Redna srečanja z dijaki               | Kontinuiran proces pomoči | Pristopi in koncepti dela | SD v ŠSS          |
| D44 | <i>Vedno se odzivam na sprotno problematiko</i>                                                                                                                                                                                            | Odzivanje na stiske                   | Delovni odnos             | Pristopi in koncepti dela | SD v ŠSS          |
| D45 | <i>Skupaj z njimi naredim individualiziran načrt</i>                                                                                                                                                                                       | Soustvarjanje                         | Delovni odnos             | Pristopi in koncepti dela | SD v ŠSS          |
| D46 | <i>Ko vzpostavljam nek odnos z dijakom se skušam odreči neki poziciji, da vem in nekemu predvidevanju, kaj se je zgodilo, al pa kaj je krivo, da se nekaj dogaja</i>                                                                       | Opuščanje drža vsevednosti            | Delovni odnos             | Pristopi in koncepti dela | SD v ŠSS          |
| D47 | <i>dam dijaku besedo, kaj se je zgodilo</i>                                                                                                                                                                                                | Instrumentalna definicija problema    | Delovni odnos             | Pristopi in koncepti dela | SD v ŠSS          |
| D48 | <i>pogledama, kaj je zelen razplet oziroma rešitev</i>                                                                                                                                                                                     | Želeni izidi                          | Delovni odnos             | Pristopi in koncepti dela | SD v ŠSS          |
| D49 | <i>načrtovanje korakov do tja tudi želim, da je to njegovo delo, da je on tisti, ki kreira te korake</i>                                                                                                                                   | Soustvarjanje                         | Delovni odnos             | Pristopi in koncepti dela | SD v ŠSS          |
| D50 | <i>Ves čas previrjam, če ga prav razumem, da ubesedim njegove besede in da previrjam, al sem prov razumela, da je komunikacija jasna in tekoča, da ne dela enih zaključkov oziroma da previrim če so ti zaključki tudi njegova resnica</i> | Preverjanje razumevanja               | Delovni odnos             | Pristopi in koncepti dela | SD v ŠSS          |

|     |                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                           |                           |                                     |                     |
|-----|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------|---------------------------|-------------------------------------|---------------------|
| D51 | <i>svojo vlogo vidim tudi v tem, da jih mogoče malo prizemljim, ma ne, da bi želela komu kratit nek potencial oziroma kratit neko željo po nadaljevanju šolanja, bolj zato, ker imam nek drugačen vpogled, koliko dijak zmore in kaj neka šola, kamor si želi, zahteva</i> | Preokvirjanje                             | Delovni odnos             | Pristopi in koncepti dela           | SD v ŠSS            |
| D52 | <i>Tako da zbalansiram te njihove želje z zahtevami, ki jih neka šola ma in da mogoče najdemo neko srednjo pot</i>                                                                                                                                                         | Raziskovanje možnih rešitev               | Delovni odnos             | Pristopi in koncepti dela           | SD v ŠSS            |
| D53 | <i>Definitivno se</i>                                                                                                                                                                                                                                                      | Je razlika                                | Razlike med področji dela | Razlike v pristopih                 | SD v ŠSS            |
| D54 | <i>imam en način komuniciranja s starši, en način komuniciranja z učitelji, z dijaki</i>                                                                                                                                                                                   | Komunikacija s starši, učitelji in dijaki | Delovni odnos             | Razlike v pristopih                 | SD v ŠSS            |
| D55 | <i>vsakemu posamezniku prilagodim komunikacijo</i>                                                                                                                                                                                                                         | Prilagajanje posamezniku                  | Delovni odnos             | Razlike v pristopih                 | SD v ŠSS            |
| D56 | <i>Najbolj je občutljivo delo s starši, za njimi z učitelji</i>                                                                                                                                                                                                            | Občutljivo delo s starši in učitelji      | Razlike med področji dela | Razlike v pristopih                 | SD v ŠSS            |
| D57 | <i>Naloge so ostale iste</i>                                                                                                                                                                                                                                               | Iste naloge                               |                           | Razlike v delu pred in med COVID-19 | ŠSD v času COVID-19 |
| D58 | <i>smo jih začeli izvajati na daljavo</i>                                                                                                                                                                                                                                  | Izvajanje nalog na daljavo                |                           | Razlike v delu pred in med COVID-19 | ŠSD v času COVID-19 |
| D59 | <i>daljava pomeni tudi precej več časa za isto nalogo</i>                                                                                                                                                                                                                  | Več časa za isto nalogo                   |                           | Razlike v delu pred in med COVID-19 | ŠSD v času COVID-19 |
| D60 | <i>je naloge težje izvajati</i>                                                                                                                                                                                                                                            | Težje izvajanje nalog                     |                           | Razlike v delu pred in med COVID-19 | ŠSD v času COVID-19 |
| D61 | <i>v svetovalni službi in absolutno v socialnem delu potrebuješ osebni stik in ti ga računalnik, telefoni in vse te aplikacije okrnijo</i>                                                                                                                                 | Okrnjen osebni stik                       |                           | Razlike v delu pred in med COVID-19 | ŠSD v času COVID-19 |
| D62 | <i>Komunicirat s starši – težje</i>                                                                                                                                                                                                                                        | Težja komunikacija s starši               |                           | Razlike v delu pred in med COVID-19 | ŠSD v času COVID-19 |
| D63 | <i>smo se trudili delati skupinsko</i>                                                                                                                                                                                                                                     | Delo v skupinah                           |                           | Razlike v delu pred in med COVID-19 | ŠSD v času COVID-19 |



|     |                                                                                                                                                   |                                        |  |                                     |                     |
|-----|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------|--|-------------------------------------|---------------------|
| D64 | <i>je že sama ta ovira, ki jo prinašajo te naprave in aplikacije, ko se nekdo odklopi, nekomu ne dela zvok, to tko ruši skupinsko dinamiko</i>    | Slabša skupinska dinamika              |  | Razlike v delu pred in med COVID-19 | ŠSD v času COVID-19 |
| D65 | <i>Je tudi težje zaznavat stiske pri dijakih</i>                                                                                                  | Težje zaznavanje stisk                 |  | Razlike v delu pred in med COVID-19 | ŠSD v času COVID-19 |
| D66 | <i>Stisk je bilo več</i>                                                                                                                          | Porast stisk v duševnem zdravju        |  | Razlike v delu pred in med COVID-19 | ŠSD v času COVID-19 |
| D67 | <i>Težje je blo tut urgirat</i>                                                                                                                   | Težje posredovanje pri stiskah         |  | Razlike v delu pred in med COVID-19 | ŠSD v času COVID-19 |
| D68 | <i>Šola mnogokrat pomeni edini varen umik al pa neko stalnost, rutino, to prinese občutek varnosti in nekateri dijaki so bili zato kr oropani</i> | Dijaki ostali brez občutka varnosti    |  | Razlike v delu pred in med COVID-19 | ŠSD v času COVID-19 |
| D69 | <i>Stik sem z dijaki vzpostavila preko moje osebne številke</i>                                                                                   | Pogovor preko telefona                 |  | Razlike v delu pred in med COVID-19 | ŠSD v času COVID-19 |
| D70 | <i>smo bli popolnoma neopremljeni</i>                                                                                                             | Neopremljenost za delo na daljavo      |  | Razlike v delu pred in med COVID-19 | ŠSD v času COVID-19 |
| D71 | <i>Potem smo imeli izobraževanja, spletne učilnice</i>                                                                                            | Izobraževanje o delu na daljavo        |  | Razlike v delu pred in med COVID-19 | ŠSD v času COVID-19 |
| D72 | <i>smo se bolj pripravili</i>                                                                                                                     | Opremljenost za delo na daljavo        |  | Razlike v delu pred in med COVID-19 | ŠSD v času COVID-19 |
| D73 | <i>smo tudi v spletni učilnici imeli pogovorne ure</i>                                                                                            | Pogovor preko računalniške aplikacije  |  | Razlike v delu pred in med COVID-19 | ŠSD v času COVID-19 |
| D74 | <i>Potem sem si tudi jaz postavila neke meje</i>                                                                                                  | Postavitev mej                         |  | Razlike v delu pred in med COVID-19 | ŠSD v času COVID-19 |
| D75 | <i>sem delala cel dan</i>                                                                                                                         | Podaljšan delovnik                     |  | Razlike v delu pred in med COVID-19 | ŠSD v času COVID-19 |
| D76 | <i>so bile tudi največje stiske zaradi nepoznavanja računalnika, tehnologije, uporabe tehnologije</i>                                             | Stiske zaradi nepoznavanja tehnologije |  | Razlike v delu pred in med COVID-19 | ŠSD v času COVID-19 |
| D77 | <i>tisti dijaki, ki</i>                                                                                                                           | Slabše delo dijakov, ki                |  | Razlike v                           | ŠSD v času          |

|     |                                                                                                                                      |                                                          |  |                                     |                             |
|-----|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------|--|-------------------------------------|-----------------------------|
|     | <i>potrebujejo več osebnega stika, so zmanjkovali, so se zgubljali, so meli hude stiske, ker se nismo mogli sami spraviti k delu</i> | potrebujejo osebni stik                                  |  | delu pred in med COVID-19           | COVID-19                    |
| D78 | <i>Nekaterim pa je ustrezalo, tistim, ki imajo težavo z večjo skupnostjo, vzpostavljanjem in vzdrževanjem socialnih stikov</i>       | Zadovoljstvo dijakov, ki imajo težave s socialnimi stiki |  | Razlike v delu pred in med COVID-19 | ŠSD v času COVID-19         |
| D79 | <i>Tisti, ki so že prej živeli v družinah, kjer so bili odnosi neurejeni, je epidemija to še spotencirala še bolj</i>                | Povečanje stisk dijakov iz neurejenih družinskih okolij  |  | Razlike v delu pred in med COVID-19 | ŠSD v času COVID-19         |
| D80 | <i>mnogo učnih težav</i>                                                                                                             | Učne težave                                              |  | Razlike v delu pred in med COVID-19 | ŠSD v času COVID-19         |
| D81 | <i>je bilo več samostojnega dela</i>                                                                                                 | Več samostojnega dela                                    |  | Razlike v delu pred in med COVID-19 | ŠSD v času COVID-19         |
| D82 | <i>se trudim vzpostaviti in vzdrževati odnos, spoštovati ta odnos</i>                                                                | Vzpostavljanje delovnega odnosa                          |  | Znanja, pridobljena na FSD          | Kompetence socialnih delavk |
| D83 | <i>se večkrat trudim spomniti, da je dijak ekspert iz izkušenj</i>                                                                   | Dijak je ekspert iz izkušenj                             |  | Znanja, pridobljena na FSD          | Kompetence socialnih delavk |
| D84 | <i>Se odrečem poziciji moči</i>                                                                                                      | Etika udeležnosti                                        |  | Znanja, pridobljena na FSD          | Kompetence socialnih delavk |
| D85 | <i>je dijak tisti, ki ubesedi in načrtuje korake, cilje</i>                                                                          | Soustvarjanje rešitev                                    |  | Znanja, pridobljena na FSD          | Kompetence socialnih delavk |
| D86 | <i>Iščem moči in v znamenju tega opolnomočenja iščem, v čem je dober, kaj je tisto, kar ga lahko dvigne</i>                          | Perspektiva moči in opolnomočenje posameznika            |  | Znanja, pridobljena na FSD          | Kompetence socialnih delavk |
| D87 | <i>Da se ne ukvarjam ves čas okoli primanjkljajev</i>                                                                                | Perspektiva moči                                         |  | Znanja, pridobljena na FSD          | Kompetence socialnih delavk |
| D88 | <i>iščemo tisto, pri čemer je dober in skušamo tisto krepiti, da mogoče preseže neke primanjkljaje</i>                               | Perspektiva moči                                         |  | Znanja, pridobljena na FSD          | Kompetence socialnih delavk |
| D89 | <i>Meni je študij dal neko širino, da zmorem recimo en drugačen pogled</i>                                                           | Širok spekter znanj                                      |  | Znanja, pridobljena na FSD          | Kompetence socialnih delavk |
| D90 | <i>mi je pomemben človek in kaj prinaša v ta najin odnos svetovalni</i>                                                              | Pomembnost prispevka sogovornika                         |  | Znanja, pridobljena na FSD          | Kompetence socialnih delavk |

|      |                                                                                                                                                                                                               |                                          |                  |                            |                             |
|------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------|------------------|----------------------------|-----------------------------|
| D91  | <i>Socialno delo mi je sigurno dalo tudi to kompetenco komunikacije</i>                                                                                                                                       | Komunikacija                             |                  | Znanja, pridobljena na FSD | Kompetence socialnih delavk |
| D92  | <i>skupinskega dela</i>                                                                                                                                                                                       | Skupinsko delo                           |                  | Znanja, pridobljena na FSD | Kompetence socialnih delavk |
| D93  | <i>individualnega dela</i>                                                                                                                                                                                    | Individualno delo                        |                  | Znanja, pridobljena na FSD | Kompetence socialnih delavk |
| D94  | <i>se trudimo z dijaki ves čas ubesedit neke zelene izide</i>                                                                                                                                                 | Želeni izidi                             |                  | Znanja, pridobljena na FSD | Kompetence socialnih delavk |
| D95  | <i>raziskujem z dijakom, kaj so njegovi zeleni razpleti</i>                                                                                                                                                   | Raziskovanje zelenih izidov              |                  | Znanja, pridobljena na FSD | Kompetence socialnih delavk |
| D96  | <i>Sem občutljiva, tenkočutna za stiske, za prepoznavanje stisk in ustrezno ravnanje, ko te stiske prepoznam</i>                                                                                              | Prepoznavanje stisk in ukrepanje na njih |                  | Znanja, pridobljena na FSD | Kompetence socialnih delavk |
| D97  | <i>refleksija mojega dela, da se vprašam, kako sem s svojim delom zadovoljna, kaj si še želim nadgraditi, se še naučiti, mi kar odpira ene poglede na to, kaj mi še manjka, kje bi še lahko rastle</i>        | Refleksija lastnega dela                 |                  | Znanja, pridobljena na FSD | Kompetence socialnih delavk |
| D98  | <i>Pa meni je ful dragocen jezik socialnega dela</i>                                                                                                                                                          | Jezik SD                                 |                  | Znanja, pridobljena na FSD | Kompetence socialnih delavk |
| D99  | <i>Strašno dragocena je tudi specifična naša fakulteta, da imamo toliko prakse, ko se enkrat znajdeš na delovnem mestu, pride zelo prav</i>                                                                   | Praksa                                   |                  | Znanja, pridobljena na FSD | Kompetence socialnih delavk |
| D100 | <i>me je delovno mesto prisililo, da sem začela raziskovati in vsebinsko in zakonodajno s področja posebnih potreb, se pravi razumevanje različnih motenj, razumevanje nekih načinov pomoči, prilagoditev</i> | Znanje s področja posebnih potreb        |                  | Znanja, pridobljena v ŠSS  | Kompetence socialnih delavk |
| D101 | <i>spretnost komunikacije</i>                                                                                                                                                                                 | Komunikacija                             | Največ kompetenc | Znanja, pridobljena na FSD | Kompetence socialnih delavk |
| D102 | <i>skupinsko delo</i>                                                                                                                                                                                         | Skupinsko delo                           | Največ kompetenc | Znanja, pridobljena na FSD | Kompetence socialnih delavk |
| D103 | <i>zmorem dobro vzdrževati skupinsko dinamiko pri skupinskem delu</i>                                                                                                                                         | Vzdrževanje skupinske dinamike           | Največ kompetenc | Znanja, pridobljena na FSD | Kompetence socialnih delavk |

|      |                                                                                                                                                 |                                        |                              |                                        |                             |
|------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------|------------------------------|----------------------------------------|-----------------------------|
| D104 | <i>da bi področje motenj v razvoju bolj razumela, več znala, to mi manjka</i>                                                                   | Področje motenj v razvoju              | Pomanjkanje znanja           | Želje po izboljšanju kompetenc         | Kompetence socialnih delavk |
| D105 | <i>Bi mogla en študij dati čez</i>                                                                                                              | Študij                                 | Pridobivanje znanja          | Želje po izboljšanju kompetenc         | Kompetence socialnih delavk |
| D106 | <i>Mogoče mi neki znanja in kompetenc primanjkuje pri delu s starši</i>                                                                         | Delo s starši                          | Pomanjkanje znanja           | Želje po izboljšanju kompetenc         | Kompetence socialnih delavk |
| D107 | <i>predvsem pri komunikaciji s starši</i>                                                                                                       | Komunikacija s starši                  | Pomanjkanje znanja           | Želje po izboljšanju kompetenc         | Kompetence socialnih delavk |
| D108 | <i>vsaj kako to enoletno neformalno izobraževanje, malo bolj kompleksno, malo bolj poglobljeno na Pedagoški fakulteti, specialna pedagogika</i> | Specialnopedagoško izpopolnjevanje     | Pridobivanje znanja          | Želje po izboljšanju kompetenc         | Kompetence socialnih delavk |
| D109 | <i>Vir znanj in nasvetov je zame tudi moja sodelavka</i>                                                                                        | Sodelavka                              | Pridobivanje znanja          | Želje po izboljšanju kompetenc         | Kompetence socialnih delavk |
| D110 | <i>mogoče moja širina</i>                                                                                                                       | Širok spekter znanj                    |                              | Specifika SD v ŠSS                     | SD v ŠSS                    |
| D111 | <i>Socialno polje socialnih servisov, katere pomoči se je možno poslužiti zunaj šolske sfere je njej zelo tuje, meni pa ne</i>                  | Povezovanje z zunanjimi institucijami  | Metode SD                    | Specifika SD v ŠSS                     | SD v ŠSS                    |
| D112 | <i>Imam dost oprijemljivega, praktičnega znanja</i>                                                                                             | Praktična znanja                       |                              | Specifika SD v ŠSS                     | SD v ŠSS                    |
| D113 | <i>Velik</i>                                                                                                                                    | Velik pomen                            |                              | Pomen SD v ŠSS                         | SD v ŠSS                    |
| D114 | <i>Adut socialne delavke je, da nas strašansko dobro opremi s sprejemanjem drugačnosti</i>                                                      | Sprejemanje                            | Koncept SD                   | Pomen SD v ŠSS                         | SD v ŠSS                    |
| D115 | <i>ostajamo na ravni tistih, s katerimi delamo, ga doživljamo kot sebi enakega</i>                                                              | Opuščanje moči, ki nam ne pripada      | Koncept SD                   | Pomen SD v ŠSS                         | SD v ŠSS                    |
| D116 | <i>Nisem js tista, ki nekaj ve in zna in bom ponudla rešitev, ampak je tukaj on tisti enakovreden</i>                                           | Opuščanje države                       | Koncept SD                   | Pomen SD v ŠSS                         | SD v ŠSS                    |
| D117 | <i>bi dala js poudarek nekemu individualnemu delu z dijaki</i>                                                                                  | Več dela z dijaki                      | Spremembe Programski smernic | Potrebne spremembe Programskih smernic | Področja dela ŠSS           |
| D118 | <i>Dala bi večji poudarek, da se svetovalni delavec izobražuje, da bi vodstvo imelo obvezo pošiljati svetovalne delavce na izobraževanja</i>    | Več izobraževanja svetovalnih delavcev | Spremembe Programski smernic | Potrebne spremembe Programskih smernic | Področja dela ŠSS           |

|      |                                       |                                                   |                              |                                        |                   |
|------|---------------------------------------|---------------------------------------------------|------------------------------|----------------------------------------|-------------------|
| D119 | <i>Dala bi manj analitičnega dela</i> | Manj analitičnega dela                            | Spremembe Programski smernic | Potrebne spremembe Programskih smernic | Področja dela ŠSS |
| D120 | <i>manj administrativnega dela</i>    | Zmanjšanje ali odstranitev administrativnega dela | Spremembe Programski smernic | Potrebne spremembe Programskih smernic | Področja dela ŠSS |

### Odprto kodiranje intervjuja z osebo E

| Št. izjave | Izjava                                                         | Pojem                               | Kategorija                          | Nadkategorija                 | Tema              |
|------------|----------------------------------------------------------------|-------------------------------------|-------------------------------------|-------------------------------|-------------------|
| E1         | <i>Karierna orientacija</i>                                    | Karierna orientacija                | Delo z dijaki                       | Naloge iz Programskih smernic | Področja dela ŠSS |
| E2         | <i>duševno zdravje dijakov</i>                                 | Duševno zdravje                     | Delo z dijaki                       | Naloge iz Programskih smernic | Področja dela ŠSS |
| E3         | <i>vse, kar je v smernicah</i>                                 | Vse naloge                          | Naloge ŠSS                          | Naloge iz Programskih smernic | Področja dela ŠSS |
| E4         | <i>Tudi te razvojno-analitične naloge delam</i>                | Razvojno-analitične naloge          | Razvojno-analitične naloge          | Naloge iz Programskih smernic | Področja dela ŠSS |
| E5         | <i>analizo vpisa delam, vsipa, prepisa</i>                     | Analize                             | Razvojno-analitične naloge          | Naloge iz Programskih smernic | Področja dela ŠSS |
| E6         | <i>vse v zvezi z vpisom v prvi letnik</i>                      | Vpis novincev                       | Delo z dijaki                       | Naloge iz Programskih smernic | Področja dela ŠSS |
| E7         | <i>vse v zvezi z vpisom naprej na fakultete</i>                | Vpis na fakulteto                   | Delo z dijaki                       | Naloge iz Programskih smernic | Področja dela ŠSS |
| E8         | <i>Učenje učenja delamo v oddelkih med kakšno razredno uro</i> | Skupinsko delo z dijaki             | Delo z dijaki                       | Naloge iz Programskih smernic | Področja dela ŠSS |
| E9         | <i>dijake s posebnimi potrebami mam, z njimi delam</i>         | Delo z dijaki s posebnimi potrebami | Delo z dijaki                       | Naloge iz Programskih smernic | Področja dela ŠSS |
| E10        | <i>delam individualizirane programe</i>                        | Individualiziran program            | Delo z dijaki s posebnimi potrebami | Naloge iz Programskih smernic | Področja dela ŠSS |
| E11        | <i>Sodelovanja s starši je dosti</i>                           | Sodelovanje s starši                | Delo s starši                       | Naloge iz Programskih smernic | Področja dela ŠSS |
| E12        | <i>delam z nadarjenimi dijaki</i>                              | Delo z nadarjenimi dijaki           | Delo z dijaki                       | Naloge iz Programskih smernic | Področja dela ŠSS |
| E13        | <i>spremljam dosežke dijakov</i>                               | Spremljanje napredka in dosežkov    | Delo z dijaki                       | Naloge iz Programskih smernic | Področja dela ŠSS |
| E14        | <i>delo z dijaki v oddelkih</i>                                | Delo v oddelkih                     | Delo z dijaki                       | Naloge iz Programskih smernic | Področja dela ŠSS |
| E15        | <i>delo z učitelji</i>                                         | Delo z učitelji                     | Delo z učitelji                     | Naloge iz Programskih smernic | Področja dela ŠSS |
| E16        | <i>z vodstvom šole</i>                                         | Sodelovanje z                       | Delo z vodstvom                     | Naloge iz                     | Področja          |

|     |                                                                                                                              |                                             |                                                         |                               |                   |
|-----|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------|---------------------------------------------------------|-------------------------------|-------------------|
|     | <i>sodelujem</i>                                                                                                             | vodstvom šole                               | šole                                                    | Programskih smernic           | dela ŠSS          |
| E17 | <i>tematske razredne ure imam</i>                                                                                            | Delo v oddelkih                             | Delo z dijaki                                           | Naloge iz Programskih smernic | Področja dela ŠSS |
| E18 | <i>delavnice</i>                                                                                                             | Razvojno-preventivno delo                   | Delo z dijaki                                           | Naloge iz Programskih smernic | Področja dela ŠSS |
| E19 | <i>Kdaj imam kakšno izobraževanje</i>                                                                                        | Izobraževanje                               | Strokovno izpopolnjevanje                               | Naloge iz Programskih smernic | Področja dela ŠSS |
| E20 | <i>Največ dela je z dijaki</i>                                                                                               | Delo z dijaki                               | Delo z dijaki                                           | Naloge iz Programskih smernic | Področja dela ŠSS |
| E21 | <i>administrativnega dela</i>                                                                                                | Administrativno delo                        | Načrtovanje, spremljanje in evalvacija dela šole in ŠSD | Naloge iz Programskih smernic | Področja dela ŠSS |
| E22 | <i>So določene statistike, poročila</i>                                                                                      | Statistika in poročila                      | Razvojno-analitične naloge                              | Naloge iz Programskih smernic | Področja dela ŠSS |
| E23 | <i>Na začetku leta tudi preverim pričakovanja dijakov in na koncu šolskega leta, kak so zadovoljni, naredim neko analizo</i> | Analiza pričakovanj in zadovoljstva dijakov | Razvojno-analitične naloge                              | Naloge iz Programskih smernic | Področja dela ŠSS |
| E24 | <i>Delam tudi s prostovoljci</i>                                                                                             | Delo s prostovoljci                         | Delo z dijaki                                           | Naloge iz Programskih smernic | Področja dela ŠSS |
| E25 | <i>Skrbim za varstvo osebnih podatkov, sem zadolžena, da čuvam to dokumentacijo</i>                                          | Varstvo osebnih podatkov                    | Naloge ŠSS                                              | Ostale naloge                 | Področja dela ŠSS |
| E26 | <i>Če je potrebno kakšne obrazce pripraviti, zdej pripravljam dopise v zvezi s korono, obveščam dijake</i>                   | Administracijsko delo                       | Naloge ŠSS                                              | Ostale naloge                 | Področja dela ŠSS |
| E27 | <i>Kar mi pač vodstvom šole naloži</i>                                                                                       | Naloge, ki jih določi vodstvo šole          | Naloge ŠSS                                              | Ostale naloge                 | Področja dela ŠSS |
| E28 | <i>Sem samo jaz zaposlena v svetovalni službi</i>                                                                            | Ena zaposlena                               | Število zaposlenih                                      | Izvajalci                     | Zaposleni v ŠSS   |
| E29 | <i>Prvo se postavi odnos z dijakom</i>                                                                                       | Vzpostavljanje delovnega odnosa             | Delovni odnos                                           | Pristopi in koncepti dela     | SD v ŠSS          |
| E30 | <i>veliko je individualnega dela z dijaki</i>                                                                                | Delo z mladostnikom                         | Metode SD                                               | Pristopi in koncepti dela     | SD v ŠSS          |
| E31 | <i>dijakom pomagam v pogovoru, da raziščejo, česa si želijo, katera fakulteta bi bila primerna za njih</i>                   | Raziskovanje možnih rešitev                 | Delovni odnos                                           | Pristopi in koncepti dela     | SD v ŠSS          |
| E32 | <i>jim podam informacije, kje in kako si lahko o tem več preverijo</i>                                                       | Podajanje informacij                        | Delovni odnos                                           | Pristopi in koncepti dela     | SD v ŠSS          |
| E33 | <i>povezujem dijake s fakultetami</i>                                                                                        | Povezovanje dijakov s fakultetami           | Metode SD                                               | Pristopi in koncepti dela     | SD v ŠSS          |
| E34 | <i>Pa pojavljajo se učne težave po tem delu na daljavo in rešujemo te</i>                                                    | Reševanje stisk                             | Delovni odnos                                           | Pristopi in koncepti dela     | SD v ŠSS          |

|     |                                                                                                                                                 |                                       |                          |                                     |                     |
|-----|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------|--------------------------|-------------------------------------|---------------------|
|     | <i>stiske</i>                                                                                                                                   |                                       |                          |                                     |                     |
| E35 | <i>Dijaki pridejo do mene, se pogovorima, kaj je problem</i>                                                                                    | Instrumentalna definicija problema    | Delovni odnos            | Pristopi in koncepti dela           | SD v ŠSS            |
| E36 | <i>kaj je do sedaj že delal, kaj od tega je delovalo</i>                                                                                        | Iskanje izjem                         | Delovni odnos            | Pristopi in koncepti dela           | SD v ŠSS            |
| E37 | <i>skupaj iščeva nove načine, kako se učiti, kako si organizirati čas, prostor, kaj mu predstavlja motivacijo</i>                               | Soustvarjanje                         | Delovni odnos            | Pristopi in koncepti dela           | SD v ŠSS            |
| E38 | <i>jih opolnomočim</i>                                                                                                                          | Opolnomočenje                         | Delovni odnos            | Pristopi in koncepti dela           | SD v ŠSS            |
| E39 | <i>Vse temelji na odnosu</i>                                                                                                                    | Delovni odnos                         | Delovni odnos            | Pristopi in koncepti dela           | SD v ŠSS            |
| E40 | <i>pomembno je, da se razvije med nama zaupanje</i>                                                                                             | Zaupnost                              | Delovni odnos            | Pristopi in koncepti dela           | SD v ŠSS            |
| E41 | <i>Je razlika med sodelavci</i>                                                                                                                 | Razlika v pristopu med sodelavci      | Delo z učitelji          | Razlike v pristopih                 | SD v ŠSS            |
| E42 | <i>za nekatere se pa vnaprej pripravim</i>                                                                                                      | Priprava na pogovor                   | Delo z učitelji          | Razlike v pristopih                 | SD v ŠSS            |
| E43 | <i>Pri starših in dijakih pa se ne pripravljam vnaprej, vedno se prilagodim situaciji</i>                                                       | Prilagajanje posamezniku              | Delo z dijaki in starši  | Razlike v pristopih                 | SD v ŠSS            |
| E44 | <i>Najprej malo naredim uvoda s starši, pokramljamo</i>                                                                                         | Uvod v pogovor                        | Delo s starši            | Razlike v pristopih                 | SD v ŠSS            |
| E45 | <i>potem pa gremo naprej, da podelijo z mano, kar želijo</i>                                                                                    | Instrumentalna definicija problema    | Delo s starši            | Razlike v pristopih                 | SD v ŠSS            |
| E46 | <i>Če se z njimi prvič srečujem, se jim predstavim, predstavim svojo vlogo, kako jim lahko pomagam</i>                                          | Opredelitev vlog                      | Delo s starši            | Razlike v pristopih                 | SD v ŠSS            |
| E47 | <i>skupaj iščemo vire moči, kje ima kdo še kakšno rezervo</i>                                                                                   | Perspektiva moči                      | Delo s starši            | Razlike v pristopih                 | SD v ŠSS            |
| E48 | <i>Tudi pri učenju recimo dijaki, iščemo kje imajo rezerve</i>                                                                                  | Perspektiva moči                      | Delo z dijaki            | Razlike v pristopih                 | SD v ŠSS            |
| E49 | <i>Je pa veliko zadnje čase sodelovanja z zunanjimi službami, s psihologi in psihiatri, pedopsihiatri</i>                                       | Sodelovanje z zunanjimi institucijami | Sodelovanje s skupnostjo | Naloge iz Programskih smernic       | Področja dela ŠSS   |
| E50 | <i>nisem vedela sploh, kaj naj, kje se naj lotim in nisem si svojega dela predstavljala, da bi lahko preko računalnika, telefona opravljala</i> | Neopremljenost za delo na daljavo     |                          | Razlike v delu pred in med COVID-19 | ŠSD v času COVID-19 |
| E51 | <i>Ko smo šli nazaj, smo imeli seminarje, kako delat</i>                                                                                        | Izobraževanje o delu na daljavo       |                          | Razlike v delu pred in med COVID-19 | ŠSD v času COVID-19 |
| E52 | <i>potem sem lažje delala na daljavo</i>                                                                                                        | Opremljenost za delo na daljavo       |                          | Razlike v delu pred in              | ŠSD v času COVID-19 |

|     |                                                                                                |                                                          |  |                                     |                     |
|-----|------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------|--|-------------------------------------|---------------------|
|     |                                                                                                |                                                          |  | med COVID-19                        |                     |
| E53 | <i>Na začetku je pa bilo zelo težko delati</i>                                                 | Težje izvajanje nalog                                    |  | Razlike v delu pred in med COVID-19 | ŠSD v času COVID-19 |
| E54 | <i>Vse je bilo prek telefonov</i>                                                              | Pogovor preko telefona                                   |  | Razlike v delu pred in med COVID-19 | ŠSD v času COVID-19 |
| E55 | <i>mailov</i>                                                                                  | Pogovor preko elektronske pošte                          |  | Razlike v delu pred in med COVID-19 | ŠSD v času COVID-19 |
| E56 | <i>Dijakom sem bila na voljo celi dan</i>                                                      | Dosegljivost dijakom                                     |  | Razlike v delu pred in med COVID-19 | ŠSD v času COVID-19 |
| E57 | <i>tudi do desetih zvečer</i>                                                                  | Podaljšanje delovnik                                     |  | Razlike v delu pred in med COVID-19 | ŠSD v času COVID-19 |
| E58 | <i>Zdej pa imam spletno učilnico svojo, gradiva nalagam noter, pišemo si z dijaki zelo tam</i> | Pogovor preko računalniške aplikacije                    |  | Razlike v delu pred in med COVID-19 | ŠSD v času COVID-19 |
| E59 | <i>Ni pa isto, kot je bilo, daleč od tega</i>                                                  | Drugačen način dela                                      |  | Razlike v delu pred in med COVID-19 | ŠSD v času COVID-19 |
| E60 | <i>Js sem delala več</i>                                                                       | Več dela                                                 |  | Razlike v delu pred in med COVID-19 | ŠSD v času COVID-19 |
| E61 | <i>sem mogla celotno svoje delo reorganizirati</i>                                             | Reorganizacija dela                                      |  | Razlike v delu pred in med COVID-19 | ŠSD v času COVID-19 |
| E62 | <i>Tudi promocijo fakultet smo meli vse preko Zooma</i>                                        | Delo prek računalniške aplikacije                        |  | Razlike v delu pred in med COVID-19 | ŠSD v času COVID-19 |
| E63 | <i>Smo se dobivali manjše skupine preko Zooma za pogovor</i>                                   | Delo v skupinah                                          |  | Razlike v delu pred in med COVID-19 | ŠSD v času COVID-19 |
| E64 | <i>reševanje nekih osebnih stisk pa na daljavo ni bilo</i>                                     | Odsotnost reševanja osebnih stisk v času dela na daljavo |  | Razlike v delu pred in med COVID-19 | ŠSD v času COVID-19 |
| E65 | <i>zdej se to pojavlja, ko smo nazaj v šoli</i>                                                | Reševanje stisk po vrnitvi v šolo                        |  | Razlike v delu pred in med COVID-19 | ŠSD v času COVID-19 |
| E66 | <i>Prevladujejo učne težave sedaj, ko so spet redne kontrolne</i>                              | Učne težave                                              |  | Razlike v delu pred in med COVID-19 | ŠSD v času COVID-19 |
| E67 | <i>Jaz grem večkrat po razredih, da preverim,</i>                                              | Preverjanje počutja dijakov                              |  | Razlike v delu pred in              | ŠSD v času COVID-19 |



|     |                                                                                                                                                                                             |                                                   |                       |                                     |                             |
|-----|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------|-----------------------|-------------------------------------|-----------------------------|
|     | <i>kako so</i>                                                                                                                                                                              |                                                   |                       | med COVID-19                        |                             |
| E68 | <i>Jeseni pa smo imeli učenje učenja za prve letnike, sem šla v razred</i>                                                                                                                  | Skupinsko delo z dijaki                           |                       | Razlike v delu pred in med COVID-19 | ŠSD v času COVID-19         |
| E69 | <i>Smo se pogovarjali, kako načrtovat delo, o motivaciji, kako se pripravijo na test, kako se soočit s stresnimi situacijami, strahom</i>                                                   | Razvojno-preventivno delo                         |                       | Razlike v delu pred in med COVID-19 | ŠSD v času COVID-19         |
| E70 | <i>smo imeli veliko vaj izkusvenih, iger vlog. In se potem spomniš, aha, sej to smo v šoli delali, ko prideš v stik z uporabniki, da nisi čisto mrzel</i>                                   | Znanje za ravnanje                                |                       | Znanja, pridobljena na FSD          | Kompetence socialnih delavk |
| E71 | <i>lažje ti je pretvoriti teorijo v prakso</i>                                                                                                                                              | Znanje za ravnanje                                |                       | Znanja, pridobljena na FSD          | Kompetence socialnih delavk |
| E72 | <i>Tudi mi prav pride poznavanje zakonodaje</i>                                                                                                                                             | Poznavanje zakonodaje                             |                       | Znanja, pridobljena na FSD          | Kompetence socialnih delavk |
| E73 | <i>Da morem bit izredno iznajdljiva, hitra</i>                                                                                                                                              | Iznajdljivost, hitrost                            |                       | Znanja, pridobljena v ŠSS           | Kompetence socialnih delavk |
| E74 | <i>moraš res hitro in bistro razmišljati</i>                                                                                                                                                | Hitro in bistro razmišljanje                      |                       | Znanja, pridobljena v ŠSS           | Kompetence socialnih delavk |
| E75 | <i>Razumevanje zakonodaje</i>                                                                                                                                                               | Razumevanje zakonodaje                            |                       | Znanja, pridobljena v ŠSS           | Kompetence socialnih delavk |
| E76 | <i>Priprava raznih obrazcev</i>                                                                                                                                                             | Priprava obrazcev                                 |                       | Znanja, pridobljena v ŠSS           | Kompetence socialnih delavk |
| E77 | <i>delo z ljudmi</i>                                                                                                                                                                        | Delo z ljudmi                                     |                       | Znanja, pridobljena v ŠSS           | Kompetence socialnih delavk |
| E78 | <i>pogovor s starši, dijaki, sodelavci</i>                                                                                                                                                  | Pogovarjanje z dijaki, starši in učitelji         |                       | Znanja, pridobljena v ŠSS           | Kompetence socialnih delavk |
| E79 | <i>Sodelovanje z zunanjimi institucijami</i>                                                                                                                                                | Sodelovanje z zunanjimi institucijami             |                       | Znanja, pridobljena v ŠSS           | Kompetence socialnih delavk |
| E80 | <i>Največ delam na karierni orientaciji, tako da tu</i>                                                                                                                                     | Karierna orientacija                              | Največ kompetenc      | Znanja, pridobljena v ŠSS           | Kompetence socialnih delavk |
| E81 | <i>na področju duševnega zdravja</i>                                                                                                                                                        | Področje duševnega zdravja                        | Pomanjkanje kompetenc | Želje po izboljšanju kompetenc      | Kompetence socialnih delavk |
| E82 | <i>Imamo veliko dijakov, ki se borijo z nekimi notranjimi boji, anksioznost, depresija, zaprtost vase, strah, to je zelo prisotno pri nas in bi potrebovala več znanja o tem, kako se s</i> | Delo z dijaki, ki imajo težave v duševnem zdravju | Pomanjkanje kompetenc | Želje po izboljšanju kompetenc      | Kompetence socialnih delavk |

|     |                                                                                                                  |                                                    |                               |                                        |                             |
|-----|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------|-------------------------------|----------------------------------------|-----------------------------|
|     | <i>tem spoprijeti</i>                                                                                            |                                                    |                               |                                        |                             |
| E83 | <i>kako pomagat dijakom uravnat neko šolsko življenje in prosti čas</i>                                          | Pomoč dijakom uravnati šolsko in zasebno življenje | Pomanjkanje kompetenc         | Želje po izboljšanju kompetenc         | Kompetence socialnih delavk |
| E84 | <i>Veliko dam na odnos</i>                                                                                       | Delovni odnos                                      | Koncepti SD                   | Specifika SD v ŠSS                     | SD v ŠSS                    |
| E85 | <i>se trudim pri delu z dijaki, da jim pomagam po najboljših močeh. Center mojega fokusa je dobrobit dijakov</i> | Dobrobit dijaka                                    |                               | Specifika SD v ŠSS                     | SD v ŠSS                    |
| E86 | <i>Ne pripisujem posebnega pomena</i>                                                                            | Nima posebnega pomena                              |                               | Pomen SD v ŠSS                         | SD v ŠSS                    |
| E87 | <i>Nismo nič bolj pomembni ali manj pomembni od ostalih</i>                                                      | Enakovrednost z ostalimi strokovnimi profili       |                               | Pomen SD v ŠSS                         | SD v ŠSS                    |
| E88 | <i>Najpomembnejše je delo z dijaki in starši, tega bi potrebovali več</i>                                        | Več dela z dijaki in s starši                      | Spremembe Programskih smernic | Potrebne spremembe Programskih smernic | Področja dela ŠSS           |
| E89 | <i>več poudarka bi dala povezovanju z zunanjimi službami</i>                                                     | Več povezovanja z zunanjimi institucijami          | Spremembe Programskih smernic | Potrebne spremembe Programskih smernic | Področja dela ŠSS           |
| E90 | <i>z zdravstvom, ker je veliko dela z duševnim zdravjem dijakov</i>                                              | Sodelovanje z zdravstvom                           | Spremembe Programskih smernic | Potrebne spremembe Programskih smernic | Področja dela ŠSS           |
| E91 | <i>Administrativna dela bi bilo potrebno omejiti</i>                                                             | Zmanjšanje ali odstranitev administrativnega dela  | Spremembe Programskih smernic | Potrebne spremembe Programskih smernic | Področja dela ŠSS           |
| E92 | <i>nastaviti za to neko pravno službo, za sestavljanje različnih obrazcev, glede zakonodaje</i>                  | Nastaviti pravno službo                            | Spremembe Programskih smernic | Potrebne spremembe Programskih smernic | Področja dela ŠSS           |
| E93 | <i>Razlaganje zakonodaje, teh vsebin je sedaj preveč</i>                                                         | Zmanjšanje zakonodajnih vsebin                     | Spremembe Programskih smernic | Potrebne spremembe Programskih smernic | Področja dela ŠSS           |

### Odprto kodiranje intervjuja z osebo F

| Št. Izjave | Izjava                                                                                               | Pojem                               | Kategorija         | Nadkategorija                 | Teme              |
|------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------|--------------------|-------------------------------|-------------------|
| F1         | <i>V celoti opravljam vse naloge, ki so predvidene</i>                                               | Vse naloge                          | Naloge ŠSS         | Naloge iz Programskih smernic | Področja dela ŠSS |
| F2         | <i>ker sem tudi edina zaposlena v svetovalni službi na naši šoli</i>                                 | Edina zaposlena                     | Število zaposlenih | Izvajalci                     | Zaposleni v ŠSS   |
| F3         | <i>Veliko imam dela z otroki s posebnimi potrebami, ki potrebujejo veliko motivacije in spodbude</i> | Delo z dijaki s posebnimi potrebami | Delo z dijaki      | Naloge iz Programskih smernic | Področja dela ŠSS |
| F4         | <i>Vodim aktiv prehrane</i>                                                                          | Prehrana                            | Naloge ŠSS         | Naloge iz Programskih smernic | Področja dela ŠSS |

|     |                                                                                   |                                            |                                                         |                               |                     |
|-----|-----------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------|---------------------------------------------------------|-------------------------------|---------------------|
| F5  | <i>in aktiv razrednikov</i>                                                       | Aktiv razrednikov                          | Delo z učitelji                                         | Naloge iz Programskih smernic | Področja dela ŠSS   |
| F6  | <i>Seveda opravljam tut svetovalno delo z dijaki, s starši</i>                    | Svetovalno delo z dijaki in s starši       | Svetovalno delo                                         | Naloge iz Programskih smernic | Področja dela ŠSS   |
| F7  | <i>Tudi z učitelji se veliko povezujem</i>                                        | Sodelovanje z učitelji                     | Delo z učitelji                                         | Naloge iz Programskih smernic | Področja dela ŠSS   |
| F8  | <i>Pišem letni delovni načrt</i>                                                  | Letni delovni načrt                        | Načrtovanje, spremljanje in evalvacija dela šole in SSD | Naloge iz Programskih smernic | Področja dela ŠSS   |
| F9  | <i>sem prisotna na roditeljskih sestankih</i>                                     | Roditeljski sestanki                       | Delo s starši                                           | Naloge iz Programskih smernic | Področja dela ŠSS   |
| F10 | <i>povezovanje z zunanjimi institucijami</i>                                      | Sodelovanje z zunanjimi institucijami      | Delo s skupnostjo                                       | Naloge iz Programskih smernic | Področja dela ŠSS   |
| F11 | <i>Sem koordinatorka izobraževanja odraslih</i>                                   | Koordinacija izobraževanja odraslih        | Naloge ŠSS                                              | Ostale naloge                 | Področja dela ŠSS   |
| F12 | <i>urejam šolsko Facebook stran</i>                                               | Urejanje šolske Facebook strani            | Naloge ŠSS                                              | Ostale naloge                 | Področja dela ŠSS   |
| F13 | <i>sem v pritožbeni komisiji</i>                                                  | Pritožbena komisija                        | Naloge ŠSS                                              | Ostale naloge                 | Področja dela ŠSS   |
| F14 | <i>Najpomembnejši je seveda delovni odnos</i>                                     | Delovni odnos                              | Delovni odnos                                           | Pristopi in koncepti dela     | SD v ŠSS            |
| F15 | <i>Dijakom dam priložnost, da sami ubesedi, kaj jih tare</i>                      | Instrumentalna definicija problema         | Delovni odnos                                           | Pristopi in koncepti dela     | SD v ŠSS            |
| F16 | <i>potem pa skupaj iščeva načine, možnosti, kako stvar razrešit</i>               | Soustvarjanje rešitev                      | Delovni odnos                                           | Pristopi in koncepti dela     | SD v ŠSS            |
| F17 | <i>V procesu zmeraj iščem njihove močne plati</i>                                 | Perspektiva moči                           | Delovni odnos                                           | Pristopi in koncepti dela     | SD v ŠSS            |
| F18 | <i>Pomembno mi je, da ustvariva nek zaupen prostor</i>                            | Zaupnost                                   | Delovni odnos                                           | Pristopi in koncepti dela     | SD v ŠSS            |
| F19 | <i>tut js kdaj kej podelim z dijaki, če začutim, da to rabi</i>                   | Osebo vodenje                              | Delovni odnos                                           | Pristopi in koncepti dela     | SD v ŠSS            |
| F20 | <i>Uporabljam jezik socialnega dela, to mi je pomembno, sem pozorna na besede</i> | Jezik SD                                   | Delovni odnos                                           | Pristopi in koncepti dela     | SD v ŠSS            |
| F21 | <i>se trudim, da vpeljem čim več stvari, kar smo se učili na faksu</i>            | Vsi koncepti SD                            | Koncepti SD                                             | Pristopi in koncepti dela     | SD v ŠSS            |
| F22 | <i>Se ne razlikuje po področjih</i>                                               | Ni razlik                                  | Razlike med področji dela                               | Razlike v pristopih           | SD v ŠSS            |
| F23 | <i>ampak na posameznike</i>                                                       | Prilagajanje posamezniku                   | Delovni odnos                                           | Razlike v pristopih           | SD v ŠSS            |
| F24 | <i>Na primer pri vsakemu dijaku sem pozorna, katere besede uporabljam</i>         | Komunikacija                               | Delo z dijaki                                           | Razlike v pristopih           | SD v ŠSS            |
| F25 | <i>Tudi pri starših sem pozorna na komunikacijo</i>                               | Komunikacija                               | Delo s starši                                           | Razlike v pristopih           | SD v ŠSS            |
| F26 | <i>Veliko jih sedaj redno hodi k meni, da pri meni</i>                            | Nadaljevanje šolskega dela v prostorih ŠSS |                                                         | Razlike v delu pred in med    | ŠSD v času COVID-19 |

|     |                                                                                                                                           |                                                                       |               |                                     |                             |
|-----|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------|---------------|-------------------------------------|-----------------------------|
|     | <i>nadaljujejo šolsko delo</i>                                                                                                            |                                                                       |               | COVID-19                            |                             |
| F27 | <i>Največ pomoči poteka v prvi vrsti s poslušanjem</i>                                                                                    | Poslušanje                                                            | Delovni odnos | Pristopi in koncepti dela           | SD v ŠSS                    |
| F28 | <i>pogovorom</i>                                                                                                                          | Pogovor                                                               | Delovni odnos | Pristopi in koncepti dela           | SD v ŠSS                    |
| F29 | <i>iskanjem rešitev, ki jim je ne predstavim js, ampak jih spodbujam, da sami pridejo do tega, kdaj naredit, da bodo uspešni</i>          | Soustvarjanje rešitev                                                 | Delovni odnos | Pristopi in koncepti dela           | SD v ŠSS                    |
| F30 | <i>Sicer je delo kr podobno</i>                                                                                                           | Podobno delo                                                          |               | Razlike v delu pred in med COVID-19 | ŠSD v času COVID-19         |
| F31 | <i>Neodzivni dijaki potrebujejo sedaj malo več spodbud</i>                                                                                | Več spodbude dijakom                                                  |               | Razlike v delu pred in med COVID-19 | ŠSD v času COVID-19         |
| F32 | <i>ker so v velikem zaostanku zaradi dela na daljavo</i>                                                                                  | Zaostanek s šolskim delom                                             |               | Razlike v delu pred in med COVID-19 | ŠSD v času COVID-19         |
| F33 | <i>Imamo pa kar nekaj dijakov, ki so bili v šoli uspešni, na daljavo pa čisto neuspešni</i>                                               | Šolska neuspešnost v času dela na daljavo                             |               | Razlike v delu pred in med COVID-19 | ŠSD v času COVID-19         |
| F34 | <i>Zdej poskušamo rešit to situacijo tako, da jim pomagam delat seminarske</i>                                                            | Pomoč dijakom pri šolskem delu                                        |               | Razlike v delu pred in med COVID-19 | ŠSD v času COVID-19         |
| F35 | <i>Ampak ne delam namesto njih, ampak jim pomagam, kako se organizirat, na kak način iskat informacije pa tak, sem njihova desna roka</i> | Pomoč dijakom pri organizaciji šolskega dela                          |               | Razlike v delu pred in med COVID-19 | ŠSD v času COVID-19         |
| F36 | <i>Uspeh je pa seveda od njih odvisen</i>                                                                                                 | Prevzemanje odgovornosti dijakov                                      |               | Razlike v delu pred in med COVID-19 | ŠSD v času COVID-19         |
| F37 | <i>Ko so bili dijaki doma sem pa imela telefonske pogovore z njimi</i>                                                                    | Pogovor preko telefona                                                |               | Razlike v delu pred in med COVID-19 | ŠSD v času COVID-19         |
| F38 | <i>Je bilo zelo težko, zelo težko, ker oni so bili doma in imeli vsega poln kufer in si jih zelo težko zmotiviral</i>                     | Težje motiviranje dijakov                                             |               | Razlike v delu pred in med COVID-19 | ŠSD v času COVID-19         |
| F39 | <i>Tisti, ki so bili že prej z mano na vezi, so bili tudi v času pouka na daljavo</i>                                                     | Nadaljevanje dela z dijaki, s katerimi je potekalo delo pred COVID-19 |               | Razlike v delu pred in med COVID-19 | ŠSD v času COVID-19         |
| F40 | <i>Neodzivne dijake sem pa kr js mal poklicala in vzpostavila stik tudi s tistimi, s katerimi ga prej nisem imela</i>                     | Vzpostavitev stika z dijaki                                           |               | Razlike v delu pred in med COVID-19 | ŠSD v času COVID-19         |
| F41 | <i>Kodeks etičnih načel je zame super kot biblija</i>                                                                                     | Kodeks etičnih načel                                                  |               | Znanja, pridobljena na FSD          | Kompetence socialnih delavk |
| F42 | <i>Poslušanja sem se js ful na faksu naučila</i>                                                                                          | Poslušanje                                                            |               | Znanja, pridobljena na FSD          | Kompetence socialnih delavk |
| F43 | <i>ne dajaš ti rešitev, naj</i>                                                                                                           | Soustvarjanje rešitev                                                 |               | Znanja,                             | Kompetence                  |

|     |                                                                                                                           |                                             |                     |                                |                             |
|-----|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------|---------------------|--------------------------------|-----------------------------|
|     | <i>sami pridejo do rešitev</i>                                                                                            |                                             |                     | pridobljena na FSD             | socialnih delavk            |
| F44 | <i>Na fakulteti se pridobi taka širina, tok različnih področij znanj pridobiš, ki so uporabna</i>                         | Širok spekter znanj                         |                     | Znanja, pridobljena na FSD     | Kompetence socialnih delavk |
| F45 | <i>Pomembno je, da znaš izbrat pravilno komunikacijo za vsakega posameznika</i>                                           | Jezik SD                                    |                     | Znanja, pridobljena na FSD     | Kompetence socialnih delavk |
| F46 | <i>Reševanje konfliktov</i>                                                                                               | Reševanje konfliktov                        |                     | Znanja, pridobljena v ŠSS      | Kompetence socialnih delavk |
| F47 | <i>Coaching NLP metode izobraževanje preko Zavoda za šolstvo, tam sem se tut veliko uporabnega o komunikaciji naučila</i> | Komunikacija                                |                     | Znanja, pridobljena v ŠSS      | Kompetence socialnih delavk |
| F48 | <i>Js mislim, da pogovor</i>                                                                                              | Komunikacija                                | Največ kompetenc    | Znanja, pridobljena na FSD     | Kompetence socialnih delavk |
| F49 | <i>svetovanje</i>                                                                                                         | Svetovanje                                  | Največ kompetenc    | Znanja, pridobljena na FSD     | Kompetence socialnih delavk |
| F50 | <i>izobraževanje</i>                                                                                                      | Izobraževanja                               | Pridobivanje znanja | Želje po izboljšanju kompetenc | Kompetence socialnih delavk |
| F51 | <i>seminar</i>                                                                                                            | Seminarji                                   | Pridobivanje znanja | Želje po izboljšanju kompetenc | Kompetence socialnih delavk |
| F52 | <i>na vsakem področju se zagotovo najde še kakšna nova informacija, ki je ne poznam</i>                                   | Vsa področja dela                           | Pomanjkanje znanja  | Želje po izboljšanju kompetenc | Kompetence socialnih delavk |
| F53 | <i>Socialni delavci imamo veliko znanja pridobljenega na fakulteti</i>                                                    | Širok spekter znanj                         |                     | Specifika SD v ŠSS             | SD v ŠSS                    |
| F54 | <i>mamo socialni čut</i>                                                                                                  | Socialni čut                                |                     | Specifika SD v ŠSS             | SD v ŠSS                    |
| F55 | <i>znamo delat z otroki</i>                                                                                               | Znanje o delu z otroki                      |                     | Specifika SD v ŠSS             | SD v ŠSS                    |
| F56 | <i>znamo jim prisluhnat</i>                                                                                               | Prisluhniti dijaku                          |                     | Specifika SD v ŠSS             | SD v ŠSS                    |
| F57 | <i>Ogromen</i>                                                                                                            | Velik pomen                                 |                     | Pomen SD v ŠSS                 | SD v ŠSS                    |
| F58 | <i>Mislim, da bi socialni delavci nujno mogli bit zaposleni na šoli, ker imamo socialni čut</i>                           | Nujnost zaposlitve socialnih delavcev v ŠSS |                     | Pomen SD v ŠSS                 | SD v ŠSS                    |
| F59 | <i>smo si ta poklic izbral, ker želimo pomagat</i>                                                                        | Želja po pomoči                             |                     | Pomen SD v ŠSS                 | SD v ŠSS                    |
| F60 | <i>da jim zagotoviš nek zaupen prostor</i>                                                                                | Zaupnost                                    | Elementi SD         | Pomen SD v ŠSS                 | SD v ŠSS                    |
| F61 | <i>da vidiš v vsem dobro</i>                                                                                              | Perspektiva moči                            | Koncepti SD         | Pomen SD v ŠSS                 | SD v ŠSS                    |
| F62 | <i>imamo res znanje za ravnanje</i>                                                                                       | Znanje za ravnanje                          | Koncepti SD         | Pomen SD v ŠSS                 | SD v ŠSS                    |
| F63 | <i>Mogl bi met več časa</i>                                                                                               | Več dela z dijaki                           | Spremembe           | Potrebne                       | Področja                    |

|     |                                                                                |                                                                 |                               |                                        |                   |
|-----|--------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------|-------------------------------|----------------------------------------|-------------------|
|     | <i>svetovalni delavci za delo z dijaki</i>                                     |                                                                 | Programskih smernic           | spmembe Programskih smernic            | dela ŠSS          |
| F64 | <i>Js ful pogrešam pri nas kakšne supervizije</i>                              | Supervizija                                                     | Spremembe Programskih smernic | Potrebne spremembe Programskih smernic | Področja dela ŠSS |
| F65 | <i>Spremenila bi sam te procente, kolk je kateremu področju namenjeno časa</i> | Sprememba odstotkov časa, namenjenega posameznim področjem dela | Spremembe Programskih smernic | Potrebne spremembe Programskih smernic | Področja dela ŠSS |
| F66 | <i>te birokracije je čisto preveč</i>                                          | Zmanjšanje ali odstranitev administrativnega dela               | Spremembe Programskih smernic | Potrebne spremembe Programskih smernic | Področja dela ŠSS |

#### 9.4. Priloga 4: Osno kodiranje

##### Zaposleni v ŠSS

- Izvajalci
  - Število zaposlenih
    - Tri zaposlene (B16, C12)
    - Ena zaposlena (E28, F2)
    - Dve zaposleni (D31)
  - Strokovni profili zaposlenih
    - Psihologinja (A15)
    - Socialna delavka in socialni pedagoginji (B17)
    - Socialna pedagoginja in socialni delavki (C13)
    - Pedagoginja (D32)

##### Zaposleni izven ŠSS

- Ostali izvajalci
  - Strokovni profili zaposlenih
    - Socialna delavka/psihoterapevtka in socialna pedagoginja (C16)

##### Področja dela ŠSS

- Naloge iz Programskih smernic
  - Delo z dijaki
    - Delo z dijaki s posebnimi potrebami (B10, D17, E9, F3)
    - Razvojno-preventivno delo (A5, A9, D18, E8, E18)
    - Delo v oddelkih (A4, E14, E17)
    - Spremljanje napredka in dosežkov (B13, E13)
    - Vpis novincev (C3, E6)
    - Karierna orientacija (C4, E1)
    - Delo z dijaki (D7, E20)
    - Individualiziran program (D21, E10)
    - Pogovor (A1)
    - Delo z dijaki tujci (B11)
    - Načrtovanje pogovora (B12)
    - Koordinacija učne pomoči (C5)
    - Koordinacija dela z dijaki s posebnimi potrebami (D1)
    - Skupinsko delo z dijaki s posebnimi potrebami (D17, D19)
    - Zagotavljanje prilagoditev pri nadaljevanju šolanja (D26)
    - Duševno zdravje (E2)
    - Vpis na fakulteto (E7)
    - Delo z nadarjenimi dijaki (E12)
    - Delo s prostovoljci (E24)
  - Razvojno-analitične naloge
    - Analize (D27, E5)
    - Izvajanje anket (A2)
    - Zbiranje podatkov (B9)
    - Analiza potreb po svetovalni pomoči (C8)
    - Razvojno-analitične naloge (E4)
    - Analiza pričakovanj in zadovoljstva dijakov (E23)
    - Statistika in poročila (E22)
  - Delo s starši
    - Sodelovanje s starši (B4, D7, D11, E11)
    - Skupinsko delo (C7, D13)
    - Roditeljski sestanki (D14, F9)

- Pogovor (D12)
  - Povezovanje z zunanjimi ustanovami (D15)
  - Dosegljivost (D16)
- Načrtovanje, spremljanje in evalvacija dela šole in ŠSD
  - Evalvacije (A6, B8, D4, D22)
  - Letni delovni načrt (C2, D3, F8)
  - Poročila (B8, C2)
  - Načrtovanje dela (B7)
  - Administrativno delo (E21)
- Delo z učitelji
  - Izobraževanje učiteljev (A8, D8, D10)
  - Sodelovanje z učitelji (B5, D6, D7, F7)
  - Prilagoditve za dijake s posebnimi potrebami (D9)
  - Delo z učitelji (E15)
  - Aktiv razrednikov (F5)
- Svetovalno delo
  - Svetovalno delo z dijaki (B2, C1, D20, F6)
  - Svetovalno delo s starši (B3, C1, D20, F6)
  - Svetovalno delo z učitelji (A3, C1)
- Delo s skupnostjo
  - Sodelovanje z zunanjimi institucijami (F10, E49)
  - Prilagajanje okolja dijakom s posebnimi potrebami (D5)
- Delo z vodstvom šole
  - Sodelovanje z vodstvom šole (A10, E16)
  - Strokovne skupine (A11)
- Reševanje socialno-ekonomskih stisk
  - Sodelovanje s CSD (D23)
  - Pomoč pri ekonomskih stiskah (D24)
- Naloge ŠSS
  - Vse naloge (A7, B1, C9, E3, F1)
  - Prehrana (C6, F4)
- Strokovno izpopolnjevanje
  - Izobraževanja (B6, E19)
- Neopravljanje nalog
  - Delo z dijaki brez posebnih potreb (D2)
  - Karierna orientacija (D25)
- Ostale naloge
  - Naloge ŠSS
    - Promocija šole (A13, B14)
    - Dijaške izkaznice (B15, C10)
    - Koordinacija izobraževanja odraslih (C11, F11)
    - Administracijsko delo (D30, E26)
    - Zagotavljanje prostora za individualno pisanje testov (A12)
    - Informativni dan (A14)
    - Varstvo osebnih podatkov (E25)
    - Naloge, ki jih določi vodstvo šole (E27)
    - Urejanje šolske Facebook strani (F12)
    - Pritožbena komisija (F13)
- Delitev področij dela
  - Delitev ŠSD



- Dogovor o delitvi dela (B26, C21)
  - Avtonomija (A18)
  - Delitev dela (A19)
  - Delitev dela z dijaki s posebnimi potrebami (A25)
  - Enako delo (B19)
  - Delitev števila dijakov (B23)
  - Ni delitve dela (C19)
- Socialna delavka
  - Svetovalno delo (A17)
  - Delo z dijaki prvih in tretjih letnikov (B20)
  - Koordinacija učne pomoči (C18)
  - Koordinacija dela z dijaki s posebnimi potrebami (D28)
  - Delo določeno z delovnim mestom (D38)
  - Delo z dijaki s posebnimi potrebami (D34)
  - Delo z dijaki, ki imajo primanjkljaje (D41)
- Ostali izvajalci
  - Delo z dijaki drugih in četrth letnikov (B21)
  - Delo z dijaki v programu nižjega poklicnega izobraževanja (B22)
  - Delo z dijaki v štiriletnih programih (C14)
  - Delo, ki ne vključuje dijakov s posebnimi potrebami (D29)
  - Vse naloge iz Programskih smernic (D33)
  - Svetovalno delo (D39)
- Določanje nalog
  - Delitev ŠSD
    - Sodelovanje pri izvajanju nalog (A21, D36, D40)
    - Medsebojna pomoč (A28, B27, C22)
    - Dopolnjevanje pri izvajanju nalog (A23)
    - Skupno pisanje poročil (B24)
    - Prevezemanje ostalih nalog (B25)
  - Socialna delavka
    - Karierna orientacija (A20)
    - Osebni izobraževalni načrt (A24)
    - Prevezemanje naloge (C20)
  - Ostali izvajalci
    - Poučevanje (A16)
    - Prilagoditve (A22)
    - Izvajanje anket (A26)
    - Prehrana (B18)
    - Karierna orientacija (C15)
    - Vpis novincev (D35)
    - Administracijsko delo (D37)
  - Naloge ŠSS
    - Poznavanje vseh specifik dela (A27)
- Ostali izvajalci
  - Naloge ŠSS
    - Delo z dijaki v programu nižjega poklicnega izobraževanja (C17)
- Potrebne spremembe Programskih smernic
  - Spremembe Programskih smernic
    - Več dela z dijaki (B86, D117, E88, F63)
    - Zmanjšanje ali odstranitev administrativnega dela (B88, D120, E91, F66)

- Večji poudarek na svetovalno delo z dijaki, starši in učitelji (A97, C50)
- Supervizija (A98, F64)
- Sprememba normativa (A99, A101, B87)
- Sprememba odstotkov časa, namenjenega posameznim področjem dela (C52, F65)
- Razbremenitev svetovalnih delavcev (A100)
- Bolj oprijemljive informacije (B89)
- Natančna navodila, kaj in kdaj je potrebno storiti (B90)
- Dodatne informacije (B91)
- Relevantnost Programskih smernic (C51)
- Več izobraževanja svetovalnih delavcev (D118)
- Manj analitičnega dela (D119)
- Več dela s starši (E88)
- Več povezovanja z zunanjimi institucijami (E89)
- Sodelovanje z zdravstvom (E90)
- Nastaviti pravno službo (E92)
- Zmanjšanje zakonodajnih vsebin (E93)

### **ŠSD v času COVID-19**

- Razlike v delu pred in med COVID-19
  - Pogovor preko računalniške aplikacije (A46, B52, D73, E58)
  - Podaljšan delovnik (A57, A66, B57, D75, E57)
  - Pogovor preko telefona (B53, D69, E54, F37)
  - Porast stisk v duševnem zdravju (A54, B54, D66)
  - Vzpostavitev stika z dijaki (A50, C38, F40)
  - Pogovor preko elektronske pošte (A52, B51, E55)
  - Delo v skupinah (A53, D63, E63)
  - Vzpostavitev stika s strani dijakov (A49, A51)
  - Okrnjen osebni stik (B47, D61)
  - Drugačen način dela (B49, E59)
  - Povečanje stisk dijakov iz neurejenih družinskih okolij (B55, D79)
  - Iste naloge (C34, D57)
  - Nadaljevanje dela z dijaki, s katerimi je potekalo delo pred COVID-19 (C36, F39)
  - Težje izvajanje nalog (D60, E53)
  - Neopremljenost za delo na daljavo (D70, E50)
  - Izobraževanje o delu na daljavo (D71, E51)
  - Opremljenost za delo na daljavo (D72, E52)
  - Učne težave (D80, E66)
  - Pomoč razrednikov pri nudenju pomoči dijakom (A47)
  - Usmerjanje dijakov v ŠSS (A48)
  - Svetovalno delo z dijaki, starši (A55)
  - Veliko individualnih pogovorov (A56)
  - Manj dela v oddelkih (A58)
  - Pomoč zunanjim strokovnjakom pri delu z dijaki (A59)
  - Večja obremenjenost socialne delavke (A60)
  - Veliko pogovorov (A61)
  - Velike stiske (A62)
  - Izčrpanost socialne delavke (A63)
  - Izgorelost socialne delavke (A64)
  - Težko sodelovanje z učitelji (A65)
  - Zabrisana meja med zasebnim in službenim življenjem (A67)

- Večja potreba po intervencijah (A68)
- Usmerjanje dijakov k zunanjim strokovnjakov (A69)
- Več sodelovanja z zunanjimi izvajalci (A70)
- Pomanjkanje časa za opravljanje nalog (A71)
- Stik z učitelji preko računalnika (B48)
- Predstavitev informacij z dopisi (B50)
- Prilagajanje potrebam dijakom (B56)
- Naporno delo (B58)
- Več odredb in učnih težav (C33)
- Težja vzpostavitev stika z dijaki (C35)
- Manj vzpostavitev stika z dijaki (C37)
- Izvajanje nalog na daljavo (D58)
- Več časa za isto nalogo (D59)
- Težja komunikacija s starši (D62)
- Slabša skupinska dinamika (D64)
- Težje zaznavanje stisk (D65)
- Težje posredovanje pri stiskah (D67)
- Dijaki ostali brez občutka varnosti (D68)
- Postavitev mej (D74)
- Stiske zaradi nepoznavanja tehnologije (D76)
- Slabše delo dijakov, ki potrebujejo osebni stik (D77)
- Zadovoljstvo dijakov, ki imajo težave s socialnimi stiki (D78)
- Več samostojnega dela (D81)
- Dosegljivost dijakom (E56)
- Več dela (E60)
- Reorganizacija dela (E61)
- Delo prek računalniške aplikacije (E62)
- Odsotnost reševanja osebnih stisk v času dela na daljavo (E64)
- Reševanje stisk po vrnitvi v šolo (E65)
- Preverjanje počutja dijakov (E67)
- Skupinsko delo (E68)
- Razvojno-preventivno delo (E69)
- Nadaljevanje šolskega dela v prostorih ŠSS (F26)
- Poslušanje (F27)
- Pogovor (F28)
- Soustvarjanje rešitev (F29)
- Podobno delo (F30)
- Več spodbude dijakom (F31)
- Zaostanek s šolskim delom (F32)
- Šolska neuspešnost v času dela na daljavo (F33)
- Pomoč dijakom pri šolskem delu (F34)
- Pomoč dijakom pri organizaciji šolskega dela (F35)
- Prezemanje odgovornosti dijakov (F36)
- Težje motiviranje dijakov (F38)

### **Socialno delo v ŠSS**

- Pristopi in koncepti dela
  - Delovni odnos
    - Zaupnost (A32, B37, E40, F18)
    - Soustvarjanje (B30, C26, D45, D49, E37)
    - Opolnomočenje (A35, C27, E38)

- Delovni odnos (B28, E39, F14)
- Perspektiva moči (B32, C27, F17)
- Vzpostavljane delovnega odnosa (B36, C28, E29)
- Instrumentalna definicija problema (D47, E35, F15)
- Etika udeležnosti (A30, A33, C23, C25)
- Izvirni delovni projekt pomoči (A29, A31, C24)
- Soustvarjanje rešitev (A36, F16)
- Jezik SD (B31, F20)
- Raziskovanje možnih rešitev (D52, E31)
- Prezemanje odgovornosti dijaka (A37)
- Dogovor o sodelovanju (B29)
- Odzivanje na stiske (D44)
- Opuščanje države vsevednosti (D46)
- Želeni izidi (D48)
- Preverjanje razumevanja (D50)
- Preokvirjanje (D51)
- Podajanje informacij (E32)
- Reševanje stisk (E34)
- Iskanje izjem (E36)
- Osebno vodenje (F19)
- Metode SD
  - Delo z družino (A34)
  - Vključevanje pomembnih drugih v proces podpore in pomoči (B38)
  - Sodelovanje z učitelji v procesu podpore in pomoči dijaku (B39)
  - Sodelovanje s skupnostjo (B40)
  - Sodelovanje s starši (C29)
  - Delo z mladostniki (E30)
  - Povezovanje dijakov s fakultetami (E33)
- Načrtovanje dela
  - Priprava na pogovor (B33)
- Zapisovanje
  - Zapis pogovora (B34)
  - Pridobitev soglasja dijaka in staršev (B35)
- Kontinuiran proces pomoči
  - Celoletno sodelovanje z dijaki (D42)
  - Redna srečanja z dijaki (D43)
- Koncepti SD
  - Vsi koncepti SD
- Razlike v pristopih
  - Razlike med področji dela
    - Ni razlik (C30, F22)
    - Izhajanje iz občutkov (A38)
    - Neupoštevanje administracijskih postopkov (A44)
    - Postavljanje prioritete (A45)
    - Je razlika (D53)
  - Delovni odnos
    - Prilagajanje posamezniku (C32, D55, F23)
    - Komunikacija (A40, B41)
    - Sprejemanje (A39)
    - Umirjen govor in prijaznost (A41)

- Neobsojanje (A42)
  - Perspektiva moči (A43)
  - Vzpostavljane delovnega odnosa (C31)
- Delo z dijaki
  - Komunikacija (D54, F24)
  - Opuščanje pozicije moči (B42)
  - Ustvarjanje varnega prostora (B43)
  - Soustvarjanje rešitev (B44)
  - Prilagajanje posamezniku (E43)
  - Perspektiva moči (E48)
- Delo s starši
  - Prilagajanje posamezniku (B45, E43)
  - Komunikacija (D54, F25)
  - Občutljivo delo (D56)
  - Uvod v pogovor (E44)
  - Instrumentalna definicija problema (E45)
  - Opredelitev vlog (E46)
  - Perspektiva moči (E47)
- Delo z učitelji
  - Občutljivo delo (D56)
  - Komunikacija (D54)
  - Razlika v pristopu med sodelavci (E41)
  - Priprava na pogovor (E42)
- Administrativno delo (B46)
- Specifika SD v ŠSS
  - Ni razlike v delu različnih strokovnih profilov (A88, B79, C47)
  - Praktična znanja (A92, D112)
  - Širok spekter znanj (D110, F53)
  - Opravljanje samo svetovalnega dela (A89)
  - Nezmožnost opravljanja dodatne strokovne pomoči (B80)
  - Dobrobit dijaka (E85)
  - Socialni čut (F54)
  - Znanje o delu z otroki (F55)
  - Prisluhniti dijaku (F56)
- Koncepti SD
  - Etika udeležnosti (A90)
  - Delovni odnos (E84)
- Metode SD
  - Povezovanje z zunanjimi institucijami (A91, D111)
  - Povezovanje s CSD (B81)
- Pomen SD v ŠSS
  - Velik pomen (A93, D113, F57)
  - Uvid v delo (A94)
  - Kvalitete za svetovalno delo (A95)
  - Drugačni pristopi (B82)
  - Predstavitev različnih načinov dela sodelavcem (B83)
  - Opremljenost za dobro vodenje pogovora (B84)
  - Sprejemanje (D114)
  - Nima posebnega pomena (E86)
  - Enakovrednost z ostalimi strokovnimi profili (E87)

- Nujnost zaposlitve socialnih delavcev v ŠSS (F58)
- Želja po pomoči (F59)
- Metode SD
  - Povezovanje šole s skupnostjo (A96, C49)
  - Sodelovanje s starši (C49)
- Načela SD
  - Celostni pristop (C48)
- Koncepti SD
  - Opuščanje moči, ki nam ne pripada (D115)
  - Opuščanje drže vsevednosti (D116)
  - Perspektiva moči (F61)
  - Znanje za ravnanje (F62)
- Elementi SD
  - Zaupnost (F60)

### **Kompetence socialnih delavk**

- Znanja, pridobljena na FSD
  - Širok spekter znanj (C39, D89, F44)
  - Skupinsko delo (A72, D92)
  - Opolnomočenje posameznika (A75, D86)
  - Vzpostavljane delovnega odnosa (B59, D82)
  - Etika udeležnosti (C40, D84)
  - Soustvarjanje rešitev (D85, F43)
  - Neobsojanje (A73)
  - Sprejemanje (A74)
  - Opolnomočenje družine (A76)
  - Vodenje procesa pomoči (B60)
  - Dijak je ekspert iz izkušenj (D83)
  - Perspektiva moči (D86, D87, D88)
  - Pomembnost prispevka sogovornika (D90)
  - Komunikacija (D91)
  - Individualno delo (D93)
  - Želeni izidi (D94)
  - Raziskovanje zelenih izidov (D95)
  - Prepoznavanje stisk in ukrepanje na njih (D96)
  - Refleksija lastnega dela (D97)
  - Jezik SD (D98, F45)
  - Praksa (D99)
  - Znanje za ravnanje (E70, E71)
  - Poznavanje zakonodaje (E72)
  - Kodeks etičnih načel (F41)
  - Poslušanje (F42)
- Največ kompetenc
  - Komunikacija (A80, D101, F48)
  - Etika udeležnosti (A79)
  - Sprejemanje (A81)
  - Vzpostavitev pogovora med starši in dijaki (B65)
  - Opolnomočenje staršev (B66)
  - Vzpostavitev pogovora (B67)
  - Skupinsko delo (D102)
  - Vzdrževanje skupinske dinamike (D103)

- Svetovanje (F49)
- Znanja, pridobljena v ŠSS
  - Večina znanja (A77)
  - Nepredvidljivost situacij (A78)
  - Poznavanje zakonodaje o vzgoji in izobraževanju (B61)
  - Delo z dijaki s posebnimi potrebami (B62)
  - Delo z dijaki tujci (B63)
  - Delo z nadarjenimi dijaki (B64)
  - Fleksibilnost (C41)
  - Prilagajanje situacijam (C42)
  - Znanje s področja posebnih potreb (D100)
  - Iznajdljivost, hitrost (E73)
  - Hitro in bistro razmišljanje (E74)
  - Razumevanje zakonodaje (E75)
  - Priprava obrazcev (E76)
  - Delo z ljudmi (E77)
  - Pogovarjanje z dijaki, starši in učitelji (E78)
  - Sodelovanje z zunanjimi institucijami (E79)
  - Reševanje konfliktov (F46)
  - Komunikacija (F47)
- Največ kompetenc
  - Delo s starši (C43)
  - Avtonomnost in suverenost (C44)
  - Karierna orientacija (E80)
- Želje po izboljšanju kompetenc
  - Pomanjkanje znanja
    - Področje duševnega zdravja (A82, E81)
    - Delo z dijaki, ki imajo težave v duševnem zdravju (B73, E82)
    - Področje motenj v duševnem razvoju (C45, D104)
    - Delo z dijak, ki imajo akutne krize (B68)
    - Poznavanje zunanjih organizacij (B70, B71)
    - Delo z dijaki, ki imajo motnje hranjenja (B74)
    - Delo z dijaki, ki imajo samomorilne misli (B75)
    - Delo s starši (D106)
    - Komunikacija s starši (D107)
    - Pomoč dijakom uravnati šolsko in zasebno življenje (E82)
    - Vsa področja dela (F52)
  - Pridobivanje znanja
    - Izobraževanja (A84, F50)
    - Specialnopedagoško izpopolnjevanje (C46, D108)
    - Enoletno izpopolnjevanje na fakulteti (A83)
    - Knjige (A85)
    - Izkustveno učenje (A86)
    - Možnost izobraževanja v službenem času (A87)
    - Pridobivanje znanja v času študija (B69, B72)
    - Igre vlog (B76)
    - Nevladne organizacije (B77)
    - Izobraževanja v sklopu aktiva svetovalnih delavk (B78)
    - Študij (D105)
    - Sodelavka (D109)

- Seminarji (F51)